

Анализа

прописа који уређују сектор
безбедности из аспекта
заштите података о личности

Невена Ружић

Ана Тоскић Цветиновић

**Анализа прописа који уређују сектор безбедности из
аспекта заштите података о личности**

Издавач:

Мисија ОЕБС-а у Србији

Ауторке:

Невена Ружић

Ана Тоскић Цветиновић

Тираж:

300 примерака

Штампарија:

Jovšić Printing Centar doo

ISBN 978-86-6383-102-5

Анализа је израђена уз финансијску подршку Шведске агенције за међународну развојну сарадњу, у оквиру пројекта Консолидовање процеса демократизације у сектору безбедности у Републици Србији.

Ставови изражени у анализи припадају искључиво ауторкама и не представљају нужно званичан став Мисије ОЕБС-а у Србији ни Шведске агенције за међународну развојну сарадњу.

Садржај

Сажетак	5
Листа скраћеница	7
Увод	9
Правни оквир у области заштите података о личности у Републици Србији	9
Циљеви и задаци Анализе	13
Анализа прописа који уређују сектор безбедности из аспекта заштите података о личности	17
Министарство унутрашњих послова	17
Закон о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова	19
Закон о полицији	27
Закон о јавном реду и миру	33
Закон о јавном окупљању	33
Закон о националном ДНК регистру	34
Закон о оружју и муницији	36
Закон о држављанству Републике Србије	38
Закон о личној карти	40
Закон о јединственом матичном броју грађана	41
Закон о пребивалишту и боравишту грађана	42
Закон о граничној контроли	43
Закон о путним исправама	44
Закон о странцима	45
Закон о азилу и привременој заштити	46
Закон о критичној инфраструктури	46
Закон о избеглицама	47
Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама	48
Закон о заштити од пожара	49
Закон о добровољном ватрогаству	50
Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама	51
Оцена усклађености прописа који уређују надлежност Министарства унутрашњих послова са Законом о заштити података о личности	52

Министарство одбране	53
Закон о одбрани.....	55
Закон о Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији	60
Закон о Војсци Србије	67
Закон о Војсци Југославије.....	70
Закон о војној, радној и материјалној обавези	74
Закон о цивилној служби.....	79
Закон о остваривању заштите чланова породице лица на обавезној војној служби.....	81
Закон о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије.....	83
Закон о војном образовању.....	86
Закон о војним школама и војним научноистраживачким установама	88
Закон о основама уређења служби безбедности Републике Србије	90
Оцена усклађености прописа који уређују сектор одбране са Законом о заштити података о личности	92
Безбедносно информативна агенција	94
Закон о Безбедносно информативној агенцији	94
Комунална милиција	100
Закон о комуналној милицији.....	101
Приватно обезбеђење	106
Закон о приватном обезбеђењу	107
Листа појмова	111
Списак прописа	114

Сажетак

Закон о заштити података о личности, усвојен новембра 2018. године, унео је значајне новине у правни систем Републике Србије. Укратко, Закон обезбеђује бољу заштиту права на заштиту података о личности и прописује већи обим обавеза и одговорности свима који обрађују податке. Без обзира на то што према Уставу Републике Србије нема примене хијерархије законских аката, овај закон прописује и обавезу усклађивања одредаба посебних закона којима се уређује обрада података о личности. Као рок за завршетак овог процеса одређен је крај 2020. године.

Анализа прописа који уређују сектор безбедности са аспекта заштите података о личности прва је анализа прописа из поједине области након ступања на снагу Закона о заштити података о личности. У оквиру ове анализе обухваћено је преко 90 прописа, од којих су 34 закони у области сектора безбедности.

Пре истицања закључка у погледу оцене усклађености, важно је указати на чињеницу да су анализирани прописи, са изузетком једног закона, усвојени пре усвајања Закона о заштити података о личности. Такође, група прописа, углавном из области рада и надлежности Министарства унутрашњих послова, објављена је у истом издању службеног гласила Републике Србије. С тим у вези, ови прописи, као и бројни прописи из других друштвених области који нису били предмет измена након новембра 2019. године, у већини случајева нису ни могли да буду усклађени са Законом о заштити података о личности. Између осталог, овај закон, у односу на претходни режим заштите података, материју уређује на опсежнији начин, укључујући и прописивање квалитета и садржине одредаба других прописа. Коначно, независно од постојећег правног режима заштите података о личности, у

појединим случајевима мишљења Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности на нацрте закона нису пренета у предлоге, односно коначне одредбе усвојених закона. Мишљења овог органа, а која датирају из периода када је било очигледно да ће нови закон бити усвојен, такође су разматрана током припреме ове анализе.

У погледу опште оцене усклађености појединачних прописа, ауторке су јединствене у оцени да је потребно изменити и допунити прописе, као и да је потребно размотрити усвајање нових. Примера ради, одлука законодавца да на јединствен начин уреди евиденције и обраду података у области унутрашњих послова примењива је и на друге области као што је одбрана. Међутим, и овај пропис је неопходно посебно размотрити како са становиште свеобухватности евиденција, тако и са становишта целовитости уређења обраде података.

Констатација да је потребна измена великог броја прописа како би се ускладили са законом који уређује остваривање једног од основних људских права према Уставу Републике Србије никако није обесхрабрујућа, већ својствена сваком правном режиму у Европи. Заштита података о личности пример је развоја једног права новије генерације које је, од готово непознатог током средине XX века, постало једно од права неопходног за остваривање бројних других. Имајући то у виду, уз чињеницу да је Република Србија преузела обавезу унапређења правног оквира у области заштите података о личности и у оквиру процеса европских интеграција, законодавац би требало да размотри измене анализираних прописа у што краћем року.

Листа скраћеница

Анализа - Анализа прописа који уређују сектор безбедности са аспекта заштите података о личности

БИА - Безбедносно-информативна агенција

ВБА - Војнобезбедносна агенција

ВОА - Војнообавештајна агенција

ВС - Војска Србије

ЗЗПЛ - Закон о заштити података о личности

ЈЛС - јединица локалне самоуправе

МУП – Министарство унутрашњих послова

Општина уредба о заштити података - Уредба (ЕУ) 2016/679 Европског парламента и Савета од 27. априла 2016. године о заштити појединаца у вези са обрадом података о личности и о слободном кретању тих података, као и о стављању ван снаге Директиве 95/46/ЕЗ

Полицијска директива - Директива (ЕУ) 2016/680 о заштити физичких лица у погледу обраде података о личности коју врше надлежни органи у сврху превенције, истраге, откривања или гоњења кривичних дела или извршења кривичних санкција и о слободном кретању таквих података, као и о стављању ван снаге Оквирне одлуке Савета 2008/977/ПУП

Повереник – Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности

Правни оквир у области заштите података о личности у Републици Србији

Закон о заштити података о личности¹ (ЗЗПЛ), усвојен новембра 2018. године, унео је велики број новина, како у области остваривања права на приватност, тако и у области заштите података о личности. Укратко, Закон обезбеђује бољу заштиту права на заштиту података о личности, и прописује већи обим обавеза и одговорности свима који обрађују податке. Без обзира на то што према Уставу Републике Србије нема примене хијерархије законских аката, ЗЗПЛ као циљ овог закона прописује обавезност усклађивања одредаба посебних закона којима се уређује обрада података о личности (члан 2. ст. 2. ЗЗПЛ), а као рок за завршетак овог процеса одређен је крај 2020. године (члан 100. ЗЗПЛ).

Као чланица Савета Европе, Србија је ратификовала све релевантне акте ове међународне организације, укључујући и Протокол о изменама и допунама Конвенције о заштити лица у односу на аутоматску обраду података о личности од 2018. године.² Такође, Србија је преузела обавезу унапређења правног оквира у области заштите података о личности и кроз процес европских интеграција, те је чланом 81. у оквиру наслова VII Споразума о стабилизацији и придруживању предвиђено да ће „Србија ускладити своје законодавство које се односи на заштиту личних података са комуни-

---

¹ „Сл. гласник РС”, бр. 87/2018.

² Закон о потврђивању Протокола о изменама и допунама Конвенције о заштити лица у односу на аутоматску обраду података о личности „Сл. гласник РС – Међународни уговори”, број 4/2020.

тарним законодавством и осталим европским и међународним прописима о приватности.”³

Закон о заштити података о личности управо је инструмент усклађивања правног система Републике Србије са правним тековинама Европске уније и обједињује два акта ове супранационалне организације – Уредбу (ЕУ) 2016/679 Европског парламента и Савета од 27. априла 2016. године о заштити појединаца у вези са обрадом података о личности и о слободном кретању тих података, као и о стављању ван снаге Директиве 95/46/ЕЗ (Општа уредба о заштити података)⁴ и Директиву (ЕУ) 2016/680 о заштити физичких лица у погледу обраде података о личности коју врше надлежни органи у сврху превенције, истраге, откривања или гоњења кривичних дела или извршења кривичних санкција и о слободном кретању таквих података, као и о стављању ван снаге Оквирне одлуке Савета 2008/977/ПУП (Полицијска директива).⁵ Одредбе садржане у Општој уредби о заштити података и Полицијској директиви су у ЗЗПЛ преузете наизменично.

Док Општа уредба о заштити података, као пропис директне примене у Државама чланицама, уређује обраду података за области директне надлежности ЕУ, Полицијска директива је инструмент хармонизације правних система Држава чланица у области борбе против криминала и јавне безбедности и представља минимум стандарда. У односу на ове прописе, ЗЗПЛ прописује и обраду података у циљу отклањања претњи по националну безбедност, према истом режиму предвиђеном Полицијском директивом.

---

³ Закон о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране, „Сл. гласник РС – Међународни уговори”, бр. 83/2008.

⁴ Regulation (EU) 2016/679 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, Доступно на језицима Европске уније: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>.

⁵ Directive (EU) 2016/680 on the protection of natural persons regarding processing of personal data connected with criminal offences or the execution of criminal penalties, and on the free movement of such data. Доступно на језицима Европске уније: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32016L0680>

Општа уредба о заштити података односи се на велики број разноврсних субјеката и тиче се уобичајеног тока обраде података о личности и могућности ограничавања права лица, било правима других било интересима који нису у домену борбе против криминала или заштите јавне безбедности. Стога се обрада података обухваћена ЗЗПЛ, у домену који се односи на усклађивање са овим актом Европске уније, може сматрати општим режимом правног уређења заштите података о личности (општи режим заштите података). Са друге стране, одредбе ЗЗПЛ које се односе на одредбе из Полицијске директиве, а које се односе и на обраду података о личности у циљу отклањања претњи по националну безбедност Републике Србије, представљају посебан режим правног уређења заштите података о личности (посебан режим заштите података).

Неколико је значајних разлика између општег и посебног режима заштите података, а тичу се основа обраде, садржине закона, права лица, појединих обавеза руковалаца података и др:

- ▶ Основ обраде података у посебном режиму заштите података може бити само закон (чл. 13. ЗЗПЛ), док основ за обраду података у општем режиму заштите података може бити пристанак лица на које се подаци односе, уговор, правна обавеза руковаоца, заштита животно важних интереса физичког лица, обављање послова у јавном интересу или извршење законом прописаних овлашћења руковаоца, или остваривање легитимних интереса руковаоца⁶ или треће стране (чл. 12. ЗЗПЛ);
- ▶ У оквиру општег режима, обрада посебних врста података је забрањена, и дозвољена само под одређеним условима (чл. 17. ЗЗПЛ), док је обрада ових података у оквиру посебног режима дозвољена само изузетно (чл. 18. ЗЗПЛ);

---

⁶ Легитимни интерес као основ обраде података не односи се на органе власти.

- ▶ Права лица, будући да је основ обраде у посебном режиму ограничен на закон, нису истоветна;⁷
- ▶ Допуштеност обраде у сврхе различите од сврхе за коју су подаци прикупљени такође је уређена на различит начин (чл. 6. и 7. ЗЗПА);
- ▶ У оквиру посебног режима руковалац је обавезан да направи јасну разлику између лица против којих постоје основи сумње да су извршила или намеравају да изврше кривична дела, лица против којих постоји основана сумња да су извршила кривична дела, лица која су осуђена за кривична дела, лица оштећених кривичним делом или лица за која се претпоставља да би могла бити оштећена кривичним делом и других лица која су у вези са кривичним делом (чл. 9. ЗЗПА);⁸
- ▶ Посебни режим подразумева и обавезу бележења радњи обраде података о личности приликом употребе система аутоматске обраде (чл. 48. ЗЗПА), док та обавеза не постоји у оквиру општег режима.

У погледу руковалаца који су обухваћени посебним режимом заштите података значајно је истаћи да се законске одредбе односе само на оне обраде података о личности које се врше у сврху спречавања, истраге и откривања кривичних дела, гоњења учинилаца кривичних дела или извршења кривичних санкција, укључујући спречавање и заштиту од претњи јавној и националној безбедности. Дакле, обраде података које врше органи унутрашњих послова или неки други субјекти, а које се не врше у набројене сврхе, предмет су општег режима заштите података. На пример, на надлежности Министарства унутрашњих послова које се односе на послове издавања исправа

⁷ Тако, право на опозив пристанка, преносивост података или право на приговор није могућ у случају обраде података у оквиру посебног режима обраде, с обзиром на то да основ обраде у овим случајевима није примењив у посебном режиму обраде. С друге стране, постоји могућност руковаоца да лицу на које се подаци односе не омогући остваривање права, а да притом не наведе разлоге за то, већ га упуту на Повереника, уколико би на тај начин било угрожено остваривање сврхе обраде података.

⁸ Ова обавеза није примењива на обраду података у оквиру општег режима заштите података.

или вођења евиденција, управљања људским ресурсима, јавних набавки, итд, примењује се општи режим.

Према Закону о заштити података о личности посебни режим обраде података односи се на све „надлежне органе”, појам који обухвата како органе власти који су надлежни за ове послове, тако и правна лица која су за вршење неких од тих послова овлашћена законом. Ово потође чини да је обим ових органа недефинисан и предмет је тумачења. У погледу дефиниције надлежних органа Повереник је октобра 2019. године упутио допис⁹ Министарству правде ради покретања иницијативе за аутентично тумачење одредбе. Како је наведено у допису, иницијатива је поднета имајући у виду чињеницу да Повереник није овлашћени предлагач закона, као и да од могућих различитих тумачења појма „надлежни органи” зависи примена режима заштите података о личности. На ову иницијативу Повереника Министарство није одговорило, нити је према сазнањима покренут поступак за аутентично тумачење предметне законске одредбе.

Обавезе надлежних органа у области заштите података о личности треба посматрати у односу на сваку појединачну сврху обраде. Предмет Анализе у наставку су прописи који уређују надлежности и послове идентификованих надлежних органа у сектору безбедности, и могу бити предмет како општег режима заштите података, тако и посебног.

Циљеви и задаци Анализе

Анализа прописа који уређују сектор безбедности са аспекта заштите података о личности (Анализа) има за циљ да испита ниво усклађености правног оквира који уређује обраду података идентификованих надлежних органа сектора безбедности са Законом о заштити података о личности. Анализа треба да послужи као основ за измене правног оквира у сектору безбед-

---

⁹ Допис Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности Министарству правде бр. 073-17-1884/2019-02 од 15.10.2019. године.

ности у сврхе примене обавеза прописаних ЗЗПЛ и правним тековинама Европске уније.

За потребе Анализе, појам „сектор безбедности”, како је усклађен са Повереником за информације од јавног значаја и заштиту података о личности (Повереник), односи се на Министарство унутрашњих послова, Министарство одбране са органима у саставу, Безбедносно информативну агенцију, комуналну милицију, као и послове приватног обезбеђења.

Анализа је имала следеће посебне циљеве и задатке:

- ▶ Да утврди усклађеност важећих прописа који се примењују у сектору безбедности са ЗЗПЛ;
- ▶ Да укаже на потребу за изменама важећих прописа са циљем усклађивања са ЗЗПЛ, односно на усвајање недостајућих прописа;
- ▶ Да дефинише препоруке за измене/допуне правног оквира са циљем усклађивања са ЗЗПЛ.

Анализа је спроведена кроз неколико корака:

- ▶ Формирање листе прописа који регулишу рад ових органа, и који су предмет Анализе;
- ▶ Утврђивање усклађености прописа са ЗЗПЛ, на основу следећих критеријума:
  - a. Да ли је терминологија у пропису усклађена са терминологијом/језиком ЗЗПЛ;
  - b. Да ли прописи испуњавају услове прописане чл. 13, односно 14. ЗЗПЛ, у погледу садржине закона којима се прописује обрада података о личности;
  - c. Да ли пропис упућује на примену ЗЗПЛ;
  - d. Да ли пропис уређује обавезе које проистичу из начела обраде података из члана 5. ЗЗПЛ;

- e. Да ли се из прописа јасно може утврдити ко је руковалац података о личности, и (опционо) да ли пропис одређује обрађиваче и примаоце података;
- f. Да ли пропис уређује рокове чувања података, односно рокове за периодичну оцену потребе чувања података;
- g. Да ли пропис предвиђа разликовање категорија лица чији се подаци обрађују;
- h. Да ли акт прописује мере заштите права и слобода лица на која се подаци односе у случајевима доношења одлуке од стране органа искључиво на основу аутоматизоване обраде података о личности, а ради се о одлуци која може да произведе штетне последице по лице на које се подаци односе или значајно утиче на положај тог лица;
- i. Да ли акт прописује мере заштите података;
- j. Да ли акт прописује права лица на која се подаци односе и поступак за остварење права, или упућује на ЗЗПЛ у том смислу;
- k. Да ли акт прописује неки од основа за ограничење права, у складу са чл. 40 ЗЗПЛ.

- ▶ Израда закључака о степену усклађености правног оквира који регулише сектор безбедности са ЗЗПЛ, и препорука за његово унапређење, у смислу измена и допуна постојећих прописа, односно усвајања недостајућих прописа у области.

Метод прикупљања података

Основни извор података за потребе Анализе били су важећи прописи који регулишу сектор безбедности, пре свега закони и, по потреби, подзаконски акти („desktop” истраживање).

Као допунске изворе, експертски тим користио је мишљења која је Повереник давао на нацрте прописа, и то од октобра 2018. године, када је почела јавна расправа поводом Нацрта закона о заштити података о личности усвојеног новембра 2018. године.

Анализа је спроведена у периоду од 15. јула до 15. септембра 2020. године, а нацрт анализе достављен је на коментаре и Служби Повереника.

У наставку су представљени налази Анализе, са закључцима о усклађености анализираних прописа са ЗЗПΛ, и препорукама за њихове измене.

Анализа прописа који уређују сектор безбедности из аспекта заштите података о личности

Министарство унутрашњих послова

Делокруг Министарства унутрашњих послова (МУП) уређен је Законом о министарствима.¹⁰ На основу члана 11. овог закона, Министарство обавља послове државне управе који се односе на: заштиту живота, личне и имовинске безбедности грађана; спречавање и откривање кривичних дела и проналажење и хватање учинилаца кривичних дела и њихово привођење надлежним органима; одржавање јавног реда и мира; пружање помоћи у случају опасности; склоништа; обезбеђивање зборова и других окупљања грађана; обезбеђивање одређених личности и објеката, укључујући и страна дипломатска и конзуларна представништва на територији Републике Србије; безбедност, регулисање и контролу саобраћаја на путевима; безбедност државне границе и контролу преласка границе и кретања и боравка у граничном појасу; боравак странаца; промет и превоз оружја, муниције,

---

¹⁰ „Сл. гласник РС”, бр. 44/2014, 14/2015, 54/2015, 96/2015 (др. закон), 62/2017.

експлозивних и одређених других опасних материја; испитивање ручног ватреног оружја, направа и муниције; стварање услова за приступ и реализацију пројеката из делокруга тог министарства који се финансирају из средстава претприступних фондова Европске уније, донација и других облика развојне помоћи; заштиту од пожара; држављанство; јединствени матични број грађана; електронско вођење података о личности; пребивалиште и боравиште грађана; личне карте; путне исправе; међународну помоћ и друге облике међународне сарадње у области унутрашњих послова, укључујући и реадмисију; илегалне миграције; азил; обучавање кадрова; управно решавање у другостепеном поступку по основу прописа о избеглицама, као и друге послове одређене законом.

Дакле, у погледу обраде података о личности, евидентно је да Министарство примењује како општи режим заштите података о личности, тако и посебан. Све до усвајања Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова¹¹ марта 2018. године, обрада података садржана је у посебним законима који уређују неку од надлежности овог органа. Овај закон дуго је био у скупштинској процедури¹² и на крају усвојен неколико месеци пре усвајања Закона о заштити података о личности.

Додатно, многи закони који уређују послове Министарства унутрашњих послова усвајани су пре доношења ЗЗПЛ, па и Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова. Велики број ових закона касније је измењен и допуњен и тако, у целости или делимично, усклађен са Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова. Један број закона¹³ измењен је или допуњен током истог заседања Народне

---

¹¹ „Сл. гласник РС”, бр. 24/2018.

¹² Нацрт закона био је припреман упоредо са Нацртом закона о полицији који је потом био усвојен почетком 2016. године. Видети доле.

¹³ Укупно 7 закона релевантних за ову анализу: Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, Закон о изменама и допунама Закона о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, Закон о изменама и допунама Закона о полицији, Закон о допуни Закона о заштити од пожара, Закон о критичној инфраструктури и Закон о добровољном ватрогаству. Такође је објављен и Закон о изменама и допунама Закона о приватном обезбеђењу.

скупштине Републике Србије и објављен у истом издању „Службеног гласника Републике Србије.”

Ауторке ове анализе прилагодиле су редослед анализе прописа који се односе на рад Министарства унутрашњих послова самој намери законодавца да управо Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова уреди целокупну обраду података о личности које обрађује овај орган као руковалац података, а у вези са заштитом података о личности. Самим тим, Закон о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова први је у низу, а у делу анализа других закона упућује се на референтне одредбе овог закона.

Закон о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова

Закон о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова, како је то прописано чланом 1, уређује обраду података о личности у области унутрашњих послова, сврху обраде, права и заштита права лица чији се подаци обрађују, врсте и садржину евиденција, рокове у којима се подаци обрађују, размену података, чување, заштиту и контролу заштите података, као и друга питања од значаја за обраду података у области унутрашњих послова.

У погледу сврхе обраде података, чланом 3. Закона наведено је 36 појединачних сврха обраде података, док је 37. сврха непрецизно одређена као „вршења других послова прописаних законом”. С тим у вези треба истаћи следеће: члан 5. ЗЗПА, прописује начело ограничености сврхе које подразумева да је сврха „конкретно одређена, изричита, оправдана и законита”. Стога „вршење других послова прописаних законом” не представља конкретно одређену сврху, осим уколико тај закон који прописује сврху уједно не прописује и обим података, како је то прописано чланом 13. (у случају примене посебног режима обраде). Глава II Закона уређује прикупљање и

размену података (чл. 8 – 12). Члан 8. ст. 3. уређује овлашћење Министарства да прикупи податке које обрађују друга лица или на основу овлашћења воде збирке. У погледу употребе термина „збирка”, важно је истаћи да ЗЗПЛ уређује сваку обраду података која се врши, у целини или делимично, на аутоматизован начин, из чега произлази да обрада података у аутоматизованом облику не значи уједно и збирку података. ЗЗПЛ се односи и на неаутоматизовану обраду података који чине део збирке података или су намењени збирци података.

Глава III Закона односи се на обраду података системима техничке заштите и комуникационим системима. Према члану 13. Закона, Министарство прикупља и обрађује видео и аудио записе коришћењем опреме за видео-акустичко снимање и фотографисање, препознавање и идентификацију лица, аутоматско читавање исправа и за препознавање регистарских таблица. У терминологији заштите података о личности, радња прикупљања обухваћена је термином „обрада” података. Ставом 2. истог члана само су наведене могуће сврхе оваквог начина обраде, а уједно и обраде посебне врсте података чији су услови обраде прописани чл. 17. и 18. ЗЗПЛ. Дакле, сврха обраде није прецизирана, што је супротно већ наведеним члановима ЗЗПЛ (чл. 12. и 13.). Такође, бланко одредбом уређена је обавеза других државних органа, органа аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, организација али и свих правних лица да омогући Министарству да користи њихова средства за снимање слика и бележење аудио и видео записа. Ова врста обраде података треба да се посебно уреди, било кроз предметни закон, било уређивањем послова у јавном интересу, извршења законом прописаних овлашћења или правне обавезе других руковалаца (у смислу чл. 12. ст. 1. т. 3 и 5. ЗЗПЛ). Члан 9. Закона уређује приступ подацима о неком лицу другим лицима, а који се према рубруму члана дефинише као размена података, што није. На основу овог члана Министарство води евиденцију о захтевима за приступ, те је потребно уредити и ову евиденцију Законом.

Једини подзаконски акт усвојен до дана израде ове анализе¹⁴ односи се на обезбеђивање поуздане и заштићене међусобне радио-комуникације припадника служби безбедности и државних органа у Републици Србији – Правилник о методологији рада и начину приступа подацима и заштите националног система ТЕТРА, система мобилних радио комуникација и критичне инфраструктуре¹⁵. Правилником су уређени методологија рада и начин приступа подацима и заштите националног система ТЕТРА, система мобилних радио комуникација и критичне инфраструктуре. Независно од претпоставке да садржина Правилника подразумева додатне акте у сврху прецизирања конкретних овлашћења, посебно имајући у виду успостављену унутрашњу хијерархију органа, као и нужност документовања свих радњи, овај подзаконски акт добар је пример правног уређивања и за поједина друга питања, а која нису законска материја.

Законом су на општи начин прописане мере заштите података у електронским евиденцијама (члан 16.), али не и мере заштите података у другом, опипљивом, облику што је још увек присутан начин обраде података. Уједно, подзаконски акт прописан овим чланом није донет, а садржина није уређена подзаконским актом којим се ближе одређују обавезе Министарства прописане Законом о информационој безбедности.¹⁶ Ове мере заштите, независно да ли је реч о обради коју Министарство врши у оквиру општег режима заштите података о личности (нпр. вођење евиденције о пребивалишту) или посебног режима (обрада у сврху „расветљавања кривичних дела“) треба да буду прописане како би се Закон ускладио са ЗЗПЛ (чл. 1. и 18.) будући да готово све евиденције садрже посебне врсте података о личности.

Глава V Закона уређује појединачне евиденције које води Министарство унутрашњих послова као руковалац података. За поједине евиденције рокови нису одређени (видети чл. 46. Закона), а за неке, иако одређени,

---

¹⁴ Август 2020. године.

¹⁵ „Сл. гласник РС”, бр. 55/2019.

¹⁶ „Сл. гласник РС”, бр. 6/2016, 94/2017 и 77/2019.

рокови нису прецизирани. Такав је, примера ради, случај са евиденцијом примењених овлашћења за коју је прописано да се чува 10 година. Међутим, будући да је реч о евидентирању података о лицима према којима су примењена овлашћења, односно праћењу законитог поступања у примени овлашћења, није прецизирано од када се рачуна почетак рока (чл. 20. Закона),¹⁷ или случај евиденција догађаја за које је прописан рок чувања 20 година (чл. 21. Закона). У вези са овим потоњим, на исти начин се третирају сви догађаји независно од места и природе догађаја, а што је у супротности са чланом 5. ЗЗПЛ и начелом минимизације података, односно сразмерности. Такође, у вези са начелом ограничења чувања података, потребно је указати на члан 23. ст. 2. Закона којим се одређује да се подаци о захтевима за покретање прекршајног поступка воде за прекршаје из појединих области, изузимајући неке податке за које је очигледно да су намењени статистици, чувају у „складу са посебним законом”. Ова одредба је непрецизна будући да није јасно на који посебан закон се односи. У случају да у погледу ових података Министарство није руковалац података, рок чувања није материја овог закона, у случају де јесте, потребно је прецизирати рокове. Даље, дужину појединих рокова треба преиспитати. Тако, чланом 23. ст. 4, којим се уређује обрада података у вези са закључењем споразума о признању прекршаја или закљученим споразумима за прекршаје из области безбедности саобраћаја на путевима, прописано је да се подаци чувају 10 година (вероватно од доношења предлога, односно датума закључења споразума). Међутим, имајући у виду рокове застарелости за вођење прекршајног поступка, одредбе Закона о прекршајима¹⁸, односно Закона о безбедности саобраћаја на путевима¹⁹, овај рок није у складу са сврхом обраде.

¹⁷ Примера ради, чланом 36. Закона прописано је да се подаци у вези са издавањем виза чувају пет година од тренутка обраде последњег податка, иако је и чување података радња обраде.

¹⁸ „Сл. гласник РС”, бр. 65/2013, 13/2016, 98/2016 (УС), 91/2019 (др. закон) и 91/2019.

¹⁹ „Сл. гласник РС”, бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 (УС), 55/2014, 96/2015 (др. закон), 9/2016 (УС), 24/2018, 41/2018, 41/2018 (др. закон), 87/2018 и 23/2019.

Посебно је неопходно преиспитати оне обраде података о личности за које је прописано трајно чување података, не само са становишта начела ограничености чувања, већ заправо начела одређености сврхе (члан 5. ст. 1. т. 2. ЗЗПЛ). Примера ради, како је то прописано чланом 25. Закона, евиденција лица и догађаја везаних за спортске приредбе води се трајно, независно од тога да ли и даље постоји потреба за обрадом података о поједином лицу. Ова одредба уједно указује и на недостатак обавезе преиспитивања примене начела обраде података периодично.²⁰

Поједине евиденције, како су прописане, чине скуп више евиденција које међусобно нису повезане. Чланом 29. Закона предвиђена су тзв. евиденције података од значаја за рад полиције у заједници. Поред потребе да се одреде сврхе обраде података, као и да се ове евиденције видно одвоје једна од друге, спорна је, примера ради, обрада података о повратницима у вршењу кривичних дела и прекршаја, у смислу да ова обрада није прописана посебним законом.

Члан 31. Закона уређује евиденције у области издавања личних исправа у сврху издавања личне карте, путне исправе, уверења о пребивалишту и боравишту, легитимације о избеглим и прогнаним лицима, возачке дозволе, одређивања ЈМБГ, као и решавања по захтеву за пријем и престанак држављанства. Поједине евиденције уређене су и другим законима.²¹

Члан 33. Закона прописује вођење евиденција у сврху издавања исправа у вези с набавком, држањем и ношењем оружја у складу с посебним прописом. Међу подацима који се обрађују наводе се биометријски подаци, без прецизирања који биометријски подаци се обрађују. Усклађеност ове обраде са обрадом података прописане Законом о оружју и муницији (чл. 44.) предмет је анализе у делу који се односи на овај закон.

---

²⁰ Свакако, поједине обраде података о личности подразумевају трајно чување података, као што је обрада у вези са издавањем личних и других докумената, како је уређено чл. 31.-33.

²¹ Видети у наставку анализе.

Члан 35. Закона уређује евиденције у области граничне контроле, кретања и боравка странаца и азила и прописује, између осталог, националност и вероисповест лица. Устав Републике Србије јамчи право лица да се не изјашњава о својим верским и другим уверењима (члан 43.), као и о својој националној припадности (члан 47.). Ово је предмет анализе Закона о азилу и привременој заштити. Такође, потребно је размотрити обраду појединих података (примера ради „и други биометријски подаци” или ДНК профил) и уредити када се они обрађују.

Члан 37. Закона уређује обраду података у сврху заштите лица и објеката. Ове обраде треба одвојити према појединачном лицу, односно објекту.²² Међу подацима који се обрађују садржани су и подаци о „менталним сметњама” лица која имају пребивалиште или боравиште у близини места где борави лице које се штити. Поред тога што је, без обзира на степен ризика, реч о могућем великом броју лица чија се приватност угрожава, нарочито имајући у виду да је реч о посебној врсти података у смислу чл. 17. ЗЗПЛ, сама одредница „ментална сметња” није дефинисана Законом, нити је доведена у везу са релевантним прописом. Уједно, иако то није одлика само овог члана Закона, прописује се и тајност података у складу са Законом о тајности података, који дефинише да се тајност, као и степен тајности, одређује на основу критеријума и на основу формалне одлуке органе.

Чланом 41. Закона прописана је Оперативно-криминалистичка збирка за коју је прописано да се чува трајно. Потребно је посебно размотрити усклађеност ове одредбе са ЗЗПЛ, нарочито начелима ограничениости сврхе и минимизацијом података. Наиме, како је наведено, сврха ове обраде је расветљавање кривичних дела. Са становишта ЗЗПЛ реч је о посебном режиму обраде. У ту сврху, Министарство води евиденције и обрађује податке о лицима за која постоје основи сумње да су извршила кривична дела, као и податке о исходу кривичног гоњења. Међу подацима који се обрађују су

---

²² Исти коментар односи се на чл. 48. Закона којим су прописане Евиденције система контроле приступа.

и подаци о, примера ради, одбачају оптужбе или одустанку од кривичног гоњења, опортунитету које надлежно тужилаштво доставља Министарству. У случају одбачаја оптужбе, као и одустанка од кривичног гоњења, нема последица по лице, лице се сматра (за та дела) невиним, те нема оправдања да се ови подаци чувају трајно. Ова збирка треба да се детаљно уреди не само у погледу обима података и рокова чувања, већ и безбедности података, као и овлашћеног приступа овим подацима унутар Министарства.

Члан 43. Закона којим се уређује Евиденција о примени криминалистичко-оперативних мера и радњи и о резултатима њихове примене, а у циљу откривања припремања или постојања кривичног дела, проналажења, идентификовања и хапшења извршилаца кривичног дела и саучесника, спречавања њиховог скривања и бекства и др. треба ускладити са чланом 9. ЗЗПА како би се јасно одвојила врста лица о којима се подаци обрађују. И за ову обраду неопходно је размотрити рок чувања података будући да је прописано да се чувају трајно, укључујући и податке о лицима која, примера ради, могу бити оштећена.

Члан 45. Закона уређује обраду података ради форензичке регистрације и узимања других узорака, вештачења и анализе, као и вођење Националног ДНК регистра. Будући да је Национални ДНК регистар предмет Закона о националном ДНК регистру, који је такође предмет ове анализе, у погледу одредбе члана 45. Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова неопходно је размотрити рокове чувања, као и разликовање врсте лица чији се подаци обрађују, како је то прописано чланом 9. ЗЗПА.

Чланом 47. Закона прописане су евиденције у области видео-акустичког снимања, а које је потребно преиспитати и додатно уредити будући да су на овај начин уређене као јединствена евиденција која, као таква, подразумева јединствену сврху обраде, што није случај. Наиме, видео и изузетно акустично снимање су начини обраде података, а никако обрада само по себи, те их је нужно уклопити у друге радње обраде података који служе остварењу исте сврхе. Могуће је да се снимци технички обрађују употребом

исте технологије, на начин који би јасно разграничио сврхе обраде, као и, у случају да је примењиво, врсту лица. Овај начин обраде подразумева детаљније уређење не само у погледу сврхе обраде, минимизације података или рокова чувања, већ и у погледу безбедности података (техничке, организационе и кадровске мере).

Чланом 56. Закона прописане су Евиденције у области управљања људским ресурсима. Уколико је реч о више евиденција, неопходно их је одвојити и уједно уредити безбедност података. Потребно је утврдити сврху и основ за обраду појединих података о личности који се обрађују. Тако, примера ради, међу подацима који се обрађују су и подаци о добровољним даваоцима крви и донорима органа (ст. 1. т. 12 Закона). Треба истаћи да Закон о пресађивању људских органа²³ прописује евиденцију коју води Центар за пресађивање људских органа (чл. 21.). У конкретном случају реч је о податку који, уколико је сврха одређена у складу са ЗЗПЛ, се обрађује и у оквиру личног досијеа службеника Министарства и у оквиру посебне евиденције, под условом да су сви услови прописани ЗЗПЛ испуњени.

Члан 59. Закона којим се уређује обрада података у области здравствене и психолошке превенције запослених потребно је допунити одредбом о заштити података било овим законом, било успостављањем правног основа за подзаконски акт. Овај коментар примењив је и у односу на друге одредбе Закона.

Члан 62. Закона уређује евиденције у области стручног образовања, оспособљавања и усавршавања на јединствен начин за све врсте стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених и полазника Центра за основну полицијску обуку и Националног тренинг-центра за ванредне ситуације, комуналних полицајаца, припадника цивилне заштите, службеника приватног обезбеђења, детектива и других полазника курсева, семинара и обука, о чему води посебне евиденције, у којима се обрађују следећи подаци: име и презиме и ЈМБГ, електронска адреса и назив курса, семинара

---

²³ „Сл. гласник РС”, бр. 57/2018.

или обуке. Прописано је да се ови подаци чувају трајно. Ове евиденције потребно је јасно одвојити као засебне, као и евиденције о издатим лиценцама садржане у ставу 2. истог члана. Дужину трајања обраде треба размотрити, односно уредити мере безбедности података у односу на податке који су, примера ради, ажурни.

Закључак

Закон о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова потребно је ускладити за ЗЗПА. Потребно је изменити и допунити Закон на начин да сврха обраде за појединачне евиденције буде прецизна, треба преиспитати обим података који се у оквиру појединих евиденција обрађују, као и дужину трајања обраде података. За поједине евиденције треба размотрити да ли је реч о јединственим евиденцијама будући да поједини послови који се обављају (контрола уласка у/изласка из заштићених објеката) подразумевају постојање појединачних евиденција. Потребно је на целовити начин уредити или успоставити правни основ за уређење техничких, организационих и кадровских мера узимајући у обзир како сврху обраде, тако и категорију података који су обрађују (ова обавеза прописана је чланом 16. Закона).

Имајући у виду да је Закон припреман и усвојен пре ступања на снагу ЗЗПА, тиме и пре почетка његове примене, очигледно је да није извршена процена утицаја на заштиту података. Приликом измена и допуна Закона неопходно је да се ова процена изврши у односу на појединачне евиденције, посебно имајући у виду да је реч о обради података у циљу обављања послова у јавном интересу и извршењу законом прописаних овлашћења.

Закон о полицији

Закон о полицији²⁴ уређује унутрашње послове, организацију и надлежност Министарства унутрашњих послова, полицијске послове, организацију

---

²⁴ „Сл. гласник РС”, бр. 6/2016, 24/2018 и 87/2018.

и надлежност Полиције, као и друга питања од значаја за рад Полиције и Министарства. Овај закон припреман је упоредо са Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова са намером да једновремено буду разматрани и усвојени, на шта упућују, примера ради, чланови 52. и 139. Закона о полицији. Стога, приликом анализе усклађености овог закона са ЗЗПЛ потребно је имати у виду одредбе Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова.

Иако су многе евиденције побројане посебним законом, и Закон о полицији упућује на постојање појединих евиденција које нису садржане у посебном закону. Тако, примера ради, чл. 19-21. прописана је сарадња полиције са другим органима или међународним организацијама, као и упућивање припадника полиције на рад у иностранству или на поједине послове са органима других држава или међународним организацијама. За потребе ових послова претпоставка је да Министарство води и јединствене евиденције лица која су упућена на рад у међународне организације или дипломатско-конзуларна представништва Србије. Ова евиденција није прописана Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова, већ је само прописана обрада ових података у оквиру личног досијеа службеника Министарства (видети члан 56. ст. 1. т. 1.). Сврха обраде податка у оквиру личног досијеа неког лица и на нивоу свих лица је различита, те је отуда реч о различитим обрадама података о личности како је то дефинисано ЗЗПЛ.

Овај коментар односи се и на службене легитимације и значке, што је евиденција која проистиче из члана 37. Закона о полицији, а није прописана Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова, већ Уредбом о изгледу, форми и садржини службене значке и службене легитимације²⁵ (чл. 8. Уредбе). Легитимације имају и својство тзв „смарт картице”, а уједно, садрже обимне податке о службенику, те су ризици по приватност лица, као и безбедност система очекивано високи. Стога је ову

---

²⁵ „Сл. гласник РС”, бр. 10/2019.

евиденцију потребно уредити законом у складу са ЗЗПЛ, како у погледу садржине прописа, тако и у погледу обавеза прописаним овим законом.

Чланом 43. Закона прописана је обавеза одазивања на превентивне и ванредне лекарске прегледе полицијских службеника. Специфична здравствена заштита додатно је уређена чланом 180. Закона, а начин спровођења Правилником о начину спровођења и мерама специфичне здравствене заштите у Министарству унутрашњих послова.²⁶ Иако Закон о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова у члану 59. ст. 3. прописује да је приступ подацима из Евиденције у области здравствене и психолошке превенције рестриктиван и дозвољен искључиво запосленима који раде у области здравствене и психолошке превенције, потребно је додатно уредити ову обавезу из више разлога. Пре свега, ова одредба ограничава право приступа другим лицима која нису запослена у Министарству, а могуће је да поједини подаци буду учињени доступним због, на пример, контроле рада. Друго, како је реч о посебној врсти података у смислу члана 17. ЗЗПЛ, потребно је да се и мере заштите уреде.

Члан 52. Закона уређује снимање на јавним местима, а ову одредбу је потребно посебно размотрити са становишта права на заштиту података о личности. Такође, неопходно ју је изменити и допунити ради усклађивања са ЗЗПЛ. Наиме, ст. 1. истог члана прописује да Полиција врши надзор и снимање јавног места, ради обављања полицијских послова, коришћењем опреме за видео акустичке снимке и фотографисање у складу са прописом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова. Међутим, поменути закон није основ за обраду података о личности, већ уређује евиденције чија сврха треба да проистиче из закона који уређују надлежности, овлашћења и обавезе руковоаца. Уједно, референтна одредба Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова није у складу са ЗЗПЛ (видети горе). Одредбе о јавном саопштавању намере да се изврши надзор и снимање јавног места такође треба ускладити са ЗЗПЛ. Преци-

---

²⁶ „Сл. гласник РС”, бр. 73/2017.

зније, за ову обраду неопходна је процена утицаја на заштиту података која, у случају да се на изврши у поступку усвајања закона, мора да се врши за сваку обраду. Додатно, нејасна је и одредба става 6. истог члана према којој се подаци „који се не могу користити у поступку” уништавају у року од годину дана. Овај рок заправо није одређен, нити је одредив, како се то подразумева начелом ограничености чувања података, те је потребно додатно уредити ову одредбу. Даље, у погледу приватности полицијских службеника, ст. 3. чл. 52. Закона уређује да Полиција може вршити аудио и видео снимање поступања полицијских службеника ради примене полицијских овлашћења, откривања и расветљавања прекршаја и кривичних дела, као и контроле и анализе обављања полицијских послова. Овако широко постављена сврха може да се односи на све врсте послова у оквиру Полиције, а да за такву обраду података нема потребе, те је супротна ЗЗПЛ и начелу ограничености сврхе. Примера ради, основ за обраду података може да се успостави законом, као и услови обраде, а да је у погледу конкретне обраде неопходна одлука надлежног органа/лица, као и процена утицаја појединачне обраде. Предвиђени подзаконски акт (ст. 7. чл. 52. Закона) није анализиран. Наиме, ако је и усвојен, он није доступан у електронским базама прописа.²⁷

Члан 102. Закона уређује безбедносне провере, док је начин вршења провере уређен чл. 142. – 144. Из дикције ових одредаба чини се да се реч „сагласност” за безбедносну проверу и обраду података односи на „пристанак” на обраду података о личности у смислу ЗЗПЛ, а што није адекватно, будући да је евидентно да лице нема слободу избора у погледу обраде података за сврху безбедносне провере која је предуслов за, примера ради, ступање у радни однос. Неопходно је уклонити недоумице, а такође и размотрити да ли издавање сагласности другог лица за обраду података у сврхе безбедносне провере лица са којим живи у истом домаћинству уједно има за безусловну последицу да се сматра да је лице одустало од поступка заснивања радног односа, пријема на обуку за обављање послова полицијских службе-

---

²⁷ Приликом анализе коришћене су електронске базе прописа „Сл. гласник РС”, као и „ING-PRO”, те база propisi.net

ника, уписа на високошколску установу за потребе полицијског образовања или остваривања права по другом пропису (члан 144. у вези са чл. 142. ст. 3.).

Чл. 206. – 207. Закона прописана је одговорност лица за лакше, односно теже повреде службене дужности, међу којима нису дужности у погледу заштите података о личности, већ оне које последично постоје у случајевима несавесног и неуредног чувања службених списа и података (лакша повреда, чл. 206. т. 4) или одавања података који носе ознаку тајности (тешка повреда, чл. 207. т. 10). Дакле, према Закону о полицији, повреда заштите података о личности може да представља лакшу или тежу повреду дужности само уколико је могуће довести је у везу са другим обавезама.

Поред наведених подзаконских аката донетих у складу са Законом о полицији, бројни су подзаконски акти који се, између осталог, тичу права на приватност и обраду података било припадника Министарства, било других лица.²⁸ Из појединих аката проистиче обрада података о личности, а која није предмет прописаних евиденција, било Законом о полицији, било Зако-

---

²⁸ Примера ради: Уредба о оцењивању полицијских службеника („Сл. гласник РС”, бр. 63/2020), Уредба о изгледу, форми и садржини службене значке и службене легитимације („Сл. гласник РС”, бр. 10/2019), Уредба о каријерном развоју полицијских службеника („Сл. гласник РС”, бр. 42/2018, 91/2018, 69/2019 и 84/2020), Уредба о стручном оспособљавању и усавршавању у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 42/2017, 56/2018, 34/2019, 11/2020), Уредба о начину спровођења дисциплинског поступка у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 26/2017), Правилник о притужбеном поступку у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 90/2019), Правилник о начину и условима примене полицијских овлашћења према малолетним лицима („Сл. гласник РС”, бр. 83/2019), Правилник о полицијским овлашћењима („Сл. гласник РС”, бр. 41/2019), Правилник о начину и поступку рада комисија за утврђивање неспособности за професионално вршење полицијских послова („Сл. гласник РС”, бр. 30/2019), Правилник о критеријумима и начину поступања у пружању психолошке помоћи и подршке запосленима у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 88/2018), Правилник о изгледу и садржини обрасца Упитника о идентификационим подацима („Сл. гласник РС”, бр. 48/2018), Правилник о начину вршења унутрашње контроле („Сл. гласник РС”, бр. 39/2018), Правилник о наградама и признањима у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 38/2018 и 64/2020), Правилник о начину понашања и личном изгледу полицијских службеника и других запослених у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 13/2018), Правилник о начину спровођења и мерама специфичне здравствене заштите у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 73/2017), Правилник о криминалистичко-форензичкој регистрацији, узимању других узорака и криминалистичко-форензичким вештачењима и анализама („Сл. гласник РС”, бр. 54/2017) и Правилник о начину спровођења и методологији примене полиграфског испитивања („Сл. гласник РС”, бр. 36/2017).

ном о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова. То је, на пример, случај са Правилником о начину и условима примене полицијских овлашћења према малолетним лицима, чија примена би подразумевала посебну евиденцију, а која би – имајући у виду групу лица, као и обавезност брисања података по стицању пунолетства – подразумевала и посебне мере заштите података.

Поједине подзаконске прописе, како је то случај са Правилником о начину и поступку рада комисија за утврђивање неспособности за професионално вршење полицијских послова, потребно је и терминолошки ускладити са ЗЗПЛ. Примера ради, члан 11. Правилника којим се уређује садржина предлога за утврђивање неспособности за професионално вршење полицијских послова наводи „личне податке” као и друге податке о личности који се односе на разлоге оваквог предлога. Иако, колоквијално лични подаци имају своје значење, термин се уједно односи на општи појам „подаци о личности”, те би ради прецизирања правне обавезе, потребно прецизирати у, примера ради, „подаци о лицу”. Међутим, у погледу овог акта, значајније је истаћи да се овим Правилником уређује обрада посебне врсте података у смислу члана 17. ЗЗПЛ, а према којем се законом, не подзаконским актом, прописује примена одговарајућих мера заштите основних права. Потоњи коментар може да се примени и у погледу члана 5. Правилника о критеријумима и начину поступања у пружању психолошке помоћи и подршке запосленима у Министарству унутрашњих послова.

Закључак

Закон о полицији потребно је ускладити са ЗЗПЛ, нарочито одредбе које за последицу имају обраду података, а која није уређена Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова. Потребно је уредити мере заштите у складу са овим или посебним законом, посебно законом који уређује евиденције. Посебно је неопходно уредити полицијска овлашћења у погледу надзора лица и снимања на јавним места, те је неопходно правно уредити овлашћење Полиције да снима јавне просторе на

адекватан начин.²⁹ Обраду података за сврхе безбедносних провера треба размотрити и ускладити са чланом 12. ЗЗЗП. Подзаконске акте донете на основу овог закона треба ускладити по усвајању измена и допуна.

Закон о јавном реду и миру

Закон о јавном реду и миру³⁰ уређује јавни ред и мир на јавном месту, утврђује противправна дела против јавног реда и мира, као и начин прикупљања добровољних прилога. У вези са потоњим, Глава II Закона уређује прикупљање добровољних прилога. Законом је прописана садржина обавештења, дакле обрада података о организатору ове активности, али не и евиденција. Ова евиденција није уређена Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова, те је неопходно уредити, укључујући и рокове чувања.

Закључак

Закон о јавном реду и миру прописује обраду података у вези са прикупљањем добровољних прилога. Како је у питању обрада у циљу извршења законом прописаних овлашћења руковооца из чл. 1. – 2. Закона, а у смислу чл. 12. ст. 1. т. 5) ЗЗПЛ, ову обраду потребно је ускладити са ЗЗПЛ, било изменама овог закона или допуном Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова.

Закон о јавном окупљању

Закон о јавном окупљању³¹ уређује обавезу пријаве окупљања на отвореном простору. Окупљања се пријављују Министарству унутрашњих послова и то

---

²⁹ На овај недостатак указано је и у мишљењима Повереника поводом процена утицаја на заштиту података у вези са постављањем камера.

³⁰ „Сл. гласник РС”, бр. 6/2016 и 24/2018.

³¹ „Сл. гласник РС”, бр. 6/2016.

организационој јединици надлежној по месту окупљања, односно по месту почетка окупљања у покрету. Евиденција јавних скупова прописана је Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова, у члану 26. Међутим, обим података није исти, те се Законом о јавном окупљању прописује обавеза лица које пријављује окупљање на отвореном простору да достави податке и о броју личне карте, путне исправе или другог идентификационог документа организатора, као и вође окупљања и одговорног лица редарске службе. Даље, потребно је уредити да ли је реч о јединственој евиденцији, или јединствена евиденција садржи мањи обим података.

Закључак

Закон о јавном окупљању, у погледу одредаба којима се уређује обавеза достављања података приликом пријаве окупљања на отвореном простору, потребно је ускладити са Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова, било на начин да се изменом потоњег закона уреди евиденција или изменом Закона о јавном окупљању.

Закон о националном ДНК регистру

Закон о националном ДНК регистру³² уређује успостављање и садржину националног ДНК регистра, резултата форензичко-генетичке анализе дезоксирибонуклеинске киселине за потребе кривичног поступка, утврђивања идентитета несталих или непознатих лица и лешева, делова тела, као и обрада података добијених форензичко-генетичком анализом и друга питања од значаја за вођење Регистра. По усвајању овог закона, Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности поднео је предлог за оцену уставности члана 10. ст. 3. Закона,³³ будући да је прописано

---

³² „Сл. гласник РС”, бр. 24/2018.

³³ Предлог за оцену уставности Закона о ДНК Регистру, Бр. : 073-14-537/2018-01 од 3.5.2018. године

да начин вођења Регистра и ближе услове за размену и преношење података из Регистра прописује Влада, уместо да су ова питања уређена законом.

Како је то истакнуто у поменутом предлогу Повереника, поред ове спорне одредбе, Закон није уредио друга питања, као што су услови под којим се врши упис и брисање података у ДНК регистру, водећи рачуна о томе да се мора правити разлика између осумњичених, окривљених и осуђених лица, те о врсти и тежини извршеног кривичног дела. Такође, нису уређени ни рокови чувања свих података у ДНК регистру који не могу бити неограничени као што је то прописано одредбама чл. 41. и 43.- 46. Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова, затим услови под којима се врши обрада података у ДНК регистру, укључујући услове под којима се врши упис и брисање података из Регистра о малолетним лицима и жртвама извршења кривичног дела. Такође је истакнуто да размена података из ДНК регистра са другим државама и међународним организацијама може да се одвија само на основу закона, тј. ратификованих међународних споразума, који имају снагу закона и део су унутрашњег правног поретка, уз прописивање јасних правила под којим условима се врши таква обрада.

Члан 4. Закона прописује да се Регистар успоставља за потребе вођења кривичног поступка и утврђивања идентитета несталих или непознатих лица и лешева и делова тела. Дакле, реч је различитим сврхама обраде података, као и различитим режимима заштите података о личности према ЗЗПЛ, док су подаци који се обрађују посебна врста података.

Закључак

Закон о националном ДНК регистру неопходно је у целости ускладити са ЗЗПЛ, као и међународним обавезама Републике Србије, на начин да се размотри циљ Закона. Закон, као и Предлог за оцену уставности Повереника датирају из периода пре усвајања ЗЗПЛ. Према тада важећем закону³⁴ ДНК

---

³⁴ Закон о заштити података о личности („Сл. гласник РС”, бр. 97/08, 104/09 – др. Закон 68/2012-одлука УС и 107/2012).

подаци нису били препознати као нарочито осетљиви подаци. Независно од тога, спорна је уставност овог закона. Са становишта заштите података, нужно је преиспитати сврху обраде података и спровести процену утицаја на заштиту података и у складу са извршеном проценом уредити ову обраду података.

Закон о оружју и муницији

Закон о оружју и муницији³⁵ уређује набављање, држање, ношење, колекционарство, поправљање, преправљање, промет, посредништво и превоз оружја и муниције.

Члан 11. Закона прописује услове за физичка лица за набављање и држање оружја из категорије Б.³⁶ Физичко лице мора, између осталог, да буде здравствено способно за држање и ношење оружја (т. 3)). Овај услов даље је уређен другим одредбама и са становишта ЗЗПЛ потребно је да се обрада у сврху утврђивање здравствене способности размотри. Наиме, чланом 45. ст. 2. Закона прописано је да министар надлежан за послове здравља прописује услове које у погледу здравствене способности треба да испуњава физичко лице за држање и ношење оружја. Ови услови су прописани даље Правилником о утврђивању здравствене способности физичких лица за држање и ношење оружја.³⁷ Међутим, имајући у виду да је реч о посебној врсти података у смислу чл. 17. ЗЗПЛ, као и одредбе Закона о правима пацијената,³⁸ обрада треба да буде уређена Законом, као и да лице (као у случају безбедносних провера) унапред зна који ће се подаци обрађивати.

³⁵ „Сл. гласник РС”, бр. 20/2015, 10/2019 и 20/2020.

³⁶ На основу члана 4. Закона, под Категорија Б оружја сматра се свако ватрено оружје (кратко, дуго, полуаутоматско, репетирајуће, једнометно, двоветно, са олученим и глатким цевима), осим оног из категорије А и Ц и конвертибилно оружје.

³⁷ „Сл. гласник РС”, бр. 25/2016 и 79/2016.

³⁸ „Сл. гласник РС”, бр. 45/2013 и 25/2019.

Даље, истим чланом 11. Закона прописан је услов да је лице прошло „безбедносно-оперативну проверу у месту пребивалишта, боравишта, месту рада, својим понашањем не указују на то да ће представљати опасност за себе или друге и јавни ред и мир”. У погледу ове безбедносне провере, посебно имајући у виду ограничења у виду места вршења провере, потребно је додатно уредити ову обраду података, односно утврдити да ли је у питању посебна „безбедносно-оперативна” провера, различита од безбедносне провере уређене Законом о полицији. У случају да јесте, потребно је уредити ову обраду података на адекватан начин, или, у случају да је у питању безбедносна провера у смислу Закона о полицији, потребно је упутити на примену тог закона.

Члан 13. Закона уређује поступак по захтеву лица за набављање оружја из категорије Б. Ставом 1. прописано је да лице даје сагласност за проверу и обраду личних података приликом предузимања службених радњи предвиђених овим законом, а у складу са законом који уређује заштиту података о личности. Ова одредба није у складу са ЗЗПЛ, нити се обрада може заснивати на пристанку лица, те ју је неопходно уредити. Даље, истим чланом прописано је да испуњеност услова за безбедан смештај и чување оружја утврђује полицијски службеник непосредним опажањем у стамбеном простору по месту пребивалишта или боравишта подносиоца захтева. Иако није у питању обрада података о личности и примена ЗЗПЛ, имајући у виду да је реч о праву на приватност лица (територијална приватност), потребно је указати на члан 40. Устава Републике Србије који јамчи неповредивост стана и одређује у којим условима ово право може бити ограничено.

Члан 43. Закона уређује евиденције које воде правна лица и предузетници. Са становишта члана 5. ЗЗПЛ и начела ограниченог чувања потребно је преиспитати трајање обраде података, с обзиром на то да је прописано да се евиденција чува трајно.

Члан 44. Закона прописује посебно евиденције које води надлежни орган, у складу са чланом 7. Закона, а то је територијално надлежна организаци-

она јединица министарства надлежног за унутрашње послове, према пребивалишту, односно према седишту подносиоца захтева, као и јединствену евиденцију коју води Министарство. Дакле, ради се о истом руковоцу. У погледу претходне евиденције, потребно је уредити организационе и техничке мере у циљу утврђивања одговорности за обраду података. Ове евиденције су уједно прописане и чланом 33. Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова. Упоређивањем прописане садржине, проистиче да врста (Закон о оружју и муницији не прописује обраду биометријских података), као и обим података који се обрађују нису идентични, што је неопходно уредити. Уједно, потребно је уредити и Правилник о начину вођења и обрасцима евиденција о оружју и муницији које воде надлежни органи³⁹ који је донет у складу са Законом.

Закључак

Закон о оружју и муницији потребно је ускладити како са ЗЗПЛ, тако и са Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова. Потребно је размотрити прописане евиденције, обим података и усклађеност са другим законима, као и трајање обраде података. Потребно је ревидирати услове за добијање дозволе за ношење оружја у погледу утврђивања здравствене заштите, непостојања безбедносних сметњи, као и адекватних стамбених услова.

Закон о држављанству Републике Србије

Закон о држављанству Републике Србије⁴⁰ прописује вођење евиденције о држављанима Републике Србије, која се води у матичним књигама рођених, а коју води орган надлежан за вођење матичних књига као поверени посао, дакле орган локалне самоуправе. Министарство унутрашњих послова, на основу члана 38. Закона, одлучује о захтевима за стицање држављанства

---

³⁹ „Сл. гласник РС”, бр. 12/2016.

⁴⁰ „Сл. гласник РС”, бр. 135/2004, 90/2007 и 24/2018.

Републике Србије, односно захтевима за престанак држављанства Републике Србије. Ова евиденција није прописана Законом. На изричит начин није уређена ни Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова. Како је прописано чланом 31. Закона, Министарство, у сврху издавања личне карте, путне исправе, уверења о пребивалишту и боравишту, легитимације о избеглим и прогнаним лицима, возачке дозволе, одређивања ЈМБГ, као и решавања по захтеву за пријем и престанак држављанства, води евиденције. У складу са ст. 1. т. 1) истог члана, Министарство води име и презиме лица које подноси захтев, рођено презиме, ЈМБГ, датум и место рођења, држављанство, претходно држављанство, занимање, пол, адресу пребивалишта/боравишта, биометријске податке подносиоца захтева (отисак прста, фотографија и потпис), податке за контакт (број телефона или електронска адреса), датум подношења захтева, орган коме је захтев поднет. Имајући у виду чл. 5. ЗЗПА, а посебно начело минимизације података, сврха обраде податке о занимању лица није одређена.

Члан 49а у ставу 1. прописује да се подаци из евиденције о држављанима воде у јединственој евиденцији у електронском облику и средствима за аутоматску обраду података, док у ставу 2, у вези са истом евиденцијом, наводи да се води на средствима за електронску обраду, складиштење и чување података. Ову терминологију потребно је уједначити.

Закључак

Закон о држављанству Републике Србије потребно је размотрити у делу који се односи на потребу уређење евиденције о захтевима за стицање и престанак држављанства Републике Србије, на начин да се уреди јединствено вођење евиденције уз претходно разматрање обима података који се обрађују.

Закон о личној карти

Закон о личној карти⁴¹ уређује надлежност Министарства у овој области и прописује податке који се обрађују. Ова евиденција прописана је чланом 31. Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова.

Члан 23. Закона прописује поступак проглашавања личне карта неважећом. У случају нестанка, лична карта проглашена неважећом оглашава се у „Службеном гласнику Републике Србије” о трошку лица чија се лична карта оглашава неважећом. У Мишљењу Повереника⁴² на Нацрт закона о изменама и допунама Закона о личној карти истакнуто је да је потребно уредити и обим података који се објављују приликом проглашавања личне карте неважећом. Закон о личној карти не садржи ову одредбу.

Члан 27. Закона уређује тачност података и заштиту података и прописује да евиденција о личним картама мора да буде ажурна, тачна и безбедним мерама заштићена од неовлашћеног приступа и коришћења. Одредба о заштити података, уколико је потребно да буде садржана у овом закону, треба да се усклади са терминологијом ЗЗПА и појмом повреде података – повреда безбедности података о личности која доводи до случајног или незаконитог уништења, губитка, измене, неовлашћеног откривања или приступа. Имајући у виду да су евиденције предмет другог закона, потребно је начелно уредити и која питања у погледу појединачних евиденција се уређују тим законом, а која посебним законом који се односи на поједине надлежности Министарства.

Члан 28. Закона о личној карти уређује услове под којима се подаци из евиденције личних карата могу давати државним и другим органима и организацијама, као и правним и физичким лицима. Одредбом није прецизирано да ли су услови наведени алтернативно или кумулативно. Имајући у виду

---

⁴¹ „Сл. гласник РС”, бр. 62/2006 и 36/2011.

⁴² Мишљење Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности бр. 073-12-2185/2019-02 од 13.12.2019. године

да услов који се односи на „надлежност” не може да се односи на физичка лица, као и на бројна правна лица, чини се да су услови прописани алтернативно, Међутим, трећи услов тиче са капацитета тражиоца да чува тако добијене податке, што је услов који мора да се односи на сваког примаоца. У овим одредбама недостаје уређивање начина остваривања овог захтева, као и вођење евиденције о корисницима података из евиденције.

Закључак

Закон о личној карти потребно је допунити одредбама које уређују начин остваривања приступа подацима из евиденције о личној карти другим лицима, као и обраду података насталу поводом поступања по захтевима. Потребно је уредити обим података који се објављују јавности у случају проглашења личне карте неважећом. Потребно је и уредити заштиту података изменом и допуном овог закона или допуном Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова.

Закон о јединственом матичном броју грађана

Закон о јединственом матичном броју грађана⁴³ уређује структуру, начин и поступак додељивања, промене и пасивизирања јединственог матичног броја грађана. Члан 10. Закона упућује на примену Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова.

Одредба која недостаје у овом закону, а на целисходан начин би уредила питање доступности индивидуалне и непоновљиве ознаке идентификационих података о грађанину, тиче се употребе и објављивања ЈМБГ. Наиме, чл. 90. ЗЗПЛ који се односи на обраду јединственог матичног броја грађана упућује на примену Закона о јединственом матичном броју грађана. Имајући у виду јединственост овог идентификатора лица, као и ранију употребу,

---

⁴³ „Сл. гласник РС”, бр. 24/2018.

потребно је овим законом ограничити могућност обраде, а посебно јавног објављивања овог податка.

Закључак

Закон о јединственом матичном броју грађана потребно је допунити у делу који се односи на коришћење, а посебно на могућност/забрану објављивања јединственог матичног броја неког лица.

Закон о пребивалишту и боравишту грађана

Закон о пребивалишту и боравишту грађана⁴⁴ уређује пријављивање и одјављивање пребивалишта, пријављивање и одјављивање боравишта, пријављивање привременог боравка у иностранству, надлежност и начин вођења одговарајућих евиденција.

Члан 24. Закона уређује евиденцију пребивалишта, боравишта и привременог боравка у иностранству. Законом су одређени и подаци који се у оквиру евиденције обрађују. Ова евиденција прописана је и чланом 31. ст. 1. т. 5) Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова. У погледу истоветности, Закон о пребивалишту и боравишту прописује обраду и података о занимању лица. Међу подацима је и података о брачном стању, а чију обраду је потребно размотрити у складу са начелом ограничености сврхе, као и минимизације података.

Члан 25. Закона уређује приступ подацима. У погледу права лица, истиче се само право на исправку нетачних и застарелих података који се на њега односе. Потоње се односи на неажурне податке. Ст. 4. овог члана уређује услове приступа овим подацима другим лицима, и, као у случају, Закона о личној карти, није прецизирано да ли је реч о алтернативно или кумулативно постављеним условима.

---

⁴⁴ „Сл. гласник РС”, бр. 87/2011.

Закључак

Закон о пребивалишту и боравишту грађана потребно је допунити у делу који се односи на приступ подацима из евиденција трећим лицима, као и уредити вођење евиденције о овим захтевима. У погледу обима података потребно је размотрити сврсисходност обраде податка о брачном стању и занимању лица, као и уредити их на начин да су подаци који се обрађују одређени једним законом.

Закон о граничној контроли

Закон о граничној контроли⁴⁵ уређује граничну контролу, полицијска овлашћења у вршењу граничне контроле, као и сарадњу између органа државне управе који су надлежни за интегрисано управљање границом. Евиденције у области граничне контроле, кретања и боравка странаца и азила уређене су Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова. Међу подацима који се обрађују прописаним чл. 35. ст. 1. је и податак о „граничним повредама”, термин који није садржан у Закону о граничној контроли. Члан 33. Закона прописује граничне инциденте и повреде државне границе, те уколико је у питању обрада ових података, потребно је ускладити евиденцију.

Члан 68. Закона прописује врсте евиденција које води гранична полиција. Примера ради, Министарство, тј. гранична полиција у име Министарства води евиденцију о најави лова уз границу. Законом није уређен обим обраде података, већ је то предмет подзаконског акта донетог на основу раније важећег закона, а који је и даље на снази – Правилник о садржају, начину вођења и року чувања података у евиденцијама које води гранична полиција.⁴⁶ Ова, као и поједине друге евиденције (нпр. евиденција о лицима којима је издато гранично одобрење, ст. 1. т. 4)) нису ни наведене у члану 35. Закона

---

⁴⁵ „Сл. гласник РС”, бр. 24/2018.

⁴⁶ „Сл. гласник РС”, бр. 120/2012.

о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова. Истовремено, овим законом бројне евиденције прописане Законом о граничној контроли нису одвојене. Даље, истим чланом у ставу 3. прописано је да се, ради ефикасног обављања граничне контроле, а у сврху олакшаног кретања лица преко државне границе, успоставља се Информатички систем за граничну контролу, а који није уређен ни другим одредбама Закона, а ни подзаконским актом.

Закључак

Закон о граничној контроли потребно је ускладити са ЗЗПЛ, као и Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова и преиспитати и уредити прописане евиденције. Такође, потребно је уредити Информатички систем за граничну контролу прописан овим законом.

Закон о путним исправама

Закон о путним исправама⁴⁷ уређују путне исправе за путовање држављана Републике Србије у иностранство, одређују врсте путних исправа и начин њиховог издавања. У погледу обраде података, Закон упућује на примену Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова.

Закључак

Закон о путним исправама, будући да упућује на обраду података садржану у Закону о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова није потребно изменити, односно допунити.

---

⁴⁷ „Сл. гласник РС”, бр. 90/2007, 116/2008, 104/2009, 76/2010, 62/2014 и 81/2019.

Закон о странцима

Закон о странцима⁴⁸ уређује услове за улазак, кретање, боравак и враћање странаца, као и надлежност и послове органа државне управе Републике Србије, у вези са уласком, кретањем, боравком странаца на територији Републике Србије и њиховим враћањем из Републике Србије. Евиденције су прописане Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова.

Чланови 46. – 56. Закона уређују основе за привремени боравак странаца. Основ за одобравање привременог боравка уједно је и податак који се обрађује у евиденцијама. Међутим, из члана 35. ст. 2. т. 5. Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова није прецизирано да се подаци о, примера ради, називу школске установе у којој се лице школује или називу здравствене или социјалне установе у којој се лице лечи наведени као алтернативни подаци. Релевантност одређеног податка предвиђена је само за случај да је основ за одобрење привременог боравка непокретност у имовини лица („катастарски број непокретности по основу које има одобрен привремени боравак”).

На основ обраде података који се односе на вероисповест и националност указано је у делу који се односи на Закон о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова.

Закључак

Потребно је уредити Закон о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова на начин усклађен са Уставом Републике Србије (чл. 43. и 47. Устава). Потребно је јасно уредити алтернативност обраде података који се односе на основ за одобравање привременог боравка странаца.

---

⁴⁸ „Сл. гласник РС”, бр. 24/2018 и 31/2019.

Закон о азилу и привременој заштити

Закон о азилу и привременој заштити⁴⁹ уређује статус, права и обавезе тражилаца азила и лица којима је одобрено право на азил и привремена заштита, начела, услове и поступак за одобрење и престанак права на азил и привремену заштиту, као и друга питања од значаја за азил и привремену заштиту. У погледу обраде података, Закон упућује на примену Закона о евиденцијама и обраду података у области унутрашњих послова.

На основ обраде, односно обраде података који се односе на вероисповест и националност, указано је у делу који се односи на члан 35. Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова.

Закључак

Закон о азилу и привременој заштити није потребно допунити већ је потребно изменити Закон о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова у погледу обраде података у сврху обављања послова у вези са одобрењем права на азил или привремену заштиту, односно утврђивања испуњености услова за добијање и престанак права на азил на начин усклађен са Уставом Републике Србије (чл. 43. и 47. Устава).

Закон о критичној инфраструктури

Закон о критичној инфраструктури⁵⁰ уређује националну и европску критичну инфраструктуру, идентификацију и одређивање критичне инфраструктуре Републике Србије, заштиту критичне инфраструктуре, надлежност и одговорност органа и организација у области критичне инфраструктуре и информације, извештавање, пружање подршке одлучивању, заштиту података, управљање и надзор у области критичне инфраструктуре.

---

⁴⁹ „Сл. гласник РС”, број 24/2018.

⁵⁰ „Сл. гласник РС”, бр. 87/2018.

Члан 9. Закона уређује послове официра за везу, као и издавање лиценци овим лицима. У мишљењу Повереника⁵¹ на Нацрт закона о критичној инфраструктури указано је на ову одредбу, као и потребу да се иста уреди тако да јасно прописује обраду података у сврху издавање лиценци официрима за везу.

Закључак

Закон о критичној инфраструктури треба допунити на начин да се уреди обрада података о лицима за везу, у складу са раније датим мишљењем Повереника.

Закон о избеглицама

Закон о избеглицама⁵² утврђује положај избеглице и прописује поступак издавања легитимације. Евиденцију о издатим легитимацијама води Министарство унутрашњих послова.

Чланом 11. Закона прописана ја обрада података о личности према обрасцу који су споразумно прописали Комесаријат за избеглице, Министарство унутрашњих послова и Републички завод за статистику. Према Правилнику о евиденцији избеглица⁵³ евидентирају се подаци потребни за поступање по захтеву за издавање легитимације и за обраду података у статистичке сврхе.

Члан 14. Закона прописује садржину избегличке легитимације коју издаје Министарство, која садржи податке утврђене прописима о личној карти и друге податке утврђене посебним прописом. Како је то уређено истим чланом, на издавање, чување и замену избегличке легитимације сходно се примењују прописи о личној карти.

---

⁵¹ Мишљење Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности бр. 073-12-1346/2018-02 од 17.09.2018. године

⁵² „Сл. гласник РС”, бр. 18/1992, “Службени лист СРЈ”, бр. 42/2002 - СУС, „Сл. гласник РС”, бр. 30/2010 и 107/2012 - др. закон.

⁵³ „Сл. гласник РС”, бр. 23/1992.

Ова евиденција обраде података наведена је Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова, у члану 31. Закона, у оквиру евиденција издавања личних карата и путних исправа.

Закључак

Закон о избеглицама није потребно допунити у делу који се односи на евиденције с обзиром на то да упућује на примену Закона о личној карти, којим се уређује приступ подацима из евиденције другим лицима, на шта је већ указано.

Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама

Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама⁵⁴ уређује, између осталог, смањење ризика од катастрофа, превенцију и јачање отпорности и спремности појединаца и заједнице, права и обавезе грађана, удружења, функционисање цивилне заштите.

Члан 25. ст. 2. Закона уређује надлежност Министарства да обједињава и води јединствену информациону базу података о људским и материјално-техничким ресурсима субјеката и снага система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама (т. 9), и образује, обучава, опрема, мобилише и ангажује специјализоване јединице цивилне заштите за територију Републике Србије (т. 10).

Глава X Закона уређује евиденције. Према чл. 105.-106, Министарство, ради обављања послова смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, води, између осталих, евиденције о припадницима цивилне заштите, као и о испитима, кандидатима и лиценцама за обављање послова израде процене ризика и плана заштите и спасавања.

---

⁵⁴ „Сл. гласник РС”, бр. 87/2018.

У погледу обраде података о припадницима цивилне заштите, ова евиденција је уређена чланом 63. Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова на начин да је јасно који се подаци обрађују, као и у складу са начелом ограничености чувања података, с обзиром на то да је прописано да се подаци чувају све до престанка могућности ангажовања у области заштите и спасавања. У погледу обраде података о обукама и лиценцама, ова обрада је уређена у члану 62. Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова и предмет је анализе тог закона. Коментар који се односи на посебне мере заштите посебне врсте података који се у овим, као и у другим, евиденцијама обрађују, дат је у оквиру анализе тог закона.

Закључак

Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама није потребно изменити и допунити ради усклађивања са ЗЗПА, већ је потребно допунити и изменити Закон о евиденцијама о обради података у области унутрашњих послова.

Закон о заштити од пожара

Закон о заштити од пожара⁵⁵ уређују систем заштите од пожара, права и обавезе државних органа, органа аутономне покрајине и органа јединица локалне самоуправе, привредних друштава, других правних и физичких лица, организацију ватрогасне службе, надзор над спровођењем овог закона и друга питања од значаја за систем заштите од пожара. Овај закон се сходно примењују и на заштиту од експлозија.

Члан 17. Закона уређује послове Министарства који се, између осталог односе на стручно оспособљавање припадника ватрогасно-спасилач-

---

⁵⁵ „Сл. гласник РС”, бр. 111/2009, 20/2015, 87/2018 и 87/2018 - др. закони.

ких јединица, као и школовање и усавршавање лица за обављање послова заштите од пожара (т. 4) и 5)).

Евиденције су уређене чланом 64. Закона о евиденцијама о обради података у области унутрашњих послова. За ове евиденције прописано је да се чувају трајно, што је потребно размотрити у складу са начело ограничености сврхе, као и ограничености чувања података.

Закључак

Закон о заштити од пожара није потребно изменити и допунити ради усклађивања са ЗЗПА, већ је потребно изменити референтне одредбе Закона о евиденцијама о обради података у области унутрашњих послова у делу који прописује рок чувања података.

Закон о добровољном ватрогаству

Закон о добровољном ватрогаству⁵⁶ уређује организацију добровољног ватрогаства, оснивање, деловање и органе добровољних ватрогасних друштава, права и обавезе добровољних ватрогасних друштава, удруживање добровољних ватрогасних друштава, организацију добровољних ватрогасних савеза и друга питања од значаја за рад и организацију добровољног ватрогаства у Републици Србији.

Члан 8. Закона прописује услове за оснивање добровољног ватрогасног друштва и оснивачки акт, као и обраду података и садржину истих ради оснивања друштва. Ст. 8. и 9. овог члана прописано је да Агенција за привредне регистре и Министарство сваку промену података у вези са добровољним ватрогасним друштвима из Регистра размењују електронски, а да размену података Министарство и Агенција за привредне регистре, уреде споразумно. Како није реч о примени посебног режима заштите података, за ову

---

⁵⁶ „Сл. гласник РС”, бр. 87/2018.

обраду података Министарство и Агенција су заједнички руковоаоци у смислу члана 43. ЗЗПЛ, а који имају обавезу да уреде одговорност за поштовање обавеза. Како органи власти не би могли да одреде одговорност споразумом, нити начин остваривања права лица, ово мора да буде уређено законом, односно и подзаконским актом.

У погледу обраде података о обукама и лиценцама, ова обрада, иако није експлицитно наведена, уређена је у члану 62. Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова и предмет је анализе тог закона.

Закључак

Закон о добровољном ватрогаству потребно је допунити у делу који уређује обраду података и однос између Министарства и Агенције за привредне регистре.

Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама

Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама⁵⁷ уређује овлашћења Министарства у погледу мера за спречавање насиља и недоличног понашања на спортским приредбама и у вези са спортским приредбама.

Члан 13. Закона прописује обавезу организатора спортске приредбе да води евиденцију о продатим улазницама и одређује податке о личности који се обрађују. Ставом 2. овог закона прописано је да је организатор дужан да ову евиденцију достави територијално надлежној јединици Министарства по месту одржавања спортске приредбе, и након тога обрише. Евиденција коју води Министарство уређена је чланом 25. Закона о евиденцијама и обради

---

⁵⁷ „Сл. гласник РС”, бр. 67/2003, 101/2005. - др. закон, 90/2007, 72/2009. - др. закон, 111/2009, 104/2013 - др. закон и 87/2018.

података у области унутрашњих послова, којим није прецизирано одвајања ових евиденција према догађају у уједно је прописано да се чувају трајно. Коментар на ову одредбу и њену неусклађеност са начелом ограничености чувања предмет је анализе тог закона.

Закључак

Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама није потребно изменити и допунити ради усклађивања са ЗЗПА, већ је потребно допунити и изменити Закон о евиденцијама о обради података у области унутрашњих послова.

Оцена усклађености прописа који уређују надлежност Министарства унутрашњих послова са Законом о заштити података о личности

Општа оцена је да прописи који уређују надлежност Министарства унутрашњих послова нису усклађени са Законом о заштити података о личности. Ови прописи су, са изузетком појединих аката, припремани и усвајани пре усвајања Закона о заштити података о личности.

У погледу намере законодавца да Законом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова уреди ово подручје на јединствен начин, важно је истаћи да је ово адекватан начин нормирања са становишта транспарентности обраде података у једном важном сектору. Ипак, овај закон потребно је посебно размотрити и ускладити на начин да се уреде све обраде података о личности у овој области, као и да се појединачне евиденције уреде у складу са начелима заштите података. Ово се посебно односи на примену начела минимизације података, као и начела ограниченог чувања података. Такође, овим законом треба уредити (или успоставити основ за подзаконске акте) мере заштите података, посебно у погледу обраде посебне врсте података о личности, као и случајева примене посебног режима обраде.

Друге прописе, који уређују појединачне надлежности Министарства унутрашњих послова треба такође ускладити са ЗЗПЛ, а у складу са изменама и допунама Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова.

Министарство одбране

Делокруг Министарства одбране уређен је чланом 12. Закона о министарствима, који прописује да ово Министарство обавља послове државне управе који се односе на: политику одбране и стратегијско планирање (стратејски преглед одбране, стратегија одбране, планови и програми развоја система одбране и војна доктрина); међународну сарадњу у области одбране и војне сарадње; планирање и припремање мобилизације грађана, државних органа, привредних друштава, других правних лица, предузетника и Војске Србије за извршавање задатака у ванредном стању и ратном стању; планирање, припремање и учешће у мултинационалним операцијама; учешће у цивилној заштити и обучавање за одбрану земље; израду аката и планских докумената којима се планирају мере и радње за рад грађана, државних органа, привредних друштава и других правних лица и за употребу Војске Србије и других снага одбране у ванредном стању и ратном стању; војну обавезу, радну обавезу и материјалну обавезу; организовање веза и крипто заштите за потребе државних органа и Војске Србије; усклађивање организације веза и информатичких и телекомуникационих система у Републици Србији за потребе одбране; уређивање и припремање територије Републике Србије за потребе одбране; вођење јединствене евиденције о војним непокретностима и збирне евиденције покретних ствари; истраживање, развој, производњу и промет наоружања и војне опреме; опремање и наоружавање Војске Србије и других снага одбране; безбедност значајну за одбрану; војно школство; здравствену заштиту и здравствено осигурање војних осигураника; научноистраживачки рад и издавачку делатност од значаја за одбрану; статусна и друга питања професионалних припадника Војске Србије, као и друге послове који су одређени законом којим се уређује одбрана и другим законима. Као орган управе у саставу Министарства, инспекторат одбране

обавља инспекцијске послове који се односе на: усклађивање припрема за одбрану; спровођење одлука и аката председника Републике и Владе; стање оперативних и функционалних способности команди, јединица и установа Војске Србије; остваривање и усклађивање организације веза, као и друге послове одређене законом. Органи управе у саставу Министарства одбране су и Војнобезбедносна агенција (ВБА) и Војнообавештајна агенција (ВОА), које обављају послове безбедности значајне за одбрану који су одређени законом којим се уређују војне службе безбедности и другим законима.

У погледу обраде података о личности, Министарство одбране, односно органи у његовом саставу, примењују и општи и посебан режим заштите података. Како је већина прописа који уређују рад ових органа (са изузетком појединих подзаконских аката) усвојена пре доношења и почетка примене Закона о заштити података о личности, ова област је неуједначено уређена и то углавном одредбама које нису усклађене са захтевима новог правног оквира. У наставку су представљени прописи који регулишу рад органа у области одбране, са указивањем на одредбе који регулишу обраду и заштиту података, односно на недостатке релеватног правног оквира у том смислу.

Закон о одбрани

Република Србија усвојила је Закон о одбрани⁵⁸ (ЗоО) 2007. године, чиме су престали да важе савезни Закон о одбрани из 1991,⁵⁹ као и републички Закон о одбрани из 1994.⁶⁰ и Закон о мерама за случај ванредног стања.^{61 62}

Закон о одбрани уређује „систем одбране Републике Србије, надлежности државних органа и Војске Србије у одбрани, права и дужности државних органа, аутономних покрајина, јединица локалне самоуправе, грађана, привредних друштава, других правних лица и предузетника у одбрани, као и друга питања од значаја за одбрану.”⁶³ Закон прописује да је основни циљ одбране „одвраћање од напада и супротстављање вољним и невољним изазовима, ризицима и претњама безбедности земље и заштита грађана, материјалних добара и животне средине,”⁶⁴ те уређује питања и војне и цивилне одбране, а за субјекте система одбране предвиђа грађане, државне органе, органе аутономних покрајина, јединица локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица, предузетнике и Војску Србије (ВС). У том смислу, поред тога што уређује надлежности државних органа у области одбране - Народне скупштине, Председника Републике, Владе и ресорног Министарства одбране - ЗоО прописује и права и обавезе свих субјеката

⁵⁸ „Сл. гласник РС”, бр. 116/2007, 88/2009, 88/2009 (др. закон), 104/2009 (др. закон), 10/2015, 36/2018.

⁵⁹ „Службени лист СРЈ”, бр. 43/94, 11/95, 28/96, 44/99 и 3/02.

⁶⁰ „Сл. гласник РС”, бр. 45/91, 58/91, 53/93, 67/93 и 48/94.

⁶¹ „Сл. гласник РС”, број 19/91.

⁶² Од усвајања, Закон о одбрани допуњаван је и мењан пет пута - последњи пут 2018. године, када су прецизирани поједини појмови које Закон уређује, и додатно уређена област тајности података насталих у раду команди, јединица и установа Војске Србије. Управо те одредбе, конкретно члан 102. ЗоО који прописује мере заштите тајних података, биле су предмет две иницијативе Повереника за оцену уставности Закона о одбрани. Наиме, поменути чланом таксативно су набројани подаци који се сматрају тајним подацима значајним за систем одбране. Ови подаци стављени су а ригор под посебан режим тајности и не могу се учинити доступним јавности, чиме се, према ставу Повереника, заобилазе механизми Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС”, бр. 120/2004, 54/2007, 104/2009 и 36/2010) те нарушавају уставна начела владавине права и забране смањивања достигнутог нивоа људских права. Обе иницијативе Повереника Уставни суд је одбацио.

⁶³ Члан 1. Закона о одбрани.

⁶⁴ *Ibid*, члан 2. став 2.

система одбране у овој области. Посебна глава ЗоО посвећена је положају Војске Србије у систему одбране, чији су положај, надлежности, састав, унутрашње уређење и специфичности функционисања уређени посебним законом.

У погледу заштите података о личности, најпотпуније уређени аспекти обраде података у ЗоО односе се на обраду коју Министарство одбране врши о несталим, рањеним, и заробљеним припадницима оружаних снага бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, односно о несталим припадницима Војске Југославије на територији Савезне Републике Југославије.⁶⁵ Члан 23а став 1. ЗоО прописује да је сврха обраде података издавање исправа физичким лицима и органима државне управе који решавају о правима по основу учешћа у оружаним сукобима и борбеним дејствима, и директно упућује на примену прописа који уређују заштиту података о личности. Истим чланом прописани су и подаци које садржи евиденција Министарства одбране (који обухватају и посебне врсте података, тј. податке о здравственом стању), као и трајно чувања ових евиденција (трајно чување).⁶⁶

Даље, за уређивање аспеката неких радњи обраде, ЗоО упућује на друге прописе. Тако су евиденције за потребе извршења војне, радне и материјалне обавезе уређене Законом о војној, радној и материјалној обавези⁶⁷ на који упућује ЗоО,⁶⁸ а на основу надлежности Министарства одбране над планирањем, припремањем и контролом спровођења мобилизације и активи-

---

⁶⁵ Чл. 23а уређује вођење евиденције о о погинулим, несталим, рањеним, заробљеним и убијеним припадницима оружаних снага бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, односно о несталим и погинулим припадницима Војске Југославије на територији Савезне Републике Југославије. Имајући у виду да се правила заштите података о личности примењују на жива физичка лица, за потребе ове Анализе релевантна је евиденција о несталим, рањеним и заробљеним лицима.

⁶⁶ Детаљније уређивање ове радње обраде произилази из чињенице да је ова одредба унета у ЗоО његовим изменама и допунама из 2015. године, дакле након почетка примене Закона о заштити података о личности из 2008, али се не може говорити о усклађености овог закона са ЗЗПЛ 2018, с обзиром да не уређује друге аспекте поменуте у тексту изнад.

⁶⁷ „Сл. гласник РС”, бр. 88/2009, 95/2010 и 36/2018.

⁶⁸ Чл. 49, чл. 51. ст. 3, и чл. 59. ЗоО.

рања субјеката система одбране за извршавање задатака у ратном и ванредном стању, те извршавањем војне обавезе и њеним усклађивањем са извршавањем радне и материјалне обавезе.⁶⁹ Међутим, чл. 55. ЗоО прописује и категорије лица којима се не може утврдити радна обавеза (попут родитеља који самостално врши родитељско право над дететом које није навршило 15. годину живота, или над малолетним дететом са сметњама у развоју, или над пунолетним дететом над којим је продужено родитељско право само једном родитељу; жене за време трудноће; лица чији је супружник ванбрачни партнер корисник туђе неге и помоћи, или; лица неспособном за рад), чиме се успоставља правни основ за обраду података о личности (укључујући и посебне врсте података). Ради се о радњи обраде података која се врши након истицања одређене чињенице која лице може привремено ослободити радне обавезе, те је ову радњу обраде потребно посебно уредити, укључујући и прописивање посебне евиденције и рокова чувања.

Чл. 81. став 8. ЗоО прописује да лица која обављају послове планирања одбране и руковоаоци планова одбране у државним органима, органима аутономних покрајина, јединицама локалне самоуправе, привредним друштвима, другим правним лицима и предузетницима од значаја за одбрану, подлежу безбедносним проверама за потребе издавања одговарајућег сертификата, у складу са Законом о тајности података.⁷⁰ Како ова обрада подразумева и обраду посебне врсте података, потребно је уредити и права на заштиту података о личности, те посебне мере заштите основних права и интереса лица на које се подаци односе, у складу са чл. 17. ст. 1. т. 7. ЗЗПЛ.

Главу X која уређује права, обавезе и одговорности запослених у Министарству одбране, треба допунити прописивањем обавезе чувања као професионалне тајне података о личности које запослени сазнају током обављања послова.

---

⁶⁹ Чл. 14. ст.2 тачке 17) и 18) ЗоО.

⁷⁰ „Сл. гласник РС”, бр. 104/2009.

И подзаконски акти који ближе уређују поједине надлежности Министарства одбране ретко целовито уређују аспекте обраде података о личности. Тако је, на основу надлежности Министарства за одређивање програма обуке и уређивање начина и поступка планирања и спровођења планова обуке грађана за одбрану земље,⁷¹ донета Уредба о начину обучавања и категоријама грађана које за потребе одбране земље обучава Министарство одбране.⁷² Поред тога што утврђује програм обуке грађана за потребе одбране земље, Уредба прописује и категорије грађана које Министарство одбране обучава, али упућује на евиденције територијалних органа Министарства те сама не регулише питања обраде података за сврхе обуке.

Сличан је случај и са Уредбом о начину утврђивања способности грађана за извршавање обавеза у области одбране,⁷³ која датира још из 1992. године, и није усклађена ни са Законом о одбрани (у смислу референтног члана Закона кога би Уредба требало ближе да уређује). Чл. 2. ст. 1. Уредбе прописује да лекарска комисија процењује способност грађана на основу прегледа, лекарских налаза и друге медицинске документације које подносилац захтева приложи уз захтев, односно које лекарска комисија прибавља по службеној дужности од одређених здравствених установа.⁷⁴ Дакле, ради се о обради посебне врсте података о личности која је према члау 17. Закона о заштити података о личности забрањена, осим у прописаним изузецима. У конкретном случају, примењује се основ обраде из чл. 17, став 2, тачка 7) ЗЗПА, па се обрада података о здравственом стању врши за потребе остваривања циљева одбране из чл. 1 Закона о одбрани. Међутим, Уредбом или другим прописом нису испуњени остали захтеви за законитост обраде посебне врсте података о личности, односно да се јасно може утврдити да је обрада сразмерна остваривању циља, уз поштовање суштине права на

---

⁷¹ Чл. 14. ст.2 тачка 19) ЗоО.

⁷² „Сл. гласник РС”, бр. 76/2019.

⁷³ „Сл. гласник РС”, бр. 18/1992.

⁷⁴ *Ibid.* чл. 2. ст. 1.

заштиту података о личности, и примену одговарајућих и посебних мера заштите основних права и интереса лица на која се подаци односе.

Даље, чл. 9. Уредбе прописује да налаз и мишљење лекарска комисија доставља Министарству одбране, на основу чега Министарство доноси решење о способности. Имајући то у виду, као и чињеницу да здравствене установе закључују уговор са Министарством одбране за потребе обезбеђивања услова за рад лекарских комисија, може се закључити да Министарство и здравствене установе имају својство заједничких руковалаца у овом односу. У том смислу, уговор којим се регулише однос Министарства и здравствених услова требало би да уреди питања заштите података о личности, у складу са чланом 43. ЗЗПЛ, уколико законодавац не одлучи да ова питања реши законом.

Закључак

Закон о одбрани непотпуно уређује област заштите података о личности. У делу у коме уређује обраду података, терминологија ЗоО је углавном усклађена са терминологијом из области заштите података о личности, али се не уређује низ аспеката обраде података, попут обавезе руковоаца које проишле из начела обраде које прописује ЗЗПЛ, права лица на заштиту података о личности, евентуалних основа за ограничења тих права, а не постоје ни одредбе које уређују мере заштите података о личности. У погледу низа радњи обраде, ЗоО упућује на друге прописе.

Даље, из ЗоО се јасно може утврдити јавни интерес који се намерава остварити обрадом података, односно да је то заштита суверености, независности, територијалне целовитости и безбедности,⁷⁵ али се, супротно члану 14. став 3. ЗЗПЛ, не утврђује обавеза руковоаца за поштовањем сразмерности обраде података у односу на циљ који се намерава остварити. Посебно треба указати на чињеницу да је Законом дато овлашћење Министарству одбране за обраду посебних врста података, због чега би пропис требало

---

⁷⁵ Члан 2. став 2. ЗоО.

унапредити пре свега у погледу заштите права лица, те примене начела и мера заштите података о личности.

Закон о Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији

Закон о Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији⁷⁶ (Закон о ВБА и ВОА) уређује надлажности, послове, задатке, овлашћења, надзор и контролу ВБА и ВОА, сарадњу и друга питања од значаја за рад ових агенција у саставу Министарства одбране.⁷⁷

Имајући у виду надлежности ВБА и ВОА, Законом су им дата широка овлашћења за обраду личних података, која подразумевају примену како општег, тако и посебног режима заштите података, у зависности од послова које ове агенције у конкретном случају спроводе. Тако, Закон прописује да је ВБА надлежна за безбедносну и контраобавештајну заштиту Министарства одбране и Војске Србије у оквиру које обавља безбедносне, контраобавештајне и остале послове и задатке од значаја за одбрану Републике Србије, у складу са законом и прописима донетим на основу закона,⁷⁸ док је ВОА надлежна за обављање обавештајних послова од значаја за одбрану који се односе на прикупљање, анализу, процену, заштиту и достављање података и информација о потенцијалним и реалним опасностима, активностима, плановима или намерама страних држава и њихових оружаних снага, међународних организација, група и појединаца.⁷⁹ Ради се, дакле, углавном о надлежностима које обухватају обраду података у сврхе спречавања и заштите од претњи националној и јавној безбедности, те процесуирања кривичних дела, али ове агенције обављају и послове попут планирања, организације и спровођења унутрашње контроле рада својих припадника, едука-

---

⁷⁶ „Сл. гласник РС”, бр. 88/2009, 55/2012 (УС), 17/2013.

⁷⁷ Чл. 1. Закона о ВБА и ВОА.

⁷⁸ Чл. 5 Закона о ВБА и ВОА.

⁷⁹ Чл. 24 Закона о ВБА и ВОА.

ције, истраживања, формирања архива, на које се примењује општи режим заштите података.

Када се ради о обради података које се врше у безбедносне, обавештајне или контраобавештајне сврхе, а на које се примењује посебан режим заштите података о личности, ради се о општем овлашћењу за обраду података, без законског прецизирања о којим подацима о личности се ради, већ уз прописивање појединих радњи обраде, мера и поступака прикупљања података, те извора података. Тако, Закон овлашћује ВБА и ВОА да податке могу прикупљати из јавних извора, од физичких и правних лица, државних органа, организација и служби, као и од ималаца јавних овлашћења.⁸⁰ Овако широко постављено овлашћење за прикупљање података проблематично је и као правни основ за друге руковоаце које податке уступају, а који сnose одговорност за руковање подацима, те би ову одредбу требало прецизирати. Даље, од физичких лица подаци се могу прикупљати само уз њихов пристанак, који мора бити дат у писаној форми уколико се разговор звучно и визуелно бележи.⁸¹ У записнику о обављеном разговору, физичко лице потписом потврђује и добровољност, истинитост и потпуност разговора.

Члан 9. Закона о ВБА и ВОА прописује дужност државних органа, организација и служби, органа аутономних покрајина, јединица локалне самоуправе, организација које врше јавна овлашћења и правних лица да овлашћеним лицима ВБА дају увид у регистре, збирке података, електронске базе података и другу службену документацију, као и приступ другим подацима од значаја за примену овлашћења ВБА. У том смислу, Закон је неопходно допунити како би се дефинисали подаци о личности који приликом овог увида могу бити предмет обраде ВБА и ВОА.

Поред наведеног, ВБА и ВОА су овлашћене и за тајно прикупљање података применом посебних поступака и мера, прописаним члановима 12. и 27.

---

⁸⁰ *Ibid.* Чл. 7. и чл. 26.

⁸¹ *Ibid.* Чл. 8.

Закона о ВБА и ВОА. Ради се о поступцима и мерама који могу, у већој или мањој мери, задирати у људска права и слободе, па су Законом делимично обухваћени стандарди установљеним праксом Европског суда за људска права у погледу легитимности ограничења права.⁸²

Чланом 12. Закона ВБА се овлашћује и за примену мера и поступака који могу имати значајнији утицај на људска права и слободе, пре свих право на заштиту података о личности, због чега је предвиђен строжи поступак одобравања ових мера.⁸³ Иако примену ових мера и поступака тајног надзора и снимања, одобравају виши, односно Врховани касациони суд⁸⁴ на предлог директора ВБА, потребно је појачати механизме демократске контроле њихове примене тиме што би се предвидело да судови контролишу и примену мера, и прописала обавеза ВБА да судове обавештава о примењеним мерама. Такође, потребно је прописати обавезу уништавања прикупљеног материјала, у складу са начелима сврсисходности и ограниченост чувања података по ЗЗПЛ.⁸⁵ Треба напоменути и да, с обзиром на то да се мере и поступци спроводе како би се отклониле претње усмерене према Министарству одбране и Војсци Србије, лица на која се прикупљени подаци односе могла би своја права остварити према општем режиму заштите

---

⁸² Тако, Закон упућује да се ове мере и поступци примењују уколико податке није могуће прикупити на други начин, или је њихово прикупљање у вези са несразмерним ризиком по живот и здравље људи или имовину, односно у вези са несразмерним трошковима. Такође, при избору мера и поступака, уколико постоји избор између више алтернатива, треба изабрати оне који најмање задиру у Уставом зајемчена права и слободе.

⁸³ Ради се, наиме, о: тајном електронском надзору телекомуникација и информационих система ради прикупљања задржаних података о телекомуникационом саобраћају, без увида у њихов садржај; тајном снимању и документовању разговора на отвореном и у затвореном простору, уз коришћење техничких средстава; тајном надзору садржине писама и других средстава комуникације, укључујући у то и тајни електронски надзор садржаја телекомуникација и информационих система, и; тајном надзору и снимању унутрашњости објеката, затворених простора и предмета.

⁸⁴ Виши суд у седишту апелационог суда на чијем подручју се припрема или је предузета радња чије је откривање, праћење и онемогућавање у надлежности ВБА одобрава мере за случај тајног електронског надзора телекомуникација и информационих система, а Врховни касациони суд за остале мере.

⁸⁵ Ова обавеза постоји само уколико, из разлога хитности, директор ВБА наложи примену мера пре одобрења суда, а то одобрење не буде добијено и након 24 часа од почетка примене мера.

података о личности након што престану да постоје разлози за спровођење мера и поступака.

Чл. 19. Закона прописује да је ВБА овлашћена да приликом обављања послова и задатака из своје надлежности примењује посебне мере тајног прикупљања података искључиво према запосленима у Министарству одбране и припадницима Војске Србије, те уколико, током вршења задатака из своје надлежности, оцени да би посебне мере требало применити и према другим физичким лицима, дужна је да о томе одмах обавести Безбедносно-информативну агенцију или полицију, са којом заједно утврђује начин даљег поступања. С тим у вези, приликом измена Закона требало би размотрити уређивање односа две агенције у својству заједничких руковолаца подацима.

Члан 23. Закона о ВБА и ВОА предвиђа да је, у откривању, истраживању и документовању кривичних дела почињених против уставног уређења и безбедности Републике Србије, те против човечности и међународног права, као и најтежих кривичних дела са елементима организованог криминала, ВБА овлашћена да, између осталог, врши проверу и идентификацију лица, преглед простора, објеката и документације, опсервирање, обраду личних података,⁸⁶ полиграфско тестирање, те надзор и снимање телефонских и других разговора или комуникација и оптичка снимања лица. С тим у вези, потребно је прописати начине за разликовање категорија лица чији се подаци обрађују, и прописати посебне мере заштите података прикупљених овим мерама и поступцима.

Закон предвиђа да ВБА и ВОА могу размењивати податке (који могу укључивати и податке о личности) између себе,⁸⁷ али и са надлежним органима, организацијама, службама и телима Републике Србије,⁸⁸ као и са службама

---

⁸⁶ Закон наводи да се ради о „прикупљању, обради и коришћењу” личних података, иако термин „обрада” обухвата све радње које се врше над подацима, укључујући и прикупљање и коришћење.

⁸⁷ Чл. 3. ст. 2. и 8а. Закона о ВБА и ВОА.

⁸⁸ *Ibid.* чл. 3. ст. 4, чл. 25. т.), чл. 26.

безбедности других држава и међународних организација, у складу са Уставом, законом, другим прописима и општим актима, утврђеном безбедносно-обавештајном политиком Републике Србије и потврђеним међународним уговорима.⁸⁹ Уколико се ради о преносу података о личности у друге државе и међународне организације, у зависности од тога да ли се ради о општем или посебном режиму заштите података, примењују се релевантна правила Главе V ЗЗПЛ. Тачније, уколико се ради о радњама обраде на које се примењује посебан режим заштите података о личности, а подаци о личности се преносе у државу, део територије државе, један или више сектора одређених делатности у тој држави или у међународну организацију за коју није утврђено постојање примереног нивоа заштите података, уз кумулативно испуњење услова из члана 63. ст. 2. ЗЗПЛ, било би потребно да се мере заштите података пропишу правно обавезујућим актом, или да сам руковалац утврди да адекватне мере заштите у конкретном случају постоје.

Члан 31. Закона о ВБА и ВОА предвиђа да ове агенције установљавају и воде, свака из своје надлежности, збирке и регистре личних и других података, као и документа о тим подацима. Сви регистри, збирке и документа Законом су одређени као тајни подаци, па овај члан треба изменити, с обзиром на то да се тајност података, односно њен степен одређује у складу са Законом о тајности података, на основу одлуке надлежног органа.

Члан 32. прописује да врсте регистара, збирки личних података и евиденција ВБА или ВОА, начин њиховог вођења, приступ, руковање и заштиту, рокове чувања, архивирање и уништавање уређује министар одбране, на предлог директора агенција, а по прибављеном мишљењу Савета за националну безбедност.⁹⁰ Треба изменити овај члан како би се направила разлика између података о личности и других података које ВБА и ВОА прикупљају, с обзиром на то да се у складу са чл. 42. ст. 2. Устава РС прикупљање, држање,

---

⁸⁹ *Ibid.* чл. 36. ст. 1.

⁹⁰ *Ibid.* чл. 32.

обрада и коришћење података о личности мора уредити законом, те прописати обавезе које произилазе из начела заштите података о личности.

Закон о ВБА и ВОА делом усваја начело транспарентности обраде података о личности, и упућује на примену одредби ЗЗПЛ којима се уређује остварење права лица. Тако, у члану 35. Закон о ВБА и ВОА прописује дужност ових агенција да тачно, истинито и потпуно пруже обавештења о прикупљеним подацима о личности и о подацима од јавног значаја у складу са релеватним законима и предвиђа да се право на обавештеност може ограничити у складу са прописима који уређују област слободног приступа информацијама од јавног значаја, тајност података, заштита података о личности и самим Законом о ВБА и ВОА. Међутим, у ставу 3. истог члана Закон предвиђа да се право на обавештење и увид не може остварити у односу на следећи круг информација: о овлашћеним службеним лицима ВБА или ВОА који су предузимали мере; о идентитету садашњих и бивших сарадника службе; о припадницима службе са прикривеним идентитетом; о трећим лицима којима би откривање тих података могло да штети; о методама прибављања безбедносних и обавештајних података; о акцијама које су у току; о начину примене посебних поступака и мера; као и податке и информације које су прибављене разменом са страним службама и међународним организацијама и тајне податке и информације других државних органа у поседу службе. Законитост ове одредбе упитна је са аспекта Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, али и са аспекта заштите података о личности. Наиме, иако је ограничење права на обавештеност прописано Законом о ВБА и ВОА усмерено на остварење легитимних интереса препознатих у чл. 25. ст 3. ЗЗПЛ, законодавац би требало да преиспита неопходност и сразмерност ограничења права, пре свега прописивањем временског трајања, или обавезе за преиспитивањем временског трајања, овог ограничења.

Треба напоменути да ни подзаконски акти усвојени на основу Закона о ВБА и ВОА не уређују питања заштите података о личности на уједначен начин.

Тако, Уредба о врсти, облику и садржају службене легитимације и изгледу значке Војнобезбедносне агенције и Војнообавештајне агенције⁹¹ прописује садржину јединствених евиденција о издатим службеним легитимацијама које воде ВБА и ВОА,⁹² али не прописује рокове чувања ових евиденција, нити мере заштите података.

Закључак

Општи закључак је да Закон о ВБА и ВОА треба додатно ускладити са Законом о заштити података о личности. Пре свега, Закон прописује сврхе и циљеве обраде података и поједине радње обраде за остварење наведених циљева и сврха, али не одређује податке (а ни њихов обим) који се тим радњама обрађују (у складу са чл. 13. ЗЗПЛ), нити усваја начело минимизације података, што би требало да буде предмет будућих измена прописа. Како се ради о пропису који је усвојен пре доношења ЗЗПЛ, терминологија није усклађена, те би то требало учинити (на пример, Закон поред збирки података помиње и регистре који као појам нису препознати у ЗЗПЛ, односно није јасно да ли се ради о јавним или неким другим регистрима које воде ВБА и ВОА, а појмови „прикупљање” и „коришћење” података користе се као појмови исте општости као и појам „обрада” података, иако сами представљају неке од радњи обраде података о личности). Закон не уређује збирке података о личности које воде ВБА и ВОА, већ то препушта подзаконским актима који такође непотпуно регулишу ову материју. Међутим, из описа овлашћења и надлежности ВБА и ВОА јасно је да ове агенције примењују посебан, али и општи режим заштите података (на пример, у обради података за потребе издавања службених легитимација, или обуку својих припадника), али Закон не прави разлике у третману различитих збирки података и све их означава као тајне. Закон делом усваја начело транспарентне обраде, али прешироко поставља изузетке за остварење права на обавештеност, те би у том делу требало извршити усклађивање са ЗЗПЛ. Такође,

---

⁹¹ „Сл. гласник РС”, бр. 54/2010

⁹² Чл. 13. ст. 2 Уредбе о врсти, облику и садржају службене легитимације и изгледу значке Војнобезбедносне агенције и Војнообавештајне агенције.

потребно је прецизније уредити трајање предвиђених радњи обраде, те уредити (законом или подзаконским актом) механизме за прављење разлике између различитих категорија лица у случајевима када се подаци обрађују у сврхе процесуирања кривичних дела. Даље, Законом или подзаконским актима би требало прописати јасне рокове чувања података, односно обавезу преиспитивања потребе даљег чувања података. Коначно, имајући у виду осетљивост података који могу бити предмет обраде ВБА и ВОА, посебну пажњу приликом усклађивања овог прописа за ЗЗПА требало би посветити прописивању мера заштите података о личности, било законом било омогућавањем правног основа за подзаконске акте.

Закон о Војсци Србије

Законом о Војсци Србије⁹³ (Закон о ВС) уређују се положај и надлежност Војске Србије, организација, састав и начела службе у Војсци Србије, специфична војна служба и служба под отежаним условима, командовање и руковођење Војском Србије, чиновни у ВС, симболи и обележја Војске Србије, војни празници, називи јединица и установа, верска служба, одговорност за штету коју причини Војска Србије, демократска и цивилна контрола, јавност рада, канцеларијско пословање и евиденције у ВС, служба у Војсци Србије и друга питања од значаја за Војску Србије.⁹⁴ Поједине радње обраде података о личности и евиденције додатно су уређене подзаконским актима. На радње обраде предвиђене ЗоВС примењује се општи режим заштите података о личности, осим у случају радњи које врши Војна полиција у оквиру послова сузбијања криминалитета и противтерористичке заштите.⁹⁵

⁹³ „Сл. гласник РС”, бр. 116/2007, 88/2009, 101/2010 (др. закон), 10/2015, 88/2015 (УС), 36/2018, 94/2019.

⁹⁴ Закон о ВС је усвојен 2007. године, а након тога и мењан и допуњаван пет пута. Измене из 2015. и 2018. године делом уређују и област евиденција које води Војска Србије.

⁹⁵ Чл. 53. Ст. 1. ЗоВС.

Чл. 31а Закона уређује евиденције о служби у Војсци Србије, и упућује на примену прописа којим се уређују евиденције у области рада (Закон о евиденцијама у области рада⁹⁶) те прописа у области заштите података о личности. Уз податке који се обрађују на основу закона који уређује евиденције у области рада, ЗоВС прописује и шири круг података који се обрађују за потребе вођења евиденција о служби професионалних и цивилних лица у ВС. Ради се о правном основу из чл. 12. ст. 1. тачка 3. ЗЗПЛ, те је Законом додатно потребно прописати и јавни интерес који се жели остварити, те обавезу поштовања правила о сразмерности обраде у односу на циљ који се жели остварити. Такође, како се ради о различитим евиденцијама у односу на ону о запосленима прописаном Законом о евиденцијама у области рада, препорука је да законодавац у ЗоВС или релевантном подзаконском акту посебно уреди рок чувања евиденција.

У чл. 47а треба преиспитати потребу трајног чувања евиденције коју војна полиција води о поднетим захтевима и издатим одобрењима за набављање оружја, основних делова оружја и муниције, издатим дозволама за држање оружја и ношење оружја за личну безбедност, одузетом оружју, као и оружју чији је нестанак пријављен, а у складу са начелом ограниченог чувања из чл. 5. ст. 1. тачка 5. ЗЗПЛ.

Чл. 51. ЗоВС уређује област легитимација професионалних војних лица, ученика и кадета војношколских установа, односно идентификационих картица цивилних лица на служби у ВС и запослених у Министарству одбране, а чланом 51а прописана је садржина легитимација и идентификационих картица. Како та садржина обухвата и посебне врсте података (податке о здравственом стању и биометријске податке), потребно је ускладити пропис са чл. 17. ст. 2 тачка 2. ЗЗПЛ и прописати примену одговарајућих мера заштите основних права, слобода и интереса лица на која се подаци односе. Иста напомена важи и за друге радње обраде података које обухватају

---

⁹⁶ „Службени лист СРЈ”, бр. 46/96 и „Сл. гласник РС”, бр. 101/2005 – др. закон, и 36/2009 – др.закон.

посебне врсте података. На пример, одредбама ЗоВС којима се) којом се предвиђа да официру, тј. подофициру (чл. 110, ст.1, тачка 8), укључујући и оне ангажоване уговорима на одређено време (чл. 112, ст.3, т.7)), и цивилним лицима у служби у РС (чл.129, т 8), престаје служба уколико се, после лечења од болести зависности поново утврди употреба психоактивних супстанци. Међутим, Закон не прописује ко и на који начин утврђује присуство психоактивних супстанци, као ни додатне гаранције права лица у погледу ове обраде. Додатно, овим прописом или подзаконским актом (конкретно, Уредбом о војној легитимацији⁹⁷) треба прописати и рок чувања евиденција о легитимацијама.

Чланом 53. ЗоВС прописана су овлашћења Војне полиције, а у погледу вођења евиденција и обраде података о личности од стране Војне полиције упућује се на пропис који уређује евиденције и обраду података о личности у унутрашњим пословима.⁹⁸ На основу чл. 53. ст. 12. усвојена је Уредба о полицијским мерама и радњама и полицијским овлашћењима, изгледу, издавању, коришћењу и уништавању службене легитимације и значке овлашћених службених лица Војне полиције⁹⁹ која у чл. 2 прописује полицијске мере и радње које предузимају овлашћена службена лица Војне полиције. Ту, између осталог, спадају и снимање на јавним местима (тачка 5) и криминалистичко форензичка регистрација, узимање других узорака и криминалистичко форензичка вештачења и анализе. Законитост ове одредбе је спорна јер правни основ за обраду података мора бити прописан законом, а не подзаконским актом. У том смислу, наведена овлашћења Војне полиције треба прописати законом, а подзаконским актом се могу даље уредити технички аспекти обраде података.

Чланом 120а који прописује садржину евиденција лица заинтересованих за заснивање радног односа у Министарству одбране и Војсци Србије требало

---

⁹⁷ „Сл. гласник РС”, бр. 79/2015.

⁹⁸ Закон о евиденцији и обради података у унутрашњим пословима, „Сл. гласник РС”, бр. 24/2018.

⁹⁹ „Сл. гласник РС”, бр. 17/2020.

би прописати и рок чувања ових евиденција, како то није учињено ни подзаконским актом.¹⁰⁰ Такође, препорука је и да се у овом члану прецизирају појмови у вези са обрадом података, с обзиром на то да се у ставу 4. предвиђа примена прописа којим се уређује заштита података о личности приликом прикупљања, коришћења и заштите података, док се ставом 5. предвиђа да ће Министар одбране овластити лица која ће „прикупљати, обрађивати и користити податке...”

Закључак

Закон о Војсци Србије потребно је додатно ускладити са Законом о заштити података о личности. Закон неуједначено користи терминологију у области заштите података о личности и, уопште, непотпуно и неконзистентно уређује ову области. Тако, ЗоВС детаљно уређује садржину појединих евиденција и прописује рокове њиховог чувања, док за друге то пропушта да уради. Закон би требало да јасно пропише јавни интерес који се остварује обрадом података, те обавезу поштовања сразмерности обраде података о личности, и уреди обавезе које проистичу из начела обраде података прописаних ЗЗПЛ. Такође, Законом се не уређују права и поступак за остварење права лица, нити се упућује на ЗЗПЛ у том смислу. Иако у појединим одредбама предвиђа обраду посебних врста података, ЗоВС и подзаконски акти који су били предмет ове анализе не прописују мере заштите података о личности, те је препорука да се правни оквир измени и у том смислу.

Закон о Војсци Југославије

Закон о Војсци Југославије¹⁰¹ (ЗоВЈ) усвојен је још 1994. Године. Након ступања на снагу Закона о Војсци Србије, одредбе ЗоВЈ постепено су стављане

¹⁰⁰ Уредба о начину и поступку пријема цивилних лица на службу у Војсци Србије, „Сл. гласник РС”, бр. 104/2018.

¹⁰¹ „Сл. Лист СРЈ”, бр. 43/1994, 28/1996 (др. закон), 44/1999, 74/1999, 3/2002, 37/2002 (др. закон), 7/2005, 44/2005, („Сл. гласник РС”, бр. 116/2007 (др. закон), 88/2009 (др. закон), 88/2009 (др. закон), 101/2010 (др. закон), 10/2015 (др. закон).

ван снаге и мењане релевантним прописима. Тако су данас на снази још само Глава XV Закона која регулише здравствено осигурање војника, студентата војних академија, ученика средњих војних школа, слушалаца школа за резервне официре и лица у резервном саставу, као и два члана која се односе на финансирање здравственог, пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника (чланови 273. и 276). Такође, и даље су на снази подзаконски акти усвојени на основу важећих одредби Закона о Војсци Југославије.

Важеће одредбе ЗоВЈ непотпуно уређују област заштите података о личности. Ради се о одредбама које подразумевају радње обраде података о личности на које се примењује општи режим заштите података. Такође, овим одредбама успоставља се правни основ за обраду података која је неопходна ради извршења законом прописаних овлашћења руковоаца. У том смислу, потребно је прописати да је ова обрада неопходна у циљу извршења законом прописаних овлашћења руковоаца, те прописати најмање и јавни интерес који се намерава остварити и обавезу поштовања правила о сразмерности обраде у односу на циљ који се намерава остварити (чл. 14, ст. 2. и 3. ЗЗПЛ).

Такође, како се ради о пропису који успоставља правни основ за обраду посебних врста података о личности (података о здравственом стању) у великој мери, за спровођење ових радњи обраде потребно је извршити процену утицаја на заштиту података.¹⁰² Из истих разлога, законом или подзаконским актом треба уредити мере заштите података, а треба размотрити и прописивање обавезе чувања професионалне тајне, односно

---

¹⁰² У том смислу, треба напоменути да је још 2016. године започет рад на изради Закона о здравственој заштити и здравственом осигурању војних осигураника (информација о Јавној расправи доступне су на интернет презентацији Министарства одбране: <http://www.mod.gov.rs/cir/5289/javna-rasprava-5289>). О Нацрту овог прописа Повереник је новембра 2019. године дао Мишљење, у коме упућује Министарство одбране да у току израде Закона треба да спроведе процену утицаја на заштиту података о личности, а у складу са чл. 54. ст. 12. ЗЗПЛ.

упућивање на релевантне прописе који прописују ову обавезу за лица која обрађују податке о здравственом стању¹⁰³ (у складу са чл. 17. ст. 2. тачка 8. ЗЗПЛ).

Важеће одредбе ЗоВЈ не уређују ни обавезе које произлазе из начела обраде података прописаних чл. 5. ЗЗПЛ, нити прописују (или упућују на одредбе других прописа) права лица поводом заштите података о личности. Такође, одредбе ЗоВЈ јасно не прописују својство руковооца подацима, нити евентуалних обрађивача података о личности.

Уредба о начину остваривања права из здравственог осигурања војних осигураника и чланова њихових породица,¹⁰⁴ прописује овлашћење Фонда за социјално осигурање војних осигураника за издавање здравствених књижица војним осигураницима (чл. 37. ст. 3. Уредбе). Препорука је да се правни основ за ову обраду података уреди законом, посебно имајући у виду да радња обраде подразумева и обраду посебних врста података.

Уредба о матичној евиденцији војних осигураника и корисника права из пензијског и инвалидског осигурања¹⁰⁵ уређује организовање, устројавање и вођење матичне евиденције војних осигураника и корисника права из пензијског и инвалидског осигурања, податке који се региструју у матичној евиденцији, начин обезбеђивања, пријављивања и достављања података за матичну евиденцију и рокове за њено устројавање и подношење пријава.¹⁰⁶ Уредба овлашћује Фонд за социјално осигурање војних осигураника за вршење послова у вези са устројавањем, обрадом и вођењем матичне евиденције, основну пријаву за осигурање Фонду достављају војне јединице, односно војне установе које су овлашћене да региструју промене података

¹⁰³ Тако, чл. 21. ст. 2. Закона о заштити права пацијената („Сл. гласник РС”45/2013 и 25/2019 – други закон) прописује дужност чувања података о здравственом стању, односно података из медицинске документације за здравствене раднике и друга лица којима су ти подаци доступни.

¹⁰⁴ „Службени лист СРЈ”, бр. 36/94 и „Сл. гласник РС”, бр. 88/2019.

¹⁰⁵ „Службени лист СРЈ”, бр. 71/94, 54/98, 47/2004 49/2004.

¹⁰⁶ Члан 1. Уредбе о матичној евиденцији војних осигураника и корисника права из пензијског и инвалидског осигурања.

од значаја за права осигураника, и обавезне да ове промене доставе Фонду. Како Уредба прописује да војне јединице, односно војне установе по посебним прописима воде други примерак досијеа персоналих података осигураника, потребно је прецизније уредити однос ових субјеката са Фондом, у смислу обраде података о личности, а пре свега прецизирати да ли се одредбе ове Уредбе у погледу садржине, рокова и сл. у потпуности примењују и на евиденције које воде војне јединице/установе.

Члан 20. Уредбе предвиђа да се подаци регистровани у матичној евиденцији могу користити за статистичка истраживања и друге потребе Министарства одбране и Генералштаба (Војске СЦГ). Овде треба извршити усклађивање са чланом 6. ЗЗПЛ који уређује обраду у друге сврхе у односу на сврху за коју су подаци прикупљени. Пре свега, треба прецизирати на шта се односи појам „статистичка истраживања”, с обзиром на то да ЗЗПЛ у ставу 1. члана 6. дозвољава обраду података у друге сврхе ако се даља обрада врши „[...] у сврхе научног или историјског истраживања, као и у статистичке сврхе.” Такође, треба прописати које су то „друге потребе” Министарства одбране и Генералштаба, а у супротном потребно је да обрада у друге сврхе испуњава услове из чл. 6. ст. 2 ЗЗПЛ.

Чл. 26. ст. 3. Уредбе делом уређује начин чувања документације (тачније, да се документација може чувати и на микрофилму, односно средствима за електронску обраду података) и прописује да се лицима која имају правни интерес техничким решењима обезбеди потпуни увид у документацију. Овде се ради о праву на разгледање списка у управном поступку, те је потребно прописати или упутити на примену права на заштиту података о личности, уколико то не буде учињено релевантним законом.

Закључак

Важеће одредбе Закона о Војсци Србије, те подзаконски акти који су и даље на снази а који су усвојени на основу овог прописа, не уређују адекватно област заштите података о личности. При разматрању измена, односно доношења нових прописа, потребно је јасно прописати сврхе обраде,

означити руковаоце подацима, уредити однос између више руковалаца или руковаоца и обрађивача (где они постоје), прописати обавезе које произилазе из начела обраде података, јасно прописати или упутити на одредбе ЗЗПЛ о правима лица на заштиту података о личности. Законом или подзаконским актима посебно треба уредити питања заштите података о личности, с обзиром на то да се обрађују и посебне врсте података. Како је у току процес израде Закона о здравственој заштити и здравственом осигурању војних осигураника, препорука је да се у нови пропис инкорпорирају наведени аспекти у вези са заштитом података о личности, а пре свега да се, у складу са Мишљењем Повереника, спроведе процена утицаја на заштиту података о личности.

Закон о војној, радној и материјалној обавези

Закон о војној, радној и материјалној обавези¹⁰⁷ уређује: војну обавезу; регрутну обавезу; обавезу служења војног рока и добровољно служење војног рока са оружјем; резервни састав; путовање и боравак војних обвезника у иностранству; право на накнаде за вршење војне обавезе; евиденцију војних обвезника; радну обавезу у државним органима и правним лицима од значаја за одбрану; радну обавезу у јединицама радне обавезе; материјалну обавеза грађана, привредних друштава, других правних лица и предузетника у ванредном и ратном стању, као и друга питања од значаја за војну,

---

¹⁰⁷ „Сл. гласник РС”, бр. 88/2009, 95/2010, 36/2018

радну и материјалну обавезу.¹⁰⁸ Начин и поступак извршења војне, радне и материјалне обавезе уређени су релевантном Уредбом.^{109 110}

Законом о војној, радној и материјалној обавези установљавају се евиденције о војним обвезницима, обвезницима радне обавезе, као и евиденција власника ствари – обвезника материјалне обавезе. На обраде података за сврхе извршења војне, радне и материјалне обавезе по правилу се примењује општи режим заштите података.¹¹¹ Ради се о обради података која се врши зарад остварења јавног интереса (одбране Републике Србије), те је Закон потребно ускладити са чл. 14. ст. 3. ЗЗПЛ, односно прописати још најмање обавезе поштовања правила о сразмерности обраде података у односу на циљ.

Чл. 16. ст. 2. Закона прописује да се узајамна права и обавезе Министарства одбране и здравствених установа у којима се врше прегледи и испитивања лица уређује уговором. Иако то ЗЗПЛ нужно не захтева, за потребе заштите података о здравственом стању лица, било би корисно овим прописом или подзаконсим актом прописати минимум стандарда заштите података који би требало да испуне здравствене установе које врше прегледе и испитивања.

Члан 71. прописује да јединствену евиденцију војних обвезника води Министарство одбране, а територијални органи Министарства одбране за локалну самоуправу воде посебне евиденције војних обвезника за време

---

¹⁰⁸ Члан 1. Закона о војној, радној и материјалној обавези.

¹⁰⁹ Уредба о начину и поступку извршавања војне, радне и материјалне обавезе, „Сл. гласник РС” бр. 100/2011, 60/2015 и 40/2019.

¹¹⁰ Треба напоменути да, иако је у Републици Србији од 1. јануара 2011. године обустављено обавезно служење војног рока (Одлука о обустави служења војног рока, „Сл. гласник РС”, бр. 95/2010), прописи који регулишу извршење војне обавезе (укључујући и цивилну службу) су и даље на снази, и остављају могућност поновног успостављања обавезе, уколико се то процени као неопходно. До тада, а на основу одреде чл. 135. ст. 5. Закона о војној, радној и материјалној обавези, лица која не желе добровољно да служе војни рок са оружјем у Војсци Србије, подлежу обавези уписивања у војну евиденцију, као и обавези служења у резервном саставу.

¹¹¹ Могуће је да неке од обрада података у вези са појединачним обавезама потпадају под посебан режим обраде података, што треба утврдити у сваком појединачном случају.

регрутне обавезе, обавезе служења војног рока и обавеза лица у резервном саставу, према месту пребивалишта регрута.

Члан 71а прописује садржај ове евиденције, те рокове чувања, као и да Министарство одбране и органи Министарства за локалну самоуправу користе податке из евиденције у штампаном и електронском облику помоћу информационог система. Ову одредбу је потребно прецизирати, и ускладити са чланом 71. који наводи да се ради о различитим евиденцијама које воде Министарство и органи Министарства за локалну самоуправу, а како би се прецизније уредио њихов међусобни однос (самостални руковоаци, заједнички руковоаци, руковалац и обрађивач).¹¹² Такође, став 2. члана 71а треба прецизирати, јер није јасно да ли се евиденције воде и у штампаном и у писаном облику, или им органи имају приступ у електронском облику, а касније их могу репродуковати и у штампаном.

Чланом 73. прописује се и обавеза вођења евиденције војних обвезника који бораве у иностранству дуже од једне године од стране дипломатско-конзуларних представништава, као и садржина ове евиденције. Потребно је прецизирати да ли подаци из евиденције коју воде дипломатско-конзуларна представништва улазе у јединствену евиденцију из члана 71а. Такође, потребно је уредити начин на који се ова евиденција води, по узору на прецизирање става 2 чл 71а, те утврдити рок чувања ове евиденције. Уколико се ради о истом року чувања из чл. 71а ст. 2. (40 година након престанка војне обавезе), треба упутити на примену ове одредбе.

Законом посебно треба уредити питања обраде посебних врста података. Наиме, чл. 71. ст 1. тачка 7. прописује да војна евиденција, између осталог садржи и податке о регрутовању и оцени способности за војну службу. Уредбом о мерилима за оцењивање здравствене способности војних обве-

---

¹¹² На пример, упоредно решење може се наћи у Закону о јединственом бирачком списку, који прописује да Јединствени бирачки списак води министарство надлежно за послове управе, а да део бирачког списка за подручје јединице локалне самоуправе ажурира, као поверен посао, општинска, односно градска управа. Како је ажурирање само једна од радњи обраде података, ЈЛС би имале својство обрађивача података.

зника за војну службу и о лекарским и другим прегледима и психолошким испитивањима војних обвезника¹¹³ предвиђено је да се за војне обвезнике чије су здравствено стање и психофизичке способности оцењене оценом 5 у одговарајућим документима наводи само предлог оцене здравствене способности, а за војне обвезнике чије су здравствено стање и психофизичке способности оцењени оценом 4, 3, или 1¹¹⁴ или су без оцене, поред предлога оцене здравствене способности наводе и подаци о умањеној физичкој способности или функцији органа и чула.¹¹⁵ Такође, чл. 76. ст. 1. Закона прописује обавезу регрута да пријави надлежном територијалном органу промену здравственог стања од значаја за оцену способности за вршење војне службе. Имајући то у виду, потребно је изменама прописа испунити захтеве чл. 17. ст. 2. тачка 7. ЗЗПЛ. Такође, приликом обраде посебних врста података потребно је размотрити обавезу израде процене утицаја на заштиту података о личности, прописану чланом 54. ЗЗПЛ. Конкретно, став 4. тог члана предвиђа да је процену утицаја обавезно извршити уколико се ради о радњи обраде посебних врста података о личности у великом обиму, а уколико законодавац одлучи да мења постојећи или усваја нови пропис, процена се може извршити и у току процеса доношења закона, у складу са ставом 12. члана 54. ЗЗПЛ.

Члан 77. Закона прописује обавезу државних органа, тј. надлежних судова да обавесте територијални орган, између осталог и о: покретању, обустави или прекиду кривичног поступка због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, о правноснажној осуди на казну малолетничког затвора, казну затвора или новчану казну, о правноснажно изреченој заводској васпитној мери или мерама безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој организацији и обавезног лечења алкохоличара и наркомана у здравственој или другој специјализованој организацији и

---

¹¹³ „Сл. гласник РС”, бр. 26/2010.

¹¹⁴ Пропис наводи као могуће оцене 1, 3, 4 или 5, али не и оцену 2.

¹¹⁵ Чл. 5. ст. 2 Уредбе о мерилима за оцењивање здравствене способности војних обвезника за војну службу и о лекарским и другим прегледима и психолошким испитивањима војних обвезника

о упућивању на издржавање казне малолетничког затвора или затвора; о казни затвора изреченој због прекршаја; о отпуштању са издржавања казне затвора или малолетничког затвора. Ову одредбу треба ускладити са чл. 19. ЗЗПЛ који прописује да обраду података у вези са кривичним пресудама и кажњивим делима могу вршити само надлежни органи или, ако је обрада допуштена законом (што је овде случај) морају се применити одговарајуће посебне мере заштите права и слобода лица на које се подаци односе. Такође, ови подаци нису укључени у садржину евиденције из ч. 71а, те ако би требало да буду део евиденције, треба их као такве и навести. Коначно, уколико ови подаци јесу део евиденције из чл. 71а, или као такви буду опредељени, треба преиспитати рокове њиховог чувања, имајући у виду рокове прописане за наступање законске рехабилитације.

Чл. 89. који прописује садржину евиденције обвезника радне обавезе треба допунити утврђивањем начина вођења и рокова чувања евиденције, како је то учињено чл. 71а.

Чл. 104. треба прецизирати у погледу начина вођења евиденције о власницима ствари из пописа, односно утврдити да ли се ради о евиденцији која се води у штампаном и електронском облику, или јој органи имају приступ у електронском облику, а касније их могу репродуковати и у штампаном облику.

Закључак

Закон о војној, радној и материјалној обавези потребно је ускладити за Законом о заштити података о личности. Закон прописује радње обраде података са правним основом из чл. 12. ст. 1. тачка 5. ЗЗПЛ, али не испуњава услове које за ове радње обраде прописује чл. 14. ст. 3. ЗЗПЛ. Законом би требало прецизније уредити и улоге субјеката који податке обрађују, и њихове обавезе. Закон неуједначено прописује вођење евиденција о обвезницима војне, радне и материјалне обавезе, те је потребно за сваку од евиденција предвидети (а у одређеним деловима и ускладити) рокове чувања. Закон не прописује механизме заштите права лица чији се подаци обрађују,

нити упућује на релевантне прописе у том смислу, посебно имајући у виду да надлежни органи обрађују и податке о кривичним пресудама, односно кажњивим делима. Коначно, имајући у виду да обрада података коју Закон прописује обухвата и посебне врсте података о личности, посебну пажњу потребно је обратити на мере заштите података.

Закон о цивилној служби

Закон о цивилној служби¹¹⁶ (ЗоЦС) уређује област цивилне војне службе, прецизније: остваривање права на приговор савести лица која подлежу војној обавези; извршавање војне обавезе у цивилној служби; права и обавезе лица која се упућују у цивилну службу; права и обавезе органа, организација, установа и јединица у чијој је надлежности спровођење цивилне службе; вршење цивилне службе; обука лица у цивилној служби; контрола вршења цивилне службе; резервни састав; накнаде за вршење цивилне службе; евиденција, надзор и финансирање цивилне службе; врсте и висина казни за неизвршавање обавеза у цивилној служби, као и друга питања од значаја за цивилну службу.

У погледу обраде података о личности лица која подносе захтев или којима је одобрено служење цивилне службе, ради се о радњама које су обухваћене општим режимом заштите података о личности. Законом је предвиђена надлежност Министарства одбране, односно територијалних органа Министарства образованих за извршење послова војне, радне и материјалне обавезе, као и организација или установа у којима се врши цивилна служба. Нека од ових овлашћења прописана су и Законом о војној, радној и материјалној обавези,¹¹⁷ па одредбе Закона о цивилној служби које се односе

---

¹¹⁶ „Сл. гласник РС”, бр. 88/2009

¹¹⁷ Попут овлашћења Министарства одбране да води јединствену евиденцију војних обвезника, односно територијалних органа Министарства да воде евиденције обвезника за време регрутне обавезе и евиденцију резервног састава у који улазе и лица која су одслужила цивилну службу.

на вођење евиденција и обраду података о личности, уопште, треба читати упоредо са поменутиим законом.

Члан 7. ЗоЦС прописује податке које лице које жели да служи цивилну службу мора да приложи уз свој захтев (између осталог и податке о школској и другој стручној спреми, лекарско уверење којим се доказује да је способан за рад). Поред ових услова, чл. 5. прописује и случајеве у којима се право на приговор савести не може остварити, а који обухватају и случајеве када је лице правноснажно осуђивано за кривично дело које се гони по службеној дужности, као и за кривично дело или прекршај са елементима насиља који се гоне по приватној тужби; када се ради о лицу против кога је покренут или се води кривични поступак за кривично дело које се гони по службеној дужности, односно лицу које је прекршајно кажњавано и осуђивано за изазивање или учествовање у нередима и тучама. Закључује се да Комисија за цивилну службу која одлучује о приговору савести прибавља дате информације по службеној дужности, иако то ЗоЦС не прописује експлицитно, стога би одредбе којима се уређују основи за одбијање захтева (чл. 5), те које уређују поступак одлучивања о захтевима (чл. 14. и 15), требало прецизирати. Такође, с обзиром на то да се ради о обради података у вези са кривичним пресудама и кажњивим делима, ове одредбе потребно је ускладити са чл. 19. ЗЗПЛ који прописује да се за обраду оваквих података морају применити и одговарајуће посебне мере заштите права и слобода лица на која се подаци односе. Исто се односи и на обраду посебних врста података, у погледу којих је потребно уредити мере заштите законом, или поставити правни основ за подзаконски акт који би уредио ово питање.

Исту интервенцију потребно је извршити у чл. 25. ЗоЦС, а за потребе усклађивања са чл. 17. ст. 2. т. 2. ЗЗПЛ. Наиме, чл. 25. ЗоЦС прописује разлоге за прекид цивилне службе, међу којима је и чињеница да је лице за време вршења цивилне службе оцењено привремено неспособним или неспособним за рад.¹¹⁸ Ст. 2. предвиђа да се за потребе провере оцене способности

---

¹¹⁸ Чл. 25. ст. 1. т. 2) ЗоЦС.

за рад може ангажовати надлежна војна здравствена установа, чиме даје основ за обраду посебне врсте података, па је потребно прописати одговарајуће посебне мере заштите права, слобода и интереса лица на која се подаци односе.

Чл. 40. ЗоЦС прописује да организације и установе у којима се врши цивилна служба воде евиденцију о лицима у цивилној служби, која садржи документа из територијалног органа Министарства одбране и документа која се формирају у организацији или установи. Ову одредбу требало би изменити на начин да се пропише најмање и обавеза поштовања правила сразмерности обраде, у складу са чл. 14. ЗЗПЛ, а уколико је то могуће и да се утврде подаци које установе и организације обрађују.

Закључак

Закон о цивилној служби није усклађен са Законом о заштити података о личности. Пре свега, Законом није јасно уређена улога субјеката који обрађују податке лица на цивилној служби, нити јасно уређује садржину евиденција које се воде о овим лицима. Законом није јасно дефинисан однос између Министарства одбране (и Центра за цивилну службу унутар њега), територијалних јединица, и организација и установа у којима се врши цивилна служба, па одредбе Закона треба прецизирати у том смислу. Законом нису прописана обавезе које произлазе из начела обраде података, као ни гаранције права лица на која се подаци односе, чак и у случајевима када се поставља правни основ за обраду посебних врста података или података о кривичним пресудама и кажњивим делима. Закон у том смислу, као и у погледу других аспеката заштите података, не упућује на прописе у области заштите података о личности.

Закон о остваривању заштите чланова породице лица на обавезној војној служби

Закон о остваривању заштите чланова породице лица на обавезној војној служби¹¹⁹ уређује област социјалне заштите чланова породица лица (храниоца) која су на обавезној војној служби.

У погледу заштите података о личности, ради се о акту који прописује радње обраде података на које се примењује општи режим заштите. Међутим, како се ради о пропису који је усвојен значајно пре усвајања прописа у области заштите података о личности, ова област врло је штуро уређена.

Законом је прописано да је за остваривање права корисницима материјалног обезбеђења надлежан општински орган управе надлежан за послове социјалне заштите,¹²⁰ и поставља правни основ за обраду података о члановима породице, њиховим примањима и другим аспектима њиховог социјалног статуса. Такође, из појединих одредби Закона није јасно да ли се врши уступање података о личности корисника – тако, члан 7. Закона предвиђа да чланови породице храниоца имају право на здравствену заштиту, али не прописује да ли ово право остварују директно чланови породице код установе здравственог осигурања, или то чине преко општинског органа управе надлежног за послове социјалне заштите, с обзиром на то да се даље не прописују надлежности других органа у погледу обраде података.

Чл. 13. Закона прописује да је општински орган управе задужен за вођење евиденције о члановима породице храниоца који се налази на обавезној војној служби. Начин вођења ове евиденције уређен је Правилником о начину вођења евиденције о члановима породице лица на обавезној војној служби,¹²¹ који прописује садржину обрасца којим се прикупљају подаци о члановима породице лица која су на обавезној војној служби. Правилник би

¹¹⁹ „Сл. гласник СРС”, бр. 9/77, 45/79, 10/84 и 49/89.

¹²⁰ Члан 15. Закона.

¹²¹ „Сл. гласник РС”, бр. 27/80.

требало допунити одредбама које уређују рокове чувања ових евиденција, начина њиховог вођења (електронски или у штампаном облику), те мере заштите података.

Закључак

Закон о остваривању заштите чланова породице лица на обавезној војној служби потребно је ускладити са Законом о заштити података о личности. Закон нејасно уређује овлашћења органа за обраду података о личности и, евентуално, уступање и размену ових података. Закон, као ни релевантни подзаконски акт, не прописују обавезе које произилазе из начела обраде података, права лица на која се подаци односе, начин вођења евиденција, рокове чувања података, нити упућују на прописе у области заштите података о личности. Стога би приликом усвајања новог прописа у овој области требало размотрити наведене аспекте заштите података о личности.

Закон о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије

Закон о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије¹²² уређује употребу и припрему Војске Србије и других снага одбране¹²³ за учешће у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије, права и обавезе надлежних органа и учесника у тим операцијама, финансирање трошкова учешћа и друга питања за извршавање мисија и задатака у очувању безбедности и

---

¹²² „Сл. гласник РС”, бр. 88/2009 и 36/2018.

¹²³ Чл. 2. ст. 2. Закона о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије у „друге снаге одбране” сврстава запослене у Министарству одбране, Министарству унутрашњих послова и другим органима државне управе, особље цивилне заштите и лица која се могу ангажовати на пословима пружања помоћи у оквиру мултинационалних операција, односно пружању хуманитарне помоћи угроженим државама у кризним ситуацијама, као и материјални потенцијал Републике Србије.

мира у свету и пружању хуманитарне помоћи другим државама у кризним ситуацијама.¹²⁴

У погледу заштите података о личности, овај пропис директно не уређује поједине радње обраде података и не уређује њихове посебне аспекте, већ прописује шире надлежности органа задужених за планирање, координацију и употребу Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама. Ради се о радњама обраде које регулише општи режим заштите података.

Из Закона се јасно може увидети сврха обраде података, али се не прописују остали аспекти, у складу са захтевима ЗЗПЛ (најмање још и обавеза поштовања начела сразмерности).

У делу у коме прописује овлашћења која подразумевају обраду података о личности, Закон углавном упућује на друге прописе,¹²⁵ док су поједина питања уређена подзаконским актима. Треба напоменути да, поред овог и повезаних закона, правни основ обраде лица која се припремају, или која учествују у мултинационалним операцијама, може бити и уговор који ова лица закључују са надлежним министарством, а у складу са чл. 30. Закона.

Члан 12. Закона прописује да се у мултинационалне операције могу упућивати само припадници ВС и других снага одбране који су завршили обуку у земљи или иностранству, који су оспособљени за одговарајућу специјалност и који имају одговарајући сертификат о оспособљености за учешће у мултинационалним операцијама. Обавеза учешћа у мултинационалним операцијама уређена је делом чланом 80. Закона Војсци Србије, док критеријуме за избор и начин избора припадника Војске Србије, који се припремају и обу-

---

¹²⁴ *Ibid.* Чл. 1.

¹²⁵ Тако се, за потребе заштите права припадника ВС и других снага одбране који учествују у мултинационалној операцији на обавезно осигурање за случај болести, повреде, рањавања, инвалидности или смрти, у чл. 36. Закона упућује на прописе о осигурању или закључене међународне уговоре, док је начин остварења ових права уређен Уредбом о начину остваривања права на осигурање припадника Војске Србије и других снага одбране који се упућују у мултинационалне операције („Сл. гласник РС”, бр. 121/2014 и 48/2018).

чавају за учешће у мултинационалним операцијама и начин издавања сертификата о оспособљености уређује надлежни министар (министар одбране), у складу са захтевима мултинационалне операције.¹²⁶ Ови критеријуми прописани су Правилником о критеријумима за избор и начин избора припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране који се припремају и обучавају за учешће у мултинационалним операцијама и начину издавања сертификата о оспособљености.¹²⁷ Правилник, између осталог, као критеријуме за избор кандидата прописује здравствену и психофизичку способност, те испуњавање безбедносних критеријума, па је препорука да се ови услови, с обзиром на то да подразумевају обраду посебних врста података, пропишу законом, а не подзаконским актом. Исто важи и за успостављање „јединствене базе података” о анкетираним лицима запосленима у ВС и Министарству одбране, а у оквиру поступку избора кандидата за учешће у мултинационалним операцијама.¹²⁸

Чл. 20. ст. 2. Закона предвиђа да се, за извршавање мултинационалних операција које захтевају заједничко учешће припадника Војске Србије и припадника Министарства унутрашњих послова ради пружања помоћи у кризним ситуацијама, попуна врши у складу са споразумом који закључују министар одбране и министар унутрашњих послова. Овај споразум требало би да уреди и питања размене података о личности, с обзиром на то да би у овој ситуацији два министарства имала својства заједничких руковаца подацима.

Закључак

Закон о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије није усклађен са прописима у области заштите података о личности. Ради се о пропису који је усвојен, а потом и мењан и допуњаван пре доношења новог ЗЗПЛ, и готово да не

---

¹²⁶ *Ibid* Чл. 14.

¹²⁷ „Службени војни лист”, бр. 10/10-121.

¹²⁸ „Можућност Омбудсмана за контролу поштовања права припадника оружаних снага у мировним операцијама Уједињених нација”, Београдски центар за људска права, 2017, стр. 14.

уређује област заштите података о личности. Међутим, како се ради о пропису који упућује на примену других прописа у области одбране, социјалне заштите, итд., законодавац може проценити да ли ће све аспекте заштите података уредити овим прописом или ће и даље упућивати на друге релевантне прописе. Оно што би нужно требало уредити овим или другим прописом јесте обрада посебних врста података лица која се припремају или која учествују у међународним операцијама, те садржина јединствене базе података коју за потребе припреме лица води Министарство одбране.

Закон о војном образовању

Законом о војном образовању¹²⁹ (ЗоВО) уређује се област војног образовања, његове специфичности у односу на образовни систем Републике Србије, школовање, усавршавање и војно стручно оспособљавање за потребе одбране и Војске Србије, планирање и организовање војног образовања, посебни услови и начин остваривања наставних и студијских програма, положај наставника, ученика, кадета, односно студената и полазника, финансирања војношколских установа, као и друга питања од значаја за функционисање и развој војног образовања.¹³⁰ ЗоВО уређује средње и високо војно образовање, односно рад средњих војних школа и факултета Универзитета одбране, али и све друге видове стручног усавршавања за потребе Војске.

ЗоВО непотпуно уређује област заштите података о личности, а радње везане за обраду података о личности, које (делимично) уређује овај пропис, подлежу општем режиму заштите података о личности.

Пре свега, Закон не одређује јасно улоге различитих субјеката у погледу обраде података о личности наставника, сарадника, ученика и студената у

---

¹²⁹ „Сл. гласник РС”, бр. 36/2018.

¹³⁰ Члан 1. Закона о војном образовању.

војношколским установама и не прописује прецизно врсту и обим података које ови субјекти обрађују.

Чл. 9. ЗоВО прописује да Министарство одбране, између осталог, води јединствени регистар наставника и сарадника у војношколским установама, али не прописује садржај овог регистра, нити упућује на друге прописе у том смислу.¹³¹

Такође, ЗоВО не прописује, прецизно, ни врсте података о личности које се прикупљају од кандидата за упис у средње школе, односно факултете, укључујући и посебне врсте података. Тако, чл. 47. ст. 2. Закона прописује да поступак за пријем кандидата у средњу војну школу обухвата, између осталог, и здравствену процену, психолошку процену и безбедносну проверу, док се код кандидата за упис на студијске програме проверавају и опште способности за војну службу.¹³² Ове одредбе треба ускладити са чл. 17. ст. 2. т. 7) ЗЗПА,¹³³ у смислу прописивања јавног интереса који се жели постићи, те мера заштите права лица на која се подаци односе.

Члан 69. ЗоВО прописује надлежност војношколских установа за вођење евиденција и у том смислу упућује на примену прописа о средњем образовању и васпитању, те високом образовању. Уз то, ст. 2. истог члана наводи да војношколске установе воде и евиденције које произилазе из природе војне службе и организације и рада војних установа, а у складу са прописима о одбрани и Војсци Србије, тако да је ову одредбу потребно прецизирати тј. на једном месту уредити евиденције које воде ове установе. У ставу 3. истог члана први пут је поменут јединствени информациони систем војношколске

---

¹³¹ На овом месту, ЗоВО може упутити на одредбе 180 и 180а Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018 – др. Закон, 10/2019 и 6/2020) које прописују податке који се из евиденција образовних установа уносе у регистар запослених, а којим рукује министарство надлежно за послове просвете

¹³² Чл. 56. ст. 2. ЗоВО.

¹³³ Изузетно, као правни основ за обраду ових података може се користити сагласност кандидата, али с обзиром да су дате радње обраде нужан услов за пријем у средњу, односно високошколску установу, поставља се питање добровољности пристанка кандидата.

установе, па није јасно шта он све обухвата и да ли се све евиденције воде само у овом систему или и у штампаном формату.

Чл. 70. ЗоВО прописује да се подаци из евиденција које воде војношколске установе прикупљају, обрађују, користе и чувају за потребе војног образовања и за потребе Министарства одбране у вези са обављањем законом утврђених послова, а у складу са прописом којим се уређује заштита података о личности. Поред термиолошке неусклађености са ЗЗПЛ (с обзиром на то да се термин „обрада” података набраја као појам исте општости уз друге радње обраде података), ову одредбу потребно је прецизирати на начин да се јасно одреди сврха обраде података (за сваку од радњи обраде/ евиденција које је потребно посебно уредити), те одредити да ли војношколске установе и Министарство имају улогу заједничких руковалаца подацима или збирке којима Министарство има приступ (или њима рукује) представљају посебне збирке података којима овај орган заправо рукује.

Закључак

Иако се ради о пропису новијег датума,¹³⁴ Закон о војном образовању потребно је ускладити са Законом о заштити података о личности. ЗоВО непотпуно уређује област заштите података - пропушта да јасно уреди и улоге различитих субјеката (надлежног министарства и војношколских установа), не прописује податке које ови субјекти обрађују, уопштено поставља сврху обраде података, супротно чл. 5. ст. 1. т. 2) ЗЗПЛ. Закон не прописује обавезе које произилазе из начела обраде података, нити прописује права лица на која се подаци односе, односно не упућује на примену прописа у области заштите података о личности у том смислу, иако даје правни основ и за обраду посебних врста података о личности.

---

¹³⁴ Закон је усвојен у мају 2018.године, нешто више од 6 месеци пре усвајања ЗЗПЛ.

Закон о војним школама и војним научноистраживачким установама

Закон о војним школама и војним научноистраживачким установама¹³⁵ датира из 1994. године, а од маја 2018. године на снази су само поједине одредбе овог Закона и то до усвајања прописа којим би био регулисан рад војних научноистраживачких установа. Одредбе које су још увек на снази укључују и оне које су од значаја за област заштите личних података и односе се на општи режим заштите података о личности.

Тако, чланом 145. Закона уопштено су одређени подаци које кандидат за научно звање треба да приложи: личне податке, преглед стручног и научног рада и оцену рада, оцену о испуњености услова за стицање звања, као и предлог¹³⁶ који треба да усвоји научно веће. Стога би ову одредбу требало прецизирати (овим или другим прописом), тј. одредити податке који се обрађују, руководећи се начелима ЗЗПЛ, пре свега минимизације и ограничења у односу на сврху обраде.

Поред тога, члан 150. прописује да орган надлежан за послове научноистраживачке делатности води евиденциону књигу научних установа и истраживачко-развојних јединица, те да образује и базу података о истраживачима и приправницима за потребе научних установа, а да обим података, садржај и начин вођења регистара, као и поступак уписа и брисања из тих регистара, утврђује министар надлежан за послове одбране. Ову одредбу треба прецизирати на начин да јасно уређује однос између надлежног министарства и научних установа, јер из тренутне формулације није јасно да ли они имају својства заједничких руковалаца или руковоаца и обрађивача података о личности. Такође, потребно је раздвојити овлашћења органа која се односе на евиденције установа и истраживачко-развојних јединица од евиденције која садрже податке о личности.

¹³⁵ „Сл. гласник РС”, бр. 80/1994, 85/1994 (исправка), 74/1999, 44/2005, 36/2018 (др. закон).

¹³⁶ Овде се мисли на предлог за избор у научно звање, којим кандидат покреће поступак избора у научно звање.

Иако усвојена на основу сада неважећих одредби Закона о војним школама и војним научноистраживачким установама, Уредба о оснивању Војне академије¹³⁷ и даље је на снази. Уредба на општи начин уређује питање оснивања Војне академије и садржи свега 13 чланова, укључујући и завршне одредбе. Овај пропис је ступио на снагу 2000. године и не уређује питања од значаја за заштиту података о личности.

Закључак

Важеће одредбе Закона о војним школама и војним научноистраживачким установама непотпуно уређују област заштите података о личности. Ради се о пропису који је усвојен и мењан пре ступања на снагу и (старог) ЗЗПЛ из 2008. године, па аспекти заштите података о личности нису готово уопште узети у обзир. Стога би, приликом усвајања новог прописа, који би на свеобухватан начин уређивао област војних научних установа, законодавац посебну пажњу требало да посвети усклађивању са ЗЗПЛ. Поред јасног одређивања сврхе и циљева обраде, посебно је потребно обратити пажњу на уређивање односа између надлежног министарства и научних установа у погледу обраде података о личности. С тим у вези би требало одредити и обавезе које произилазе из начела обраде података, као и поступак за остварење права лица чији се подаци обрађују.

Закон о основама уређења служби безбедности Републике Србије¹³⁸

Закон о основама уређења служби безбедности Републике Србије¹³⁹ уређује основе безбедносно-обавештајног система земље, усмеравање и усклађивање рада служби безбедности и надзор над њиховим радом. Закон прописује да безбедносно-обавештајни систем Републике Србије чине Безбедносно-информативна агенција, Војнобезбедносна агенција и Војноо-

¹³⁷ „Сл. гласник РС”, бр. 23/2000.

¹³⁸ Овај пропис обухваћен је анализом, с обзиром на то да делом уређује и ВБА и ВОА, као безбедносне службе у саставу Министарства одбране.

¹³⁹ „Сл. гласник РС”, бр. 116/2007, 72/2012

бавештајна агенција, чији су послови и задаци уређени посебним законима. Оперативно усклађивање рада служби безбедности врши Биро за координацију рада служби безбедности (Биро), док је Савет за националну безбедност (Савет), задужен за разматрање питања од значаја за националну безбедност земље. Стручне и административне послове за потребе Савета, као и послове административно-техничке подршке Бироу, обавља Канцеларија Савета за националну безбедност коју формира Влада.

Закон о основама уређења служби безбедности врло скромно уређује питања заштите података о личности. Из описа надлежности тела чији делокруг уређује, може се закључити да се у њиховом раду примењују, како општи, тако и посебан режим заштите података, пре свега у оквиру оперативних надлежности органа и тела. Међутим, самим прописом не прецизирају се поједине радње обраде података о личности и њихови различити аспекти.

Поједини аспекти обраде података могу се препознати у одредбама које прописују надлежности ресорног одбора Народне скупштине за спровођење надзора над радом служби безбедности. Тако, чл. 19. предвиђа могућност да се овај надзор врши и приступом просторијама, увидом у документацију и приступом подацима и информацијама о раду службе. Закон не прописује који подаци се могу ставити на увид Одбору, већ одређује које то податке (који укључују и податке о личности) Одбор не може захтевати од службе. Ради се о подацима попут оних о идентитету садашњих и бивших сарадника службе, припадницима службе са прикривеним идентитетом, трећим лицима којима би откривање тих података могло да штети.¹⁴⁰

Закон готово да не уређује овлашћења Савета и Бироа у области заштите података о личности. Једина релевантна одредба у том смислу је дата у чл. 5. ст. 4. Закона, који предвиђа да се о усаглашеној примени прописа и стандарда за заштиту података о личности и других прописа којим се штите

---

¹⁴⁰ Чл. 19. ст. 2. Закона о основама уређења служби безбедности.

људска права која могу бити угрожена разменом информацијама или другим оперативним радњама стара Савет за националну безбедност. Ова надлежност Савета делом је уређена Законом о Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији,¹⁴¹ али је треба детаљније прописати Законом о основама уређења служби безбедности, као прописом који уређује надлежности Савета у области заштите података о личности.

Коначно, конкретне радње обраде података о личности, као и јасно одређивање улога руковалаца/заједничких руковалаца/обрађивача, нису дати у овом пропису.

Закључак

Закон о основама уређења служби безбедности је потребно ускладити са Законом о заштити података о личности. Закон не упућује директно на примену ЗЗПЛ, осим када прописује надлежност Савета да се стара о примени стандарда у области заштите података о личности. Из текста Закона не могу се јасно утврдити овлашћења појединих органа за обраду података о личности нити њихова конкретна улога у радњама обраде. Закон не прописује обавезе које произилазе из начела заштите података о личности, као ни права лица на заштиту података, нити се бави осталим аспектима појединих радњи обраде. У вези с тим, требало бу да законодавац унапреди овај пропис, пре свега у делу јаснијег препознавања овлашћења појединих органа за обраду података и њихових улога у том смислу, а последично и омогућавања ефикасне заштите права лица на заштиту података.

Стога, одредбе Закона о основама уређења служби безбедности треба допунити/изменити на начин да се:

- ▶ прецизније уреде овлашћења органа за обраду података о личности

---

¹⁴¹ На пример, чл. 32. Закона о Војнобезбедносној и Војнообавештајној агенцији прописује да Савет даје мишљење на акт министра одбране о врстама регистара, збирки личних података и евиденција ових агенција, начину њиховог вођења, приступ, руковање и заштиту, рокове чувања, архивирање и уништавање.

тако што би се прописала сврха обраде, конкретне радње обраде, лица у односу на која се могу примењивати, циљеви обраде;

- ▶ јасно раздвоје овлашћења која би подразумевала општи од овлашћења која би подразумевала посебан режим заштите података;
- ▶ пропишу обавезе које произилазе из начела обраде података.

Оцена усклађености прописа који уређују сектор одбране са Законом о заштити података о личности

Општа оцена је да прописи који уређују сектор одбране у Републици Србији нису усклађени са Законом о заштити података о личности.

Прописи у области одбране неуједначено и непотпуно уређују питања заштите података о личности – поједини прописи уопште не третирају питања заштите података о личности, а неки то чине делимично. Разлог томе свакако лежи у чињеници да је највећи број ових аката усвојен пре ступања на снагу ЗЗПЛ. Међутим, поједини прописи нису били усклађени ни са ЗЗПЛ из 2008. године, а ни чланом 42. Устава Републике Србије. Стога, обавеза усклађивања прописа са ЗЗПЛ може бити прилика да се спроведе свеобухватна реформа ј правног оквира у области одбране у домену заштите података о личности.

Приликом разматрања измена, односно доношења нових прописа, потребно је јасно прописати сврхе обраде, означити руковаце подацима, уредити однос између више руковалаца, заједничких руковалаца или руковаоца и обрађивача (где они постоје), те прописати обавезе које произилазе из начела обраде података. Прописе би посебно требало унапредити у погледу пружања гаранција за права лица на која се подаци односе, нарочито у случајевима када се поставља правни основ за обраду посебних врста података или података о кривичним пресудама и кажњивим делима, што обухватају надлежности органа у сектору одбране. Из истих разлога, као и због чиње-

нице да се ради о сектору који обрађује и низ других осетљивих података, посебну пажњу потребно је посветити уређивању мера заштите података у складу са развојем нових технологија које подразумевају чување података у електронском облику. Додатно, потребно је међу прописима унутар сектора уједначити терминологију у области заштите података о личности и ускладити је са ЗЗПА. Имајући у виду надлежности органа у области одбране, те обим података о личности које они обрађују, законодавац би могао да размотри и усвајање посебног прописа који би уређивао евиденције у овој области, било на нивоу целог сектора, или у оквиру појединих његових сегмената (на пример, у области образовања). Адекватно уређивање евиденција у области одбране значајно би унапредило транспарентност обраде и омогућило ефикасније остваривање права лица чији се подаци обрађују.

Безбедносно информативна агенција

Безбедносно информативна агенција (БИА или Агенција) је цивилна, национална служба безбедности основана 2002. године Законом о Безбедносно информативној агенцији.¹⁴² Ради се о посебној организацији која је непосредно подређена Влади Републике Србије, која има статус правног лица, и представља део јединственог безбедносно-обавештајног система земље. На челу БИА је директор кога поставља и разрешава Влада. Члан 2. Закона о БИА прописује да су основни задаци ове агенције заштита безбедности Републике Србије, откривање и спречавање делатности усмерених на подривање или рушење Уставом утврђеног поретка Републике Србије, истраживање, прикупљање, обрада и процена безбедносно-обавештајних података и сазнања од значаја за безбедност Републике Србије и информисање надлежних државних органа о тим подацима, као и обављање

---

¹⁴² „Сл. гласник РС”, бр. 42/2002, 111/2009, 65/2014 (УС), 66/2014, 36/2018.

и других послова одређених законом. Између осталог, припадници БИА могу вршити и поједина полицијска овлашћења.¹⁴³

Закон о Безбедносно информативној агенцији

Закон о БИА уређује организацију рада, начин обављања послова и контролу рада БИА, као и радно-правни статус припадника Агенције. Од усвајања 2002. године, Закон о БИА мењан је три пута – 2009, 2014. и 2018. године. 2014. године измене су извршене након што је Уставни суд прогласио неуставним три одредбе Закона које су се односиле на овлашћење БИА за пресртање комуникација, док су изменама из 2018. усвојене одредбе Закона које регулишу радно-правни статус припадника Агенције.^{144 145}

На радње обраде података о личности које БИА врши при извршењу својих послова примењују се, како општи, тако и посебан режим заштите података. Овлашћења БИА која подразумевају обраду података о личности су врло уопштено регулисана Законом, а ни подзаконски акти усвојени на основу Закона о БИА не прописују довољно детаљно аспекте обраде података о личности. Такође, Закон углавном не прави разлику између третмана података о личности и других података, односно информација до којих БИА долази у свом раду.

¹⁴³ Чл. 12. Закона о БИА прописује да у те послове спадају откривање, праћење, спречавање и пресецање делатности организација и лица усмерених на вршењу организованог криминала и кривичних дела са елементом иностраног, унутрашњег и међународног тероризма и најтежих облика кривичних дела против човечности и међународног права, као и против Уставом утврђеног поретка и безбедности Републике Србије.

¹⁴⁴ До усвајања измена и допуна из 2018. године, на радно-правни статус припадника БИА примењивале су се одредбе Закона о полицији, на које је Закон о БИА упућивао.

¹⁴⁵ Поједине одредбе усвојене 2018. године биле су и предмет Предлога за оцену уставности који је Уставном суду поднео Повереник, а у вези са прописивањем изузетка од права на обавештеност Законом о БИА (противно чл. 51. Устава РС, те чл. 8. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја). Такође, Повереник је указао на неуставност одредби које уређују безбедносне провере лица која се примају, односно враћају на рад у БИА, о којима ће бити речи у наставку текста. Закључком из јуна 2019. године, Уставни суд одбацио је овај Предлог Повереника.

Тако, чл. 9. Закона о БИА прописује да „Агенција у обављању послова из своје надлежности примењује одговарајуће оперативне методе, мере и радње, као и одговарајућа оперативно-техничка средства, којима се обезбеђује прикупљање података и обавештења ради отклањања и спречавања делатности усмерених на подривање или рушење Уставом утврђеног поретка РС, угрожавање безбедности у земљи и, у вези с тим, предузима друге мере и радње на основу закона и прописа донетих у складу са законом.” Иако ова одредба прописује сврху обраде података, она, као и одредбе које следе, не прописује друге аспекте обраде, укључујући и циљ обраде и податке који се обрађују (с обзиром на то да се ради посебном режиму заштите података, а у складу са чл. 13. ЗЗПА). Такође, одредба не прави разлику између радњи обраде и техничких средстава прикупљања података, што би такође требало прецизирати.

Даље, чл. 10. Закона о БИА прописује опште овлашћење припадника Агенције да од државних и других органа, правних и физичких лица, траже и добијају обавештења, податке и стручну помоћ од значаја за разјашњавање чињеница везаних за обављање послова из делокруга БИА.

Члан 11. прописује да БИА обрађује, чува и користи прикупљене информације и документацију о пословима из своје надлежности, о чему води одговарајуће евиденције и обезбеђује заштиту њихове тајности, а да начин евидентирања, обраде, чувања, коришћења, заштите и достављања ових информација и докумената другим надлежним органима утврђује Влада.

У погледу овлашћења за обраду података о личности, детаљније су уређене само посебне мере којима се одступа од неповредивости тајне писама и других средстава општења.¹⁴⁶ Овим одредбама прописује се круг лица за које се мере могу предузимати, услови за одређивање мера (укључујући и поштовање начела сразмерности и сврсисходности мера), поступак одређивања мера, трајање мера, начин чувања материјала прикупљеног мерама.

---

¹⁴⁶ Чл. 13-15г. Закона о БИА.

Члан 20в. Закона уређује поступак спровођења безбедносних провера од стране БИА, у односу на лица која се примају у радни однос, или враћају на рад на основу правноснажне одлуке надлежног органа. Ова одредба била је предмет Предлога за оцену уставности Повереника, и то у погледу правног основа за вршење ове радње обраде података, те уређивања даље обраде података прикупљених безбедносним проверама. Наиме, Члан 20в. предвиђа да се безбедносно проверавање може вршити само уз претходну писану сагласност лица, дату путем попуњавања и потписивања упитника о идентификационим подацима, на обрасцу који утврђује директор Агенције, те да се, уколико лице одбије да попуни или потпише упитник, сматра да је одустало од заснивања радног односа, тј. наставка рада у БИА. Ову одредбу треба изменити на начин да се, уместо актом директора БИА, обрада података пропише законом, а како обрада података за потребе безбедносних провера обухвата и посебне врсте података о личности, потребно је извршити усклађивање са чл.17. ст. 2 тачка 7), односно чл. 18. ЗЗПЛ. Такође, сагласност за обраду података за потребе безбедносне провере не може бити правни основ обраде. Имајући у виду да је у овом случају реч о органу власти, као и да је у питању обрада података у вези са заснивањем/продужавањем радног односа, пристанак никако не може бити правни основ обраде података. Додатно, у односу на податке о личности прикупљене путем безбедносних провера, треба прописати гаранције права лица на која се подаци односе, став 5. члана 20в треба допунити у смислу да упућује на примену прописа у области заштите података о личности, не само у погледу евидентирања, чувања и заштите података, већ и у погледу права лица.

Ни подзаконски акти усвојени на основу Закона о БИА не уређују на уједначен и потпун начин аспекте заштите података о личности. Тако, Уредба о начину евидентирања, обраде, чувања, коришћења, заштите и достављања другим надлежним државним органима информација и докумената о пословима из надлежности Безбедносно-информативне агенције¹⁴⁷ уређује начин

---

¹⁴⁷ „Сл. гласник РС”, бр. 68/2002.

вођења евиденција лица, организација, документације и других података из надлежности Агенције. Међутим, Уредба не прави разлику између података о личности и других информација до којих БИА долази у свом раду. Уредба предвиђа и да Агенција, за потребе заштите документације, евиденција и тајности података, предузима нормативне, физичко-техничке и логичке мере заштите¹⁴⁸, које се могу сврстати и у организационе, техничке, и кадровске мере заштите података о личности. Међутим, имајући у виду да ова Уредба датира из 2002. године, потребно је унапредити је прописивањем савременијих мера заштите, попут псеудонимизације и криптозаштите које предвиђа ЗЗПА.¹⁴⁹

Са друге стране, док поједини подзаконски акти само помињу евиденције које садрже податке о личности, неки уређују и њихову садржину. Тако, Уредба о дисциплинској одговорности припадника Безбедносно-информативне агенције¹⁵⁰ прописује да се дисциплинске мере изречене коначним решењима против припадника БИА уносе у кадровску евиденцију и уређује услове брисања ових мера из евиденције.¹⁵¹ Са друге стране, Уредба о службеним легитимацијама припадника Безбедносно-информативне агенције¹⁵² прописује да БИА води евиденцију издатих службених легитимација, као и садржај те евиденције.¹⁵³

---

¹⁴⁸ Чл. 6. ст. 3. Уредбе о начину евидентирања, обраде, чувања, коришћења, заштите и достављања другим надлежним државним органима информација и докумената о пословима из надлежности Безбедносно-информативне агенције.

¹⁴⁹ У том смислу, мере заштите тајних података у ИКТ системима прописане су Уредбом о посебним мерама заштите тајних података у информационо-телекомуникационим системима („Сл. гласник РС”, бр. 53 од 20. јула 2011), док су мере физичко-техничке заштите тајних података прописане Уредбом о посебним мерама физичко-техничке заштите тајних података („Сл. гласник РС”, бр. 97 од 21. децембра 2011). Међутим, ове уредбе усвојене су на основу Закона о тајности података и примењују се на податке који су означени ознаком тајности, који нужно не обухватају само податке о личности.

¹⁵⁰ „Сл. гласник РС”, бр. 48/2012.

¹⁵¹ Чл. 11. Уредбе о дисциплинској одговорности припадника Безбедносно-информативне агенције.

¹⁵² „Сл. гласник РС”, бр. 68/2002, 82/2002.

¹⁵³ Чл. 6. Уредбе о службеним легитимацијама припадника Безбедносно-информативне агенције.

Конечно, поједине одредбе Закона о БИА успостављају правни основ за обраду података, али би било потребно њихово детаљније уређивање подзаконским актима (на пример, прописивањем обавезе вођења и садржине евиденција). Такав је случај са чланом 20г Закона о БИА који прописује дужност стручног усавршавања припадника БИА, те чланом 20д који уређује оцењивање рада припадника Агенције.

Закључак

Прописи који уређују рад Безбедносно информативне агенције на непотпун и неуједначен начин уређују питања заштите података о личности. Надлежности Агенције које подразумевају обраду података о личности прилично су уопштено постављене, са изузетком посебних мера пресретања комуникација. Иако подразумева примену и општег и посебног режима заштите података о личности, пропис, не само да не прави разлику између категорија лица чији се подаци обрађују, већ за одређене радње обраде пропушта да прецизно одреди лица чији се подаци обрађују. Закон у појединим одредбама не раздваја радње обраде података од техничких средстава обраде података, не прописује обавезе које произилазе из начела обраде, нити права лица на која се подаци односе, односно не упућује на примену ЗЗПА у том смислу. Закон једнако третира (као тајне) све податке које БИА прикупља у свом раду, што је посебно проблематично са аспекта остварења права лица на која се подаци односе, али и на мере заштите података које би требало прилагодити врсти података о личности које Агенција обрађује, а који обухватају и посебне врсте података.

Имајући у виду наведено, Закон о БИА је потребно ускладити са ЗЗПА тако да се:

- ▶ прецизније уреде овлашћења БИА у вези са прикупљањем податкам, тако што би се прописале конкретне радње обраде, лица у односу на која се могу примењивати, циљеви обраде, подаци који се обрађују, те сврха обраде;

- ▶ уколико се ради о подацима о личности који се штите општим режимом (попут података о припадницима Агенције), а како се законом успоставља правни основ за обраду података, законом треба прописати најмање и јавни интерес који се жели остварити и обавезу поштовања сразмерности обраде у односу на жељени циљ;
- ▶ раздвоје категорије лица у односу на које се подаци обрађују, за случајеве када Агенција обрађује податке у сврху спречавања/гоњења кривичних дела;
- ▶ пропишу све евиденције података о личности у погледу којих је БИА руковац података.

Комунална милиција

Комунална полиција успостављена је 2009. године Законом о комуналној полицији,¹⁵⁴ а први комунални полицајци почели су са радом новембра 2010. године.¹⁵⁵ Након неуспелог покушаја измена Закона о комуналној полицији три године раније, 2019. године усвојен је нови Закон о комуналној милицији¹⁵⁶ ЗоКМ) који, поред промене имена ове службе локалне самоуправе, додатно проширује и овлашћења комуналних милиционара.

Комунална милиција образује се на територијама јединица локалне самоуправе (ЈАС), и то као унутрашња организациона јединица у саставу јединственог органа општинске, односно градске управе или управе образоване за поједину област.¹⁵⁷ Комунална милиција обавља послове којима се обезбеђује извршавање надлежности ЈАС у питањима комуналне делатности,

¹⁵⁴ „Сл. гласник РС”, бр. 51/2009.

¹⁵⁵ Видети: С. Ђорђевић, „Комунална полиција милиција”, Београдски центар за безбедносну политику, 2019, доступно на: <http://www.bezbednost.org/upload/document/komunalna-policija-milicija.pdf>

¹⁵⁶ „Сл. гласник РС”, бр. 49/2019.

¹⁵⁷ Чл. 2. ЗоКМ.

заштите животне средине, људи и добара и обезбеђује заштита и одржава ред у коришћењу земљишта, простора, локалних путева, улица и других јавних објеката и обезбеђује несметано обављање законом одређених послова из надлежности ЈЛС. Такође, комунална милиција издаје упозорења и подноси захтеве за покретање прекршајног поступка за поступање супротно закону којим се уређују државни симболи (осим у односу на државне органе, органе територијалне аутономије, ЈЛС и имаоце јавних овлашћења), док комунална милиција на територији Града Београда обавља и друге послове комуналне милиције којима се обезбеђује извршавање надлежности утврђених законом.¹⁵⁸

Закон о комуналној милицији

Закон о комуналној милицији прописује, између осталог, послове, унутрашње уређење и овлашћења комуналне милиције, сарадњу ове службе са другим органима и грађанима, контролу рада комуналне милиције, као и статус и заштиту комуналних милиционара. Закон је ступио на снагу 16. јула 2019. године, са прописаним роком од годину дана за доношење прописа за спровођење закона, а што је у надлежности министра надлежног за систем локалне самоуправе. Тако су марта ове године донети подзаконски акти који уређују питања службене легитимације комуналних милиционара, контроле комуналне милиције, евиденција које води комунална милиција, те снимања на јавном месту од стране комуналне милиције, док је неколико подзаконских аката усвојених на основу Закона о комуналној полицији (а који се односе на услове за обављање послова комуналне полиције) и даље на снази, до доношења нових прописа.

Иако комунални милиционари имају овлашћење да примењују средства принуде, комунална милиција не обавља полицијске послове нити је одговорна за јавну безбедност.

---

¹⁵⁸ *Ibid*, чл. 1.

Чл. 10. ЗоКМ прописује послове комуналне милиције, који обухватају: одржавање комуналног и другог законом уређеног реда од значаја за комуналну делатност (у областима попут снабдевања водом, јавне чистоће, паркирања, превоза путника у градском, приградском, односно локалном саобраћају, такси превоза, заштите од буке, итд); вршење контроле над применом закона и других прописа и општих аката из области комуналне и других делатности из надлежности ЈЛС; остваривање надзора у јавном градском, приградском и другом локалном саобраћају; заштиту животне средине, културних добара, локалних путева, улица и других јавних објеката од значаја за ЈЛС; подршку спровођењу прописа којима се обезбеђује несметано одвијање живота у јединици локалне самоуправе, очување добара и извршавање других задатака из надлежности ЈЛС; вршење контроле над применом закона којим се уређују државни симболи, осим у односу на државне органе, органе територијалне аутономије, ЈЛС и имаоце јавних овлашћења; и друге послове, у складу са законом.¹⁵⁹ У смислу ЗЗПЛ, наведени послови представљају сврхе обраде података које врши комунална милиција, те би у складу са чл. 5. ст.1. т. 2) ЗЗПЛ, који прописује да сврха обраде података мора бити одређена, изричита, оправдана и законита, појам „других послова” требало прецизирати, тј. јасније одредити.

Члан 25. уређује овлашћење комуналне милиције за аудио и видео снимање које је доста широко постављено. Наиме, предвиђа се да комунална милиција може вршити аудио и видео снимање: јавног места, ради обављања комунално-милицијских послова, и; поступања комуналних милиционара, ради примене комунално-милицијских овлашћења, откривања и расветљавања прекршаја, те контроле и анализе поступања комуналних милиционара. Потребно је прецизирати сврхе обраде за оба случаја када се може вршити снимање, јер овако формулисане сврхе не испуњавају услове чл. 5. ст. 1. Т. 2) ЗЗПЛ, и заправо остављају отворену могућност да се ова радња обраде примењује приликом обављања било ког од послова кому-

---

¹⁵⁹ *Ibid*, чл. 10.

налне милиције. Даље, исти члан ЗоКМ предвиђа да комунална милиција може користити и возила са уређајима за снимање, и то у оба претходно описана случаја када се може вршити аудио и видео снимање, али и у случају када комунална милиција пружа помоћ другим организационим јединицама управе, предузећима, организацијама и установама које на основу закона, односно општег акта ЈЛС одлучују о појединим правима грађана, правних лица или других странака, као и вршиоцу комуналне делатности, када постоје претпоставке да спровођење њихове одлуке неће бити могуће без присуства комуналних милиционара. У овом случају, комунална милиција и овлашћене организације, тј. вршилац комуналне делатности, представљају заједничке руковоаце, и њихове међусобне обавезе би требало уредити законом или споразумом, у складу са чл. 43. ЗЗПЛ.

Члан 25. став. 7. основ је за доношење Правилника о начину снимања на јавном месту и начину на који комунална милиција саопштава намеру да врши снимање (Правилник о снимању).¹⁶⁰

Чл. 8. Правилника о снимању прописује да се снимање врши по одлуци начелника комуналне милиције, односно комуналног милиционара кога начелник одреди за обрађивача у складу са законом којим се уређује заштита података о личности. Ово лице се даље у Правилнику о снимању назива „овлашћено лице”, али треба нагласити да је термин „обрађивач” неправилно употребљен у смислу ЗЗПЛ. Наиме, чл. 4. т. 9) ЗЗПЛ прописује да је обрађивач физичко или правно лице, односно орган власти који обрађује податке о личности у име руковоаца. Ради се, дакле, о лицу ван руковоаца, које у његово име и за његов рачун врши обраду података о личности. У том смислу, комунални милиционар, који обрађује податке по одлуци начелника комуналне милиције, је овлашћено лице у оквиру руковоаца, а не обрађивач у смислу ЗЗПЛ, те термин ”обрађивач” треба брисати из овог члана.

---

¹⁶⁰ „Сл. гласник РС”, бр. 27/2020, 101/2020.

Правилник у члану 10. ст. 1. прописује да комунална милиција користи сопствене људске и техничке ресурсе за снимања која не захтевају идентификацију лица, док став 2. истог члана предвиђа да снимања која обухватају обраду биометријских података у циљу јединствене идентификације физичког лица, као и снимања која представљају системски надзор над јавно доступним површинама у великој мери, комунална милиција врши коришћењем својих људских и техничких ресурса и у сарадњи са Министарством унутрашњих послова. Тиме се даје овлашћење комуналној милицији да обрађује биометријске податке, односно врши системски надзор над јавно доступним површинама, које није предвиђено Законом о комуналној милицији. Чињеница да се за ове радње обраде предвиђа сарадња са МУП, не ослобађа комуналну милицију одговорности за радње обраде, те би у овом случају комунална милиција и МУП имали својство заједничких руковалаца, са обавезама које тај однос подразумева у складу са чл. 43. ЗЗПЛ. Стога, одредбе чл. 10. ст. 2. и 3. Правилника треба брисати, односно овлашћење за поменуте обраде прописати ЗоКМ, у складу са чл. 42. Устава РС који прописује да се прикупљање, држање, обрада и коришћење података о личности уређује законом, те чл. 17. ст. 2. т. 7) ЗЗПЛ, који прописује услове за обраду посебних врста података о личности у циљу остваривања значајног јавног интереса.

Члан 29. ЗоКМ прописује да комунална милиција води евиденције о поднетим пријавама, петицијама и предлозима грађана, поднетим притужбама на рад комуналних милиционара, употребљеним средствима принуде и другим примењеним овлашћењима, аудио и видео снимцима, привремено одузетим предметима, издатим службеним легитимацијама, опреми и средствима. Исти члан упућује на примену прописа о заштити података о личности на податке садржане у евиденцијама. На основу ове одредбе донет је Правилник о садржини евиденција које води комунална милиција, начину њиховог вођења и уништавању одређених података

(Правилник о евиденцијама).¹⁶¹ Правилник прописује садржину евиденција, рокове чувања података, и начин и рокове уништавања података.

Чл. 5. ст. 2. Правилника о евиденцијама прописује садржај евиденције о подацима о изузимању, прегледању, копирању и умножавању фотографија и аудио и видео снимака комуналне милиције, а на захтев других органа, тј. организационих јединица. Ради се о обради, а потом и уступању снимака другим органима, а које радње обраде нису прописане ЗоКМ, те би их требало прописати овим законом. Такође, за податке прикупљене аудио и видео снимањем, Законом о КМ је прописан рок њиховог уништавања, осим када се ти подаци користе за потребе вођења кривичног, прекршајног и дисциплинског поступка, у ком случају је рок чувања прописан Правилником. Препорука је да се уједначи регулатива у овом смислу и рокови чувања пропишу једним актом. Исто важи и за евиденцију о личним подацима о грађанима, подацима о возилима и другим подацима које комунална милиција, на образложен захтев, добија од Министарства унутрашњих послова¹⁶², за коју није прописан рок чувања, па би то Правилником о евиденцијама требало учинити.

Чл. 35. ЗоКМ прописује да комунални милиционар, поред услова које предвиђају прописи који уређују права и дужности из радног односа запослених у ЈЛС,¹⁶³ мора да испуњава и посебне услове, те да, између осталог, мора имати психофизичку способност потребну за обављање послова комуналне милиције. Начин утврђивања психофизичке способности потребне за обављање послова комуналне милиције уређен је посебним правилником.¹⁶⁴ Како чл. 35. ЗоКМ поставља правни основ за обраду података о здравственом стању, потребно је прописати законом

---

¹⁶¹ „Сл. гласник РС”, бр. 27/2020.

¹⁶² Чл. 9. Правилника о евиденцијама.

¹⁶³ Закон о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе, „Сл. гласник РС”, бр. 21/2016, 113/2017, 113/2017-други закон и 95/2018.

¹⁶⁴ Правилник о начину утврђивања психофизичке способности потребне за обављање послова комуналне полиције, „Сл. гласник РС”, бр. 106/2009.

примену одговарајућих мера заштите основних права, слобода и интереса кандидата, а у складу са чл. 17. ст. 2. т. 2) ЗЗПЛ.

Чл. 39. ЗоКМ уређује област испита за комуналног милиционара и прописује, између осталог, да министарство надлежно за систем локалне самоуправе води евиденцију о положеном испиту за комуналног милиционара, као и садржину те евиденције. Садржина ове евиденције прописана је и Правилником о програму, времену и начину стручног оспособљавања и усавршавања, садржају и начину полагања испита и провере стручне оспособљености, евиденцији и уверењима о положеним испитима и утврђеној оспособљености комуналних полицајаца,¹⁶⁵ који је усвојен на основу Закона о комуналној полицији и који је још увек на снази. Садржине евиденције, прописана ЗоКМ и овим Правилником, се разликују у погледу података које обухватају, те би ова два прописа требало ускладити.

Закључак

Закон о комуналној полицији потребно је додатно ускладити са ЗЗПЛ. ЗоКМ упућује на примену прописа у области заштите података, а (уз изузетак погрешне примене термина „обрађивач“), терминологија је усклађена са терминологијом из ЗЗПЛ, а ЗоКМ и подзаконски акти делом прописују обавезе које произлазе из начела обраде података и упућују на ЗЗПЛ у погледу заштите права лица. Међутим, потребно је прецизно одредити сврху обраде података које врши комунална полиција, те одвојено одредити сврху обраде података у различите сврхе прописане одребама које уређују овлашћења комуналне милиције за аудио и видео снимање. Такође, овлашћења за обраду биометријских података која су тренутно прописана подзаконским актом треба уредити Законом о комуналној полицији.

---

¹⁶⁵ Чл. 31. ст. 2. Правилника о програму, времену и начину стручног оспособљавања и усавршавања, садржају и начину полагања испита и провере стручне оспособљености, евиденцији и уверењима о положеним испитима и утврђеној оспособљености комуналних полицајаца („Сл. гласник РС”, бр. 106/2009, 58/2010 и 73/2010).

Приватно обезбеђење

Приватно обезбеђење подразумева пружање услуга, тј. вршење послова заштите лица, имовине и пословања физичком и техничком заштитом када ти послови нису у искључивој надлежности државних органа, као и послове транспорта новца, вредносних и других пошиљки, одржавања реда на јавним скуповима, спортским приредбама и другим местима окупљања грађана. Ради се, дакле, о пословима који, по својој природи, могу задирати у приватност лица. Ове послове врше правна лица и предузетници регистровани за делатност приватног обезбеђења, као и правна лица и предузетници који су образовали унутрашњи облик организовања обезбеђења за сопствене потребе. Услуге приватног обезбеђења не спадају у полицијске или друге послове безбедности које врше органи државне управе, а правна лица и предузетници који имају лиценце за вршење послова приватног обезбеђења не могу вршити послове заштите лица и имовине који су у искључивој надлежности државних органа, нити примењивати оперативне методе и средства, тј. оперативно-техничка средства и методе које ови органи примењују на основу посебних прописа.¹⁶⁶

Закон о приватном обезбеђењу

Област приватне безбедности у Републици Србији први пут је целовито регулисана 2013. године усвајањем Закона о приватном обезбеђењу (ЗоПО), који уређује послове обавезног обезбеђења и заштите одређених објеката, послове и рад правних и физичких лица у области приватног обезбеђења, услове за њихово лиценцирање, начин вршења послова и остваривање надзора над њиховим радом.¹⁶⁷ ЗоПО мењан је два пута – 2015. и 2018. године, при чему су последње измене унеле значајне новине у погледу техничких система заштите, строжих казни за кориснике и пружаоце услуга приватног

---

¹⁶⁶ Чл. 2. Закона о приватном обезбеђењу, „Сл. гласник РС”, бр. 104/2013, 42/2015, 87/2018

¹⁶⁷ Чл. 1. ЗоПО.

обезбеђења, али и евиденција у овој области. На основу Закона о изменама и допунама ЗоПО из 2018. године, марта 2019. усвојени су и релевантни подзаконски акти који уређују начин вршења послова техничке заштите и коришћења техничких средстава,¹⁶⁸ начин примене овлашћења службеника обезбеђења,¹⁶⁹ те стручне обуке и испит за вршење послова приватног обезбеђења.¹⁷⁰

У погледу заштите података о личности, основно питање у вези са применом овог Закона јесте који режим заштите података примењују правна лица и предузетници који имају лиценце за вршење послова приватног обезбеђења. Наиме, чл. 20. ст. 7. ЗоПО предвиђа да се на основу акта о процени ризика у заштити лица, имовине и пословања (а у случајевима када он није обавезан, на основу мера заштите које се предузимају по захтеву корисника услуга или организатора јавног окупљања), сачињава план обезбеђења, односно план поступања са ризицима. Овај план садржи мере које се, између осталог, предузимају и ради вршења радњи усмерених на спречавање кривичних дела.¹⁷¹ Стога би, поред примене општег режима заштите података, правна лица и предузетници који су лиценцирани за вршење послова приватног обезбеђења могли примењивати и посебан режим заштите података о личности.

Како послове приватног обезбеђења врше правна лица и предузетници који представљају законом одређене обрађиваче, потребно је прецизирати да ли руковооци имају приступ подацима о личности и под којим условима. Такође, садржину уговора између правног лица или предузетника који

---

¹⁶⁸ Правилник о начину вршења послова техничке заштите и коришћења техничких средстава („Сл. гласник РС”, бр. 91/2019)

¹⁶⁹ Правилник о начину примене овлашћења службеника обезбеђења („Сл. гласник РС”, бр. 59/2019)

¹⁷⁰ Правилник о програмима и начину обављања стручне обуке за вршење послова приватног обезбеђења и редарске службе („Сл. гласник РС”, бр. 15/2019); Правилник о ближим условима за издавање овлашћења за спровођење обуке за вршење послова приватног обезбеђења и редарске службе („Сл. гласник РС”, бр. 15/2019); Правилник о стручном испиту за вршење послова приватног обезбеђења и редарске службе („Сл. гласник РС”, бр. 74/2019).

¹⁷¹ *Ibid.* чл. 20. ст. 9. т. 5)

врши послове приватног обезбеђења и субјекта коме се ова услуга пружа, регулисану чланом 20. Закона, треба ускладити са ЗЗПЛ који прописује обавезне елементе уговора између руковоаца и обрађивача. Другим речима, у самом ЗоПО треба уредити да елементи уговора предвиђени чл. 45. ст. 4. ЗЗПЛ буду прописани и као обавезни елементи уговора о услугама приватног обезбеђења.

Чл. 32. ст. 1 Закона треба ускладити са ЗЗПЛ, односно предвидети обавезу транспарентне обраде и информисања лица на која се подаци односе (у складу са чл. 24, односно 25. ЗЗПЛ) за све случајеве када се послови заштите врше уз употребу уређаја за снимање слике, а не само када се то чини за заштиту објеката или простора који се користе за јавну употребу. Такође, треба преиспитати законски постављен рок од најмање 30 дана за чување архивираних снимака, с обзиром на то да би дужина овог рока требало да се утврди на основу процене ризика и захтева руковоаца. У истом светлу треба преиспитати и чл. 6. ст. 2. Правилника о начину вршења послова техничке заштите и коришћења техничких средстава.

Члан 67. ЗоПО прописује садржај евиденција које воде правна лица и предузетници за приватно обезбеђење. У овој одредби, у складу са чл. 5. ст. 1. т. 5), треба преиспитати рокове чувања, с обзиром на то да се предвиђа трајно чување свих евиденција.

Закон је потребно додатно ускладити и у погледу заштите права лица на која се подаци односе. Уопште, Закон реферише на заштиту права на приватност само у погледу захтева да се техничка средства за обављање послова приватног обезбеђења не смеју користити на начин којим се нарушава приватност других (чл. 31. ст. 2).

Тако, чл. 68. ст. 2. ЗоПО непотпуно уређује права лица на која се подаци односе, те га треба ускладити са одредбама 21-40. ЗЗПЛ. Конкретно, ова одредба ЗоПО прописује само право на увид, измену и брисање података, те је потребно упутити на примену ЗЗПЛ. Такође, истом одредбом се прописује

да лице на које се подаци односе сноси трошкове израде копије података, што је супротно члану 26. став 3. ЗЗПА (који прописује да руковалац може да захтева накнаду нужних трошкова само за израду додатних копија које лице захтева), па овај текст треба брисати.

Такође, посебно би требало размотрити подзаконске акте који уређују услове и програм стручне обуке за вршење послова приватног обезбеђења. Конкретно, програм стручне обуке за вршење послова приватног обезбеђења (прописан Правилником о програмима и начину обављања стручне обуке за вршење послова приватног обезбеђења) не обухвата област заштите података о личности, нити било коју другу тему из области људских права, док се ни за предаваче на програмима обуке не поставља услов¹⁷² у погледу образовања или искуства у области људских права и/или заштите података о личности.

Закључак

Закон о приватном обезбеђењу и пратеће подзаконске акте би требало додатно ускладити са ЗЗПА. Терминологија у ЗоПО је усклађена са терминологијом у области заштите података о личности, а одредбе ЗоПО прописују и обавезе које произлазе из начела обраде података. Међутим, постоји потреба за додатним прописивањем обавеза које произлазе из начела обраде података (конкретно, начело транспарентности), те усклађивањем одредби које прописују права лица на која се подаци односе. Потребно је преиспитати рокове чувања евиденција уређених Законом и подзаконским актима. Такође, подзаконским актима потребно је укључити област људских права и заштите података о личности у програм стручне обуке за вршење послова припадника приватног обезбеђења, имајући у виду могући утицај ових послова на људска права, укључујући и право на приватност.

---

¹⁷² Услови су прописани чл. 4. Правилника о ближим условима за издавање овлашћења за спровођење обуке за вршење послова приватног обезбеђења и редарске службе.

Листа појмова

- ▶ „податак о личности” је сваки податак који се односи на физичко лице чији је идентитет одређен или одредив, непосредно или посредно, посебно на основу ознаке идентитета као што је име и идентификациони број, података о локацији, идентификатора у електронским комуникационим мрежама или једног, односно више обележја његовог физичког, физиолошког, генетског, менталног, економског, културног и друштвеног идентитета;
- ▶ „лице на које се подаци односе” је физичко лице чији се подаци о личности обрађују;
- ▶ „обрада података о личности” је свака радња или скуп радњи које се врше аутоматизовано или неаутоматизовано са подацима о личности или њиховим скуповима, као што су прикупљање, бележење, разврставање, груписање, односно структурисање, похрањивање, уподобљавање или мењање, откривање, увид, употреба, откривање преносом, односно достављањем, умножавање, ширење или на други начин чињење доступним, упоређивање, ограничавање, брисање или уништавање;
- ▶ „профилисање” је сваки облик аутоматизоване обраде који се користи да би се оценило одређено својство личности, посебно у циљу анализе или предвиђања радног учинка физичког лица, његовог економског положаја, здравственог стања, личних склоности, интереса, поузданости, понашања, локације или кретања;
- ▶ „псеудонимизација” је обрада на начин који онемогућава приписивање података о личности одређеном лицу без коришћења додатних подата-

ка, под условом да се ови додатни подаци чувају посебно и да су предузете техничке, организационе и кадровске мере које обезбеђују да се податак о личности не може приписати одређеном или одредивом лицу;

- ▶ „збирка података” је сваки структурисани скуп података о личности који је доступан у складу са посебним критеријумима, без обзира да ли је збирка централизована, децентрализована или разврстана по функционалним или географским основама;
- ▶ „руководалац” је физичко или правно лице, односно орган власти који самостално или заједно са другима одређује сврху и начин обраде. Законом којим се одређује сврха и начин обраде, може се одредити и руководалац или прописати услови за његово одређивање;
- ▶ „обрађивач” је физичко или правно лице, односно орган власти који обрађује податке о личности у име руковоаца;
- ▶ „прималац” је физичко или правно лице, односно орган власти коме су подаци о личности откривени, без обзира на то да ли се ради о трећој страни или не, осим ако се ради о органима власти који, у складу са законом, примају податке о личности у оквиру истраживања одређеног случаја и обрађују ове податке у складу са правилима о заштити података о личности која се односе на сврху обраде;
- ▶ „посебне врсте података о личности” су подаци о расном или етничком пореклу, политичком мишљењу, верском или филозофском уверењу, чланству у синдикату, генетски подаци, биометријски подаци, подаци о здравственом стању, сексуалном животу и сексуалној оријентацији физичког лица;
- ▶ „генетски податак” је податак о личности који се односи на наслеђена или стечена генетска обележја физичког лица која пружају јединствену информацију о физиологији или здрављу тог лица, а нарочито они који су добијени анализом из узорка биолошког порекла;

- ▶ „биометријски податак” је податак о личности добијен посебном техничком обрадом у вези са физичким обележјима, физиолошким обележјима или обележјима понашања физичког лица, која омогућава или потврђује јединствену идентификацију тог лица, као што је слика његовог лица или његови дактилоскопски подаци;
- ▶ „подаци о здрављу” су подаци о физичком или менталном здрављу физичког лица, укључујући и оне о пружању здравствених услуга, којима се откривају информације о његовом здравственом стању;
- ▶ „орган власти” је државни орган, орган територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе, јавно предузеће, установа и друга јавна служба, организација и друго правно или физичко лице које врши јавна овлашћења;
- ▶ „надлежни органи” су: а) органи власти који су надлежни за спречавање, истрагу и откривање кривичних дела, као и гоњење учинилаца кривичних дела или извршење кривичних санкција, укључујући и заштиту и спречавање претњи јавној и националној безбедности; б) правно лице које је овлашћено законом за вршење послова спречавања, истраге и откривања кривичних дела, као и гоњења учинилаца кривичних дела или извршења кривичних санкција, укључујући и заштиту и спречавање претњи јавној и националној безбедности;
- ▶ „посебан режим заштите података о личности” подразумева правила која се примењују на обраду података коју врше надлежни органи и то у сврхе спречавања, истраге и откривања кривичних дела, гоњења учинилаца кривичних дела или извршења кривичних санкција, укључујући спречавање и заштиту од претњи јавној и националној безбедности;
- ▶ „општи режим заштите података о личности” подразумева правила која се примењују на све радње обраде података које нису уређене посебним режимом заштите.

Списак прописа

Преглед прописа разматраних приликом израде анализе усклађености са Законом о заштити података о личности Републике Србије у сектору безбедности, према надлежностима утврђених органа у складу са одобрењем Повереника од јавног значаја и заштиту података о личности.

- Закон о заштити података о личности („Сл. гласник РС”, бр. 87/2018)
- Закон о заштити података о личности („Сл. гласник РС”, бр. 97/2008, 104/2009-др.закон, 68/2012 -одлука УС и 107/12)

1. Министарство унутрашњих послова

Закон о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 24/2018)

Правилник о методолошкој пракси рада и начину приступа подацима и заштите националног система ТЕТРА, система мобилних радио комуникација и критичне инфраструктуре („Сл. гласник РС”, бр. 55/2019)

Закон о полицији („Сл. гласник РС”, бр. 6/2016, 24/2018, 87/2018)

Уредба о оцењивању полицијских службеника („Сл. гласник РС”, бр. 63/2020)

Уредба о изгледу, форми и садржини службене значке и службене легитимације („Сл. гласник РС”, бр. 10/2019)

Уредба о каријерном развоју полицијских службеника („Сл. гласник РС”, бр. 42/2018, 91/2018, 69/2019, 84/2020)

Уредба о стручном оспособљавању и усавршавању у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 42/2017, 56/2018, 34/2019, 11/2020)

Уредба о начину спровођења дисциплинског поступка у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 26/2017)

Правилник о притужбеном поступку у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 90/2019)

Правилник о начину и условима примене полицијских овлашћења према малолетним лицима („Сл. гласник РС”, бр. 83/2019)

Правилник о полицијским овлашћењима („Сл. гласник РС”, бр. 41/2019)

Правилник о начину и поступку рада комисија за утврђивање неспособности за професионално вршење полицијских послова („Сл. гласник РС”, бр. 30/2019)

Правилник о критеријумима и начину поступања у пружању психолошке помоћи и подршке запосленима у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 88/2018)

Правилник о изгледу и садржини обрасца Упитника о идентификационим подацима („Сл. гласник РС”, бр. 48/2018)

Правилник о начину вршења унутрашње контроле („Сл. гласник РС”, бр. 39/2018)

Правилник о наградама и признањима у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 38/2018, 64/2020)

Правилник о начину понашања и личном изгледу полицијских службеника и других запослених у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 13/2018)

Правилник о начину спровођења и мерама специфичне здравствене заштите у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 73/2017)

Правилник о криминалистичко-форензичкој регистрацији, узимању других узорака и криминалистичко-форензичким вештачењима и анализама („Сл. гласник РС”, бр. 54/2017)

Правилник о начину спровођења и методологији примене полиграфског испитивања („Сл. гласник РС”, бр. 36/2017)

Закон о јавном реду и миру („Сл. гласник РС”, бр. 6/2016, 24/2018)

Закон о јавном окупљању („Сл. гласник РС”, бр. 6/2016)

Закон о националном ДНК регистру („Сл. гласник РС”, бр. 24/2018)

Закон о оружју и муницији („Сл. гласник РС”, бр. 20/2015, 10/2019, 20/2020)

Правилник о утврђивању здравствене способности физичких лица за држање и ношење оружја („Сл. гласник РС”, бр. 25/2016, 79/2016)

Правилник о поступку издавања, изгледу и садржини образаца и исправа о оружју предвиђених Законом о оружју и муницији („Сл. гласник РС”, бр. 16/2016)

Правилник о начину вођења и обрасцима евиденција о оружју и муницији које воде надлежни органи („Сл. гласник РС”, бр. 12/2016)

Правилник о евиденцијама које воде правна лица и предузетници („Сл. гласник РС”, бр. 3/2016)

Закон о држављанству Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 135/2004, 90/2007, 24/2018)

Закон о личној карти („Сл. гласник РС”, бр. 62/2006, 36/2011)

Закон о јединственом матичном броју грађана („Сл. гласник РС”, бр. 24/2018)

Правилник о обрасцима и начину вођења евиденција о јединственом матичном броју грађана („Сл. гласник РС”, бр. 3/1979, 28/1980)

Правилник о начину одређивања јединственог матичног броја странаца („Сл. гласник РС”, бр. 43/1980)

Закон о пребивалишту и боравишту грађана („Сл. гласник РС”, бр. 87/2011)

Закон о граничној контроли („Сл. гласник РС”, бр. 24/2018)

Правилник о садржају, начину вођења и року чувања података у евиденцијама које води гранична полиција („Сл. гласник РС”, бр. 120/2012)

Закон о путним исправама („Сл. гласник РС”, бр. 90/2007, 116/2008, 104/2009, 76/2010, 62/2014, 81/2019)

Правилник о поступку издавања дипломатских и службених пасоша („Сл. гласник РС”, бр. 41/2009)

Правилник о путним исправама („Сл. гласник РС”, бр. 54/2008, 34/2010, 3/2016)

Правилник о обрасцима пасоша, дипломатског пасоша и службеног пасоша („Сл. гласник РС”, бр. 7/2008, 37/2008, 9/2016)

Одлука о начину вођења евиденције о издатим путним исправама и визама, о одбијеним захтевима за издавање путних исправа и виза, о одузетим путним исправама и поништеним визама и неважећим путним исправама („Сл. гласник РС”, бр. 5/1997)

Одлука о обрасцима путних исправа и виза („Сл. Лист СРЈ”, бр. 57/1996, 14/1997, 4/1998, 18/2003)

Закон о странцима („Сл. гласник РС”, бр. 24/2018 и 31/2019)

Закон о азилу и привременој заштити („Сл. гласник РС”, бр. 24/2018)

Закон о критичној инфраструктури („Службени гласник РС”, бр. 87/2018)

Закон о избеглицама („Сл. Лист”, бр. 18/1992, СРЈ 42/2002 (СУС), „Сл. гласник РС”, бр. 30/2010, 107/2012 (др. закон))

Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС”, бр. 87/2018)

Закон о заштити од пожара („Сл. гласник РС”, бр. 111/2009, 20/2015, 87/2018 (др. закон), 87/2018, 87/2018 (др. закон))

Закон о добровољном ватрогаству: 87/2018-50

Правилник о начину спровођења стручне обуке и полагања испита припадника добровољних ватрогасних јединица („Сл. гласник РС”, бр. 83/2020)

Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама („Сл. гласник РС”, бр. 67/2003, 101/2005 (др. закон), 90/2007, 72/2009 (др. закон), 111/2009, 104/2013 (др. закон), 87/2018)

2. Министарство одбране (ВБА и ВОА)

Закон о одбрани („Сл. гласник РС”, бр. 116/2007, 88/2009, 88/2009 (др. закон), 104/2009 (др. закон), 10/2015, 36/2018)

Закон о основама уређења служби безбедности Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 116/2007, 72/2012)

Закон о Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији („Сл. гласник РС”, бр. 88/2009, 55/2012 (УС), 17/2013)

Уредба о посебним критеријумима и поступку за пријем у радни однос и престанак радног односа у Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији („Сл. гласник РС”, бр. 86/2010)

Уредба о врсти, облику и садржају службене легитимације и изгледу значке Војнобезбедносне агенције и Војнообавештајне агенције („Сл. гласник РС”, бр. 54/2010)

Закон о Војсци Србије („Сл. гласник РС”, бр. 116/2007, 88/2009, 101/2010 (др. закон), 10/2015, 88/2015 (УС), 36/2018, 94/2019)

Уредба о полицијским мерама и радњама и полицијским овлашћењима, изгледу, издавању, коришћењу и уништавању службене легитимације и значке овлашћених службених лица Војне полиције („Сл. гласник РС”, бр. 17/2020)

Уредба о начину и поступку пријема цивилних лица на службу у Војсци Србије („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018)

Уредба о условима и поступку пријема на службу у Војсци Србије и Министарство одбране професионалних припадника Војске Србије, кадета и државних службеника и намештеника („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018)

Уредба о војној легитимацији („Сл. гласник РС”, бр. 79/2015)

Уредба о пријему у професионалну војну службу („Сл. гласник РС”, бр. 35/2015, 98/2018, 63/2020)

Уредба о вршењу верске службе у Војсци Србије („Сл. гласник РС”, бр. 22/2011)

Закон о Војсци Југославије („Сл. Лист СРЈ”, бр. 43/1994, 28/1996 (др. закон), 44/1999, 74/1999, 3/2002, 37/2002 (др. закон), 7/2005, 44/2005, („Сл. гласник РС”, бр. 116/2007 (др. закон), 88/2009 (др. закон), 88/2009 (др. закон), 101/2010 (др. закон), 10/2015 (др. закон))

Уредба о матичној евиденцији војних осигураника и корисника права из пензијског и инвалидског осигурања („Сл. лист СРЈ”, бр. 71/1994, 54/1998, 47/2004, 49/2004 (исправка))

Закон о војној, радној и материјалној обавези („Сл. гласник РС”, бр. 88/2009, 95/2010, 36/2018)

Уредба о мерилима за оцењивање здравствене способности војних обвезника за војну службу и о лекарским и другим прегледима и психолошким испитивањима војних обвезника („Сл. гласник РС”, бр. 26/2010)

Закон о цивилној служби („Сл. гласник РС”, бр. 88/2009)

Закон о остваривању заштите чланова породице лица на обавезној војној служби („Сл. гласник СРС”, бр. 9/1977, 45/1979, 10/1984, 49/1989)

Правилник о начину вођења евиденције о члановима породице лица на обавезној војној служби („Сл. Лист СФРЈ”, бр. 27/1980)

Закон о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 88/2009, 36/2018)

Уредба о о начину остваривања права на осигурање припадника Војске Србије и других снага одбране који се упућују у мултинационалне операције („Сл. гласник РС”, бр. 121 /2014 и 48/2018)

Правилник о критеријумима за избор и начин избора припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране који се припремају и обучавају за учешће у мултинационалним операцијама и начину издавања сертификата о оспособљености („Сл. војни лист”, бр. 10/10-121)

Закон о војном образовању („Сл. гласник РС”, бр. 36/2018)

Закон о војним школама и војним научноистраживачким установама („Сл. гласник РС”, бр. 80/1994, 85/1994 (исправка), 74/1999, 44/2005, 36/2018 (др. закон))

Уредба о оснивању Војне академије („Сл. гласник РС”, бр. 23/2000)

3. Безбедносно информативна агенција

Закон о Безбедносно-информативној агенцији („Сл. гласник РС”, бр. 42/2002, 111/2009, 65/2014 (УС), 66/2014, 36/2018)

Уредба о дисциплинској одговорности припадника Безбедносно-информативне агенције („Сл. гласник РС”, бр. 48/2012)

Уредба о корисницима екстерних информација Безбедносно-информативне агенције и врстама едиција („Сл. гласник РС”, бр. 83/2004, 52/2007)

Уредба о службеним легитимацијама припадника Безбедносно-информативне агенције („Сл. гласник РС”, бр. 68/2002, 82/2002)

Уредба о начину евидентирања, обраде, чувања, коришћења, заштите и достављања другим надлежним државним органима информација и докумената о пословма из надлежности Безбедносно-информативне агенције („Сл. гласник РС”, бр. 68/2002)

4. Комунална милиција

Закон о комуналној милицији („Сл. гласник РС”, бр. 49/2019)

Правилник о службеној легитимацији комуналних милиционара („Сл. гласник РС”, бр. 27/2020)

Правилник о начину и поступку вршења контроле комуналне милиције („Сл. гласник РС”, бр. 27/2020)

Правилник о садржини евиденција које води комунална милиција, начину њиховог вођења и уништавању одређених података („Сл. гласник РС”, бр. 27/2020)

Правилник о начину снимања на јавном месту и начину на који комунална милиција саопштава намеру да врши снимање („Сл. гласник РС”, бр. 27/2020, 101/2020)

Правилник о начину утврђивања психофизичке способности потребне за обављање послова комуналне полиције („Сл. гласник РС”, бр. 106/2009)

Правилник о програму, времену и начину стручног оспособљавања и усавршавања, садржају и начину полагања испита и провере стручне оспособљености, евиденцији и уверењима о положеним испитима и утврђеној оспособљености комуналних полицајаца („Сл. гласник РС”, бр. 106/2009, 58/2010, 73/2010)

5. Приватно обезбеђење

Закон о приватном обезбеђењу („Сл. гласник РС”, бр. 104/2013, 42/2015, 87/2018)

Правилник о начину вршења послова техничке заштите и коришћења техничких средстава („Сл. гласник РС”, бр. 91/2019) Правилник о стручном испиту за вршење послова приватног обезбеђења и редарске службе („Сл. гласник РС”, бр. 74/2019)

Правилник о начину примене овлашћења службеника обезбеђења („Сл. гласник РС”, бр. 59/2019)

Правилник о програмима и начину обављања стручне обуке за вршење послова приватног обезбеђења и редарске службе („Сл. гласник РС”, бр. 15/2019)

Правилник о ближим условима за издавање овлашћења за спровођење обуке за вршење послова приватног обезбеђења и редарске службе („Сл. гласник РС”, бр. 15/2019)

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

342.738(497.11)

351.861(497.11)

РУЖИЋ, Невена, 1977-

Анализа прописа који уређују сектор безбедности из аспекта заштите података о личности / Невена Ружић, Ана Тоскић Цветиновић. - Београд : Организација за европску безбедност и сарадњу Мисија у Србији (ОЕБС), 2020 (Београд : Јовшић Printing Centar). - 123 str. ; 24 cm

Тираж 300. - Листа скраћеница: стр. 7. - Напомене и библиографске референце уз текст.

ISBN 978-86-6383-102-5

1. Тоскић, Ана, 1981- [аутор]

а) Право на заштиту података о личности -- Србија б) Безбедносни сектор -- Правни аспект -- Србија

COBISS.SR-ID 25943817